Nr. 1 i 2. Warszawa, dnia 30 Czerwca, 1926 r. Rok IX.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Prenumerata roczna 3 zł. Cena egzemplarza 1 zł. 20 gr.

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat Nr. 69. Telef. 86-44.

Adres Administracji: ul. Senatorska Nr. 16, Komisarjat Rządu. Telef. 87-02.

TREŚĆ:

Obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

1.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 grudnia 1925 r. w sprawie zmiany nazwy gminy Aleksandrowo.

Niniejszem zmieniam nazwę gminy Aleksandrowo pow. Lida na „Mackiszki".

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

2.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 9/XII 1925 r. w sprawie zmiany nazw niektórych miejscowości w województwie warszawskiem.

Zmieniam niniejszem nazwę:

1) gminy „Ramutówko" pow. Płock na „Miszewo Murowane",

2) wsi „Duplice Małe" gm. Jeziorko pow. Łowicz na „Przemysłów",

3) wsi „Tryszczew" gm. Słubice pow. Gostynin na „Kępa Kamińska".

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

3.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 grudnia 1925 r. w sprawie zmiany nazw niektórych gmin w Województwie Lubelskiem.

Niniejszem zmieniam nazwy następujących gmin w Woj. Lubelskiem:

1) gminy „Rudka" pow. Krasnystaw na „Siennica Różana",

2) gminy „Jarosławiec" pow. Hrubieszów na „Uchanie".

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

4.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 stycznia 1926 r. w sprawie zmiany nazwy wsi „Gałkówek majorat".

Niniejszem zmieniam nazwę wsi „Gałkówek majorat" vel „Gałkówek parcelacja" gminy Gałkówek pow. Brzeziny na „wieś Gałkówek".

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

5.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9/I 1926 r. w sprawie zmiany nazw miejscowości w Woj. Poznańskiem.

Niniejszem zmieniam nazwę:

1) gminy Czerniejewo na Czerniejewo Wieś (pow. Witkowo),

2) obszaru dworskiego Konstantynowo na Potachy (pow. Środa).

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

6.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15/I 1926 r. w sprawie zmiany nazw miejscowości w Województwie Kieleckiem.

Niniejszem zmieniam nazwy następujących miejscowości:

„Szuwałówka“ na „Kolonja Okszei“ (gm. Niwka, pow. Będzin),

„Aleksiejówka“ na „Nowa Wieś“ (gm. Bodzentyn pow. Kielce),

„Prydacza“ na „Grabowo“ (gm. Bodzentyn pow. Kielce),

„Troiczka“ na „Podlesie“ (gm. Bodzentyn pow. Kielce),

„Błagowieszczenskoje“ na „Ławeczno“ (gm. Samsonów pow. Kielce),

„Prijucino“ na „Nowy Odrowążek“ (gm. Samsonów pow. Kielce),

„Kastornoje“ na „Górny Janaszów“ (gm. Samsonów pow. Kielce),

„Gieorgiejewskoje“ na „Zygmuntów“ (gm. Ruda Malenicka, pow. Końskie),

„Ładoga“ na „Jabłonna“ (gm. Przedbórz, pow. Końskie),

„Fadiejówka Duża“ na „Tadeuszówka Duża“ (gm. Borkowice pow. Końskie),

„Fadiejówka Mała“ na „Tadeuszówka Mała“ (gm. Borkowice pow. Końskie),

„Niezabudż Dobra“ na „Podlesie“ (gm. Grodzisko pow. Końskie),

„Gołofiej“ na „Górny Staw“ (gm. Końskie, pow. Końskie),

„Mec“ na „Modrzyce“ (gm. Niekłań pow. Końskie),

„Orestowo“ na „Marcinkowice“ (gm. Opatów pow. Opatów),

„Lebiedzin“ na „Gojców“ (gm. Opatów pow. Opatów),

„Anastazjewo“ na „Tomaszów“ (gm. Opatów pow. Opatów),

„Groznaja“ na „Piaski“ (gm. Goździków pow. Opoczno),

„Nadieżda“ na „Nadzieja“ (gm. Owczary pow. Opoczno),

„Kaukaz“ na „Księżowizna“ (gm. Skrzyńsko pow. Opoczno),

„Carska Łaska“ na „Księżepole“ (gm. Wielka Wola pow. Opoczno),

„Bekierów“ na „Klonówek Piasczysty“ (gm. Kuczki pow. Radom),

„Niezdanna“ na „Nowa Wola“ (gm. Potworów pow. Radom),

„Troickij Posiołek“ na „Trójca“ (gm. Łoniów pow. Sandomierz),

„Aleksandrowski Posiołek“ na „Piaski“ (gm. Chrząstów pow. Włoszczowa).

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

7.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15/I 1926 r. w sprawie zmiany nazwy gminy Niekłań w woj. Kieleckim.

Niniejszem zmieniam nazwę gminy „Niekłań“ pow. Końskie na „Odrowąż“.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

8.

Obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21/I 1926 r. w przedmiocie zmiany nazwy miejscowości Utrata.

Niniejszem zmieniam nazwę miejscowości „Utrata“ gm. Ożarów pow. Warszawskiego na „Piastów“.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

9.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie zmiany nazwy gminy Aleksandrowskiej.

Niniejszem zmieniam nazwę gminy Aleksandrowskiej pow. Święciańskiego na „Zukojnie“.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

10.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 31/I 1926 r. w sprawie zmiany nazwy gminy Marjińskiej.

Niniejszem zmieniam nazwę gminy „Marjinskiej“ w pow. Słonim na „Dziewiątkowice“.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

11.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28/II 1926 w sprawie zmiany nazwy gminy Bolesławice.

Niniejszem zmieniam nazwę gminy „Bolesławice“ powiatu Kępińskiego, Województwa Poznańskiego na „Podbolesławiec“.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

Okólniki i pisma okólne.

12.

Okólnik Nr. 103 z dnia 30 października 1925 r. Nr. BC. 9947/25 do wszystkich pp. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu w Warszawie, w sprawie urządzania produkcji słownych i choreograficznych w kinematografach.

Okólnik Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 lipca 1922 r. Nr. 111 w sprawie wydawania pozwoleń na otwieranie zakładów widowiskowo-rozrywkowych przewiduje między inn. jako zasadę, że nie należy nigdy pozwalać na łączenie przedstawień kinematograficznych z innemi produkcjami słownemi lub choreograficznemi.

Biorąc pod uwagę kryzys materjalny, w którym w chwili obecnej znalazła się znaczna część artystów scenicznych, a zwłaszcza estradowych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zmieniając treść ustępu zacytowanego okólnika Nr. 111, uchyla zakaz powyższy i zezwala na łączenie przedstawień kinematograficznych z produkcjami słownemi lub choreograficznemi pod warunkiem zachowania następującego postępowania:

1) Teatr świetlny, w którym mają się odbywać produkcje słowne, winien uzyskać od władzy administracyjnej odpowiednią koncesję na te produkcje w myśl okólnika z dn. 10/VII 1922 r. Nr. 111.

2) O ileby koncesja taka teatrowi świetlnemu wydana nie była z braku odpowiedniego kierownika, albo dlatego, że się o nią nie ubiegał, albo z innych jakichkolwiekbądź względów, produkcje słowne lub choreograficzne mogą być dozwolone jedynie wtedy, gdy występujący zespół lub artysta posiadają koncesje na własne imię.

3) Należy baczyć pod zagrożeniem cofnięcia udzielonego zezwolenia, aby produkcje słowne w kinach miały określony charakter—rozrywki dla najszerszych mas, której aranżerowie nie posiadają zwykle dosyć kwalifikacji ani na posługiwanie się satyrą polityczną, ani na zbyt śmiałe eksperymenty artystyczne.

W tym celu należy baczną uwagę zwracać nietylko na treść przedstawionych do aprobaty utworów słownych, lecz również na inscenizację i nie dopuszczać do wystawiania takich, lub w takiej inscenizacji utworów, któreby w rezultacie przyczyniły się do przekształcenia kinematografów w kabarety.

4) O ile film dozwolony dla młodzieży znajduje się w jednym programie z utworem słownym dla młodzieży zabronionym, lub odwrotnie, wstęp młodzieży wogóle winien być zabroniony.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) Wł. Raczkiewicz.

13.

Pismo okólne z dnia 4 listopada 1925 r. Nr. SF. 2216/25 do wszystkich P. P. Wojewódów (z wyjątkiem Śląskiego) oraz P. Delegata Rządu w Wilnie, w sprawie budżetów związków komunalnych na rok 1926.

Wobec zbliżającego się nowego roku budżetowego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu uważa za konieczne, nie czekając na wyniki akcji, zapoczątkowanej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych okólnikiem z dn. 10 sierpnia r. b. Nr. SF. 1334/25 odnośnie do ustalenia wytycznych dla gospodarki związków komunalnych i osiągnięcia jednolitego ujmowania tych spraw przez władze nadzorcze, udzielić już obecnie pewnych wskazówek co do układania przez związki komunalne swych budżetów na rok 1926, jakoteż co do sposobu badania tych budżetów przez władze nadzorcze.

I Sposób układania budżetów związków komunalnych.

1) Zalecenie tablicy I ankiety finansowej, jako wzoru przy układaniu budżetów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uznaje naglącą potrzebę usunięcia ujawniającej się dotychczas w układzie budżetów komunalnych różnolitości, utrudniającej ich porównawcze badanie, które jedynie może przedstawić gospodarkę poszczególnych związków w należytym świetle.

Jakkolwiek sprawa ta będzie definitywnie i szczegółowo uregulowana w rozporządzeniu wykonawczem do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne (Dz. Ust. Nr. 51, poz. 522), to jednak z uwagi na to, że rozporządzenie to — nie może być wydane niezwłocznie, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaleca wszystkim związkom komunalnym przy układaniu budżetów na rok 1926, a zwłaszcza ich strony wydatkowej, zastosować się do zasad podziału wydatków budżetowych, zawartych w tablicy I ankiety o gospodarce skarbowej związków komunalnych, która została już P. P. Wojewodom rozesłana przy okólniku z dnia 11. X. 1925 r. Nr. SF. 2453/25. Zastosowanie przyjętego w rzeczonej tablicy sposobu rozmieszczenia wydatków w budżetach związków komunalnych będzie pierwszym krokiem w kierunku ujednostajnienia układu budżetów związków komunalnych i przyczyni się następnie do ułatwienia opracowań statystycznych, dotyczących gospodarki związków komunalnych za rok 1926.

Przez powyższe zalecenie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie zdąża wcale do bezwzględnego łamania zasad budżetowania, praktykowanych dotąd w poszczególnych rodzajach związków komunalnych, czy też w poszczególnych połaciach kraju i nie żąda niewolniczego stosowania systemu, którego wyrazem jest tablica I ankiety, ale wskazuje na tę tablicę jako na wzór dlatego, że na zasadach w niej rozwiniętych oparte zostanie rozporządzenie wykonawcze do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17. VI. 1924 r., oraz dlatego, że w tablicy tej znalazły wyraz niektóre zasady przytoczonego rozporządzenia, które to zasady—bez względu na system budżetowania powinny być już obecnie stosowane.

2) Podział budżetu na budżet administracyjny i budżet przedsiębiorstw komunalnych oraz na zwyczajny i nadzwyczajny.

Chodzi tu w szczególności o zasadę podziału budżetu na zwyczajny i nadzwyczajny, jak.również

o zasadę podziału na budżet administracyjny i budżet przedsiębiorstw komunalnych. W pierwszym i drugim kierunku daje tablica I wraz z objaśnieniami do niej wyraźne wskazówki, do których związki komunalne powinny się stosować. Jeżeli chodzi o zasadę drugą, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia jeszcze ponadto, co się mieści w objaśnieniach do tablicy I, że z budżetu administracyjnego należy wyodrębnić nawet te przedsiębiorstwa, których produkcja przeznaczona jest wyłącznie na zaspokojenie własnych potrzeb gminy (np. cegielnia, dostarczająca cegły wyłącznie dla budowli komunalnych).

3) Sumy obrotowe.

Pozatem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę na to, że w budżecie administracyjnym nie należy umieszczać t. zw. sum obrotowych, t. j. — w odróżnieniu od rzeczywistych dochodów, czy rzeczywistych wydatków związków takich sum, które powstają z tytułu wzajemnego rozrachunku między poszczególnemi wydziałami związku komunalnego, z tytułu zaliczek udzielanych do wyrachowania się, depozytów, lub innych sum zwrotnych jak np. zaliczek na płacę pracownikom związku, dalej sum obcych, jak np. sum, wpływających do kasy danego związku na rzecz innych związków, względnie na rzecz Państwa. Z tego samego tytułu nie powinny również związki komunalne wykazywać w swych budżetach wartości czynszowej własnych lokali, zajętych przez administracje związku.

O ile chodzi np. o wpływy powiatowego związku komunalnego, których część związek ten obowiązany jest odstąpić gminom, to po stronie dochodowej budżetu powiatowego związku komunalnego należy umieszczać tylko tę część wpływów, która przypada temu związkowi, a drugą część, którą powiat odstąpić ma gminom, należy traktować jako sumę obcą.

Wszystkie t. zw. sumy obrotowe, o których mowa wyżej, powinny być zamieszczone w budżecie, jako osobny dział w końcowej części budżetu, względnie w formie aneksu do budżetu.

Nie należy jednakże zaliczać do sum obrotowych kwot, powstających w budżecie administracyjnym z rozrachunku z przedsiębiorstwami, wyodrębnionemi z budżetu administracyjnego.

II. Równowaga budżetu.

4) Zasada bilansowania budżetów.

Przy układaniu budżetów przez związki komunalne należy przyjąć zasadę, iż muszą być one zrównoważone (zbilansowane) t. zn., że wydatki nie mogą przewyższać dochodów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zdaje sobie sprawę z tego, że przeprowadzenie powyższej zasady może natrafić na trudności w gminach wiejskich, zwłaszcza w gminach b. zaboru rosyjskiego, które już drugi rok korzystają z prawa pobierania specjalnego podatku wyrównawczego na pokrycie swych niedoborów.

5) Poprawa sytuacji finansowej związków komunalnych szczególnie gmin wiejskich w b. zab. ros.

Niedobory w budżetach gmin wiejskich zaistnieć mogą również w r. 1926, jakkolwiek sytuacja związków komunalnych, a w tem i sytuacja gmin wiejskich uległa pewnej poprawie, wobec zwolnienia tych związków od obowiązku pokrywania części kosztów utrzymania policji państwowej i wobec stworzenia przez ustawę z dn. 19.III. 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 38, poz. 255) możności pokrycia przez gminy wiejskie b. Królestwa Kongresowego kosztów leczenia swych ubogich mieszkańców, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nadmienia, że w rozwinięciu postanowień tej ustawy w najbliższym czasie wydane zostaną odpowiednie zarządzenia.

Na poprawę sytuacji finansowej związków komunalnych wpłyną niewątpliwie również przeprowadzone oszczędności w gospodarce tych związków, a w szczególności oszczędności w wydatkach osobowych w związku z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. Ust Nr. 118, poz. 1073).

Wobec powyższego należy stwierdzić, że przy wykorzystaniu wszystkich źródeł dochodowych, dostępnych dla gmin wiejskich na podstawie ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych i przy zastosowaniu jaknajdalej idących oszczędności, powinno się udać gminom zbilansować swój budżet na r. 1926.

6. Sposób pokrycia ewent. deficytów gmin wiejskich

Jeżeli jednak niektóre gminy wiejskie nie będą w możności zbilansować swych budżetów na r. 1926, korzystając z własnych źródeł dochodowych, to budżety takie powinny być jednak zbilansowane przez wstawienie po stronie dochodowej odpowiedniej sumy na pokrycie niedoboru z gminnego podatku wyrównawczego, którego ogólna suma nie powinna być w żadnym razie wyższa od sumy złotych równej liczbie hektarów, zaś w Województwach: Nowogródzkiem, Wołyńskiem, Poleskiem i w powiatach: białostockim, bielskim, grodzieńskim, sokólskim i wołkowyskim Województwa Białostockiego oraz w Wileńskim Okręgu Administracyjnym — od sumy złotych, równej połowie liczby hektarów, opodatkowanych w gminie. Zaznacza się, że Rząd wniesie w najbliższym czasie do Sejmu odpowiedni projekt ustawy o podatku wyrównawczym dla pokrycia niedoborów budżetowych gmin wiejskich.

O ileby — pomimo wstawienia do budżetu gminnego wpływów z podatku wyrównawczego— preliminowane wydatki przewyższały nadal dochody i Wydział powiatowy nie zmniejszył przy zatwierdzeniu tego budżetu wydatków gminnych, powstały wskutek tego niedobór w budżecie gminnym powinien pokryć powiatowy związek komunalny — zgodnie z art. 34 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych— w formie zapomogi dla gminy. Odpowiednią sumę tytułem zapomogi Wydział powiatowy powinien w takim przypadku wstawić do budżetu gminy przy sposobności zatwierdzania tego budżetu gminy przy sposobności zatwierdzania tego budżetu (po stronie dochodowej); do budżetu

powiatowego związku komunalnego (po stronie wydatków).

7. Zasadnicze podstawy układania budżetów na r. 1926.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych jeszcze raz podkreśla dwie kardynalne zasady, które zarówno gminy, jak i powiatowe związki komunalne stosować powinny przy układaniu swych budżetów na r. 1926, a to: po stronie wydatków możliwe najdalej posunięte oszczędności, po stronie dochodów zaś — jaknajdokładniejsze wykorzystanie przysługujących tym związkom źródeł dochodowych bez liczenia na otwieranie dla nich jakichś nowych specjalnych źródeł dochodów. — Wydziały powiatowe zatem, zatwierdzając budżety gmin wiejskich, powinny poddać je z jednej strony dokładnemu rozpatrzeniu pod kątem widzenia koniecznych oszczędności, a z drugiej strony powinny przestrzegać tego, aby gminy wykorzystywały w pełni dostępne im źródła dochodowe przez co zmniejszałaby się wysokość ich niedoborów budżetowych. Urzędy Wojewódzkie zaś powinny baczyć, ażeby na tych samych podstawach oparte były budżety powiatowych związków komunalnych.

8. Kolejność wydatków i dochodów w budżetach.

Przy układaniu budżetów powinna być uwzględniona pewna kolejność zarówno po stronie wydatków, jako też szczególnie po stronie dochodów. Kolejność ta znalazła swój wyraz w tablicy I, którą jako wzór zalecono na początku niniejszego okólnika. Jeżeli chodzi specjalnie o gminy wiejskie, to ważniejsze zadania gminy, jak również dochody, przewidziane dla nich na wykonanie tych zadań, powinny być uwzględnione w budżecie gminnym w następującej kolejności.

Po stronie wydatków zwyczajnych: 1) utrzymanie administracji gminnej (przy jaknajściślejszem zastowaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30/XII 1924 r., Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073 — jeżeli chodzi o wydatki osobowe), 2) wydatki na utrzymanie szkolnictwa, 3) wydatki na opiekę społeczną (w szczególności koszty leczenia ubogich chorych, które w braku innych danych obliczone być powinny na podstawie roku ubiegłego), 3) gotówkowe wydatki na utrzymanie dróg gminnych (*remont kapitalny dróg nie należy do wydatków zwyczajnych*).

Po stronie dochodów zwyczajnych: 1) dochody z majątku gminnego i przedsiębiorstw gminnych (władze nadzorcze powinny zwrócić baczną uwagę na racjonalność gospodarki w tychże), 2) opłaty zaświadczenia gminy (w szczególności opłaty administracyjne, które powinny być należycie i w jaknajszerszej mierze wyzyskane, a wpływ z tych opłat do kasy gminnej powinien być dokładnie przez władze nadzorcze kontrolowany), 3) wpływy z dodatków do podatków państwowych lub z podatków samoistnych, pobieranych przez pow. związek komunalny, które należą się gminie z mocy ustaw bez specjalnych uchwał w tym względzie ciała reprezentacyjnego gminy, 4) opłaty na utrzymanie dróg gminnych (przyczem wysokość tych opłat powinna być dostosowana do wskazówek podanych niżej w punkcie 11) i opłaty te nie mogą być — jak i składki pod 8 — używane na inne cele), 5) normalny podatek gruntowy, 6) samoistne podatki gminne, w razie zaś niewystarczalności tych wszystkich źródeł, 7) 50%-owa podwyżka należnych gminie dodatków do podatku państwowego gruntowego; 8) specjalne składki na pokrycie kosztów leczenia ubogich mieszkańców w b. Króiestwie Kongresowem w myśl ustawy z dnia 19/III 1925 (Dz. Ust. Nr. 38, poz. 255) — (przyczem wysokość tych składek nie może przewyższać kwoty, wykazanej z tego tytułu po stronie wydatków i składki traktowane być powinny jako uzupełnienie środków, brakujących na ten cel w ogólnym budżecie, co kontrolować powinny władze nadzorcze).

9. 50%-owa podwyżka należnych związkom komunalnym dodatków do państw. podatku gruntowego.

Mówiąc o wykorzystywaniu w pełni zarówno przez gminy wiejskie, jak i przez powiatowe związki komunalne dotychczasowych źródeł dochodowych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ma na myśli przedewszystkiem korzystanie z opodatkowania gruntów w granicach dopuszczalnych na podstawie art. 14-go (ustęp pierwszy i drugi) ustawy z dnia 15/VI 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 65, poz. 505).

Związki komunalne, zwłaszcza zaś gminy wiejskie, korzystały w szczególności dotychczas rzadko z postanowienia drugiego ustępu art. 14 ustawy z dn. 15 czerwca 1923 r., dającego możność podwyższenia normy pobieranych przez nie dodatków do podatku gruntowego o 50%. Powodem tego stanu rzeczy była poniekąd konieczność uzyskania zezwolenia na taką podwyżkę ze strony władz centralnych, co wymagało przeprowadzenia sprawy przez kilka nieraz instancyj władzy nadzorczej. Podstawę zaś do uzależnienia tej podwyżki od zezwoleń władz centralnych dawał ustęp drugi art. 14 przytoczonej ustawy w związku z ustępem 5 § 2, względnie ustępem 2 § 3 rozporządzenia Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 18. III. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 31, poz. 317). Ten warunek uzyskania na wprowadzenie omawianej podwyżki zezwolenia Ministra Spraw Wewnętrznych, działającego w porozumieniu z Ministrem Skarbu, zupełnie uzasadniony wśród normalnych stosunków gospodarczych i przy zasadniczej wystarczalności komunalnych źródeł dochodowych, jest trudny do utrzymania i staje się nierealnym wobec tego, że wiele związków komunalnych, szczególnie gmin wiejskich, zamykało dotychczas swoje budżety niedoborem co wymagało nawet wydania w r. 1924 i 1925 ustaw o specjalnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich b. zaboru rosyjskiego. Ten warunek nie jest jednak konieczną konsekwencją odnośnych postanowień ustawowych. Art. 42 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych stanowi bowiem, że o ile według innych ustaw uchwały związków komunalnych w sprawie pobierania podatków (przez podatki rozumiane są również dodatki do podatków, co wynika z tytułu części I ustawy o tymcz. ureg. fin. kom.), opłat i dopłat, względnie składek, oraz zaciągania pożyczek podlegają zatwierdzeniu władz nadzorczych;

władzami, właściwemi do zatwierdzania tych uchwał, są władze nadzorcze wskazane w art. 36 i 37. Ponieważ ustawa z dn. 11.VIII.1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747) jest późniejsza, aniżeli ustawa z dn. 15 czerwca 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 65, poz. 505), więc też postanowienie art. 42 pierwszej z przytoczonych ustaw odnosi się również do art. 14 drugiej ustawy. Władzą nadzorczą zatem, powołaną do zatwierdzenia uchwał gmin wiejskich o wprowadzeniu 50%-owej podwyżki dla podatku gruntowego jest wydział powiatowy; w związku z tem zmienione zostanie w najbliższym czasie odpowiednio przytoczone wyżej rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18. III. 1924 r.

Władzą nadzorczą, powołaną w myśl powyższego do zezwalania na wprowadzenie 50%-ej podwyżki dodatków do państwowego podatku gruntowego przez powiatowe związki komunalne i gminy miejskie, wymienione w art. 36 pkt. b) ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych, jest aż do wprowadzenia w życie samorządu wojewódzkiego Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu. Uprawnienie to przekazane zostanie w najbliższym czasie—zgodnie z przepisami ustawowemi — Panom Wojewodom, przyczem P. P. Wojewodowie zezwalać powinni powiatowym związkom komunalnym na takie podwyższenie zasadniczo tylko w tych przypadkach, gdy powiatowe związki komunalne przeznaczą wpływy z tych podwyższonych dodatków na zapomogi dla gmin wiejskich na pokrycie ich niedoborów budżetowych.

10) Opłaty specjalne i dopłaty drogowe.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca w dalszym ciągu uwagę na możność pobierania przez gminy wiejskie specjalnych opłat drogowych, z czego dotychczas nieliczne tylko gminy korzystały. Wprawdzie ta forma świadczeń na drogi nie powinna mieć zbyt szerokiego zastosowania w gminach wiejskich i Min. Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Min. Robót Publicznych zwraca uwagę, że gminy w pierwszym rzędzie i w jaknajwiększej mierze posługiwać się powinny szarwarkiem, ale nawet utrzymanie stosunkowo prymitywnych dróg gminnych wywołuje jednak pewne wydatki pieniężne (kupno materjału) na które gmina czerpać musi z normalnych dochodów. Te właśnie wydatki powinny znaleźć pokrycie z opłat drogowych (art. 29 ustawy z dn. 10. XII. 1920 r. Dz. Ust. Nr. 6/1921, poz. 32).

Opłaty drogowe, pobierane przez gminy wiejskie powinny się wyrażać — w związku z tem, co powiedziano wyżej — w kwotach stosunkowo nieznacznych. To samo da się powiedzieć o mniejszych gminach miejskich, zwłaszcza o tych, które pod względem gospodarczym nie różnią się zasadniczo od gmin wiejskich, a które stosownie do art. 29 ustawy drogowej powinny się również w pierwszym rzędzie posługiwać szarwarkiem. W sprawie zasad, na których powinien opierać się pobór w r. 1926 specjalnych opłat drogowych przez wszystkie związki komunalne, jak również w sprawie dopuszczalnej wysokości obciążenia płatników wspomnianemi opłatami, wydane zostaną w czasie najbliższym odpowiednie zarządzenia.

11) Związek budżetu z uchwałami finansowemi związków komunalnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę, że wszelkie uchwały związków komunalnych w sprawach finansowych (wprowadzanie podatków, zaciąganie pożyczek i t. p.) mogą być rozpatrywane przez władze nadzorcze tylko na tle budżetów odnośnych związków. Dlatego też uchwały finansowe związków komunalnych na rok 1926, przedłożone władzy nadzorczej przed przedstawieniem preliminarzy budżetowych na r. 1926, należy załatwiać odmownie lub też należy zawiadamiać odnośne związki komunalne, że uchwały te będą rozpatrywane dopiero po otrzymaniu preliminarza budżetowego. Do preliminarza budżetowego powinny być dołączone: 1) wykaz majątku komunalnego i 2) wykaz długów komunalnych.

O ile natomiast w przedłożonym władzy nadzorczej preliminarzu budżetowym przewidziane będą pozycje, uzależnione od zatwierdzenia dotyczących tychże pozycyj uchwał związku komunalnego przez tę samą władzę, a uchwały te nie zostaną przedłożone w takim terminie, ażeby mogły być razem z preliminarzem budżetowym rozpatrzone, to należy dokonać warunkowego zatwierdzenia budżetu, zostawiając odnośne pozycje w zawieszeniu aż do zatwierdzenia uchwał, dotyczących tych pozycyj, oraz zastrzegając, że w razie zupełnej lub częściowej odmowy późniejszego zatwierdzenia takiej uchwały związek komunalny zobowiązany będzie budżet zmienić celem osiągnięcia równowagi budżetowej.

Z reasumcji powyższego wynika, iż uchwały finansowe związków komunalnych powinny być przedkładane władzy nadzorczej równocześnie z preliminarzem budżetowym. Przestrzeganie tej zasady zapobiegnie komplikacjom w wymiarze podatków komunalnych, które mogą wyniknąć ze względu na art. 40 ustawy o fin. kom. wskutek uchwalania tych podatków w ciągu roku budżetowego.

Jeżeli uchwały takie podlegają zatwierdzeniu wyższej władzy nadzorczej, aniżeli powołana do zatwierdzenia budżetu, należy stosować przepisy okólnika Nr. 62 z dn. 16 5. 1924 Nr. SF. 414/25. Władza nadzorcza powołana do zatwierdzenia budżetu związku komunalnego powinna w takim przypadku dołączyć do uchwały, przedłożonej wyższej władzy nadzorczej, budżet odnośnego związku komunalnego.

W tem miejscu zwraca Min. Spraw Wewnętrznych uwagę—ze względu na odmienną w niektórych przypadkach praktykę, iż uchwał niezatwierdzonych przez władzę nadzorczą nie wolno bezwzględnie wprowadzać w życie.

12. Zastosowanie art. 72 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom.

W związku z ciężką sytuacją gmin wiejskich Ministerstwo zwraca uwagę na możność częściowej poprawy sytuacji gmin wiejskich o charakterze miejskim przez zastosowanie do nich art. 72 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych skłonne jest mianowicie w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie zezwalać poszczególnym

gminom wiejskim na korzystanie z uprawnień finansowych gmin miejskich.

Pan Wojewoda zechce zatem rozważyć tę sprawę i ewentualnie wystąpić do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z odpowiedniemi wnioskami, dla uzasadnienia których należy przedłożyć dane liczbowe, dotyczące odnośnych gmin, mianowicie: o stanie ich pod względem rozwoju handlu i przemysłu, rodzaju zajęcia mieszkańców gminy i sposobu zabudowania, zewnętrznego wyglądu, potrzeb każdej gminy, o jej dotychczasowych wydatkach i dochodach ze szczegółowem wyliczeniem dochodów, które gmina ta mogłaby otrzymać po uzyskaniu uprawnień finansowych gmin miejskich.

13. Zebranie danych o budżetach związków komunalnych na r. 1926.

Po rozpatrzeniu i zatwierdzeniu przez władze nadzorcze budżetów związków komunalnych na rok 1926, a w każdym razie *niepóźniej, jak do dnia 1 lutego 1926 r.* przedłoży Pan Wojewoda Ministerstwu Spraw Wewnętrznych dane o budżetach związków komunalnych według następującego wzoru.

Zestawienie wydatków związków komunalnych według budżetów administracyjnych na rok 1926.

1.	2.	3.
nazwa powiatu (miasta, wydzielonego z powiatu)	Liczba gmin wiejskich w powiecie.	Liczba ludności gmin wiejskich w powiecie.
4.	**5.**	**6.**
Liczba morgów, podległych opodatkowaniu na terenie gmin wiejskich.	Liczba gmin miejskich niewydzielonych w powiecie.	Liczba ludności gmin miej. niewydzielonych w powiecie.

7. Liczba ludności miasta wydzielonego z powiatu.

8. Suma wydatków wszystkich gmin wiejskich w powiecie.			
prelimin. na r. 1926		prelimin. na r. 1925	
zwycz.	nadzw.	zwycz.	nadzw.

9. Suma niedoborów budżetowych wszystkich gmin wiejskich w r. 1926 pokrytych.	
z podatku wyrównawczego.	z zapomóg powiat związku kom.

10. Suma wydatków wszystkich gmin miejskich niewydz. w powiecie.			
prelim. na r. 1926		prelim. na r. 1925	
zwycz.	nadzw.	zwycz.	nadzw.

11. Suma wydatków powiatowego zw. komun., wzgl. miasta, wydz. z powiatu.			
prelim. na r. 1926		prelim. na r. 1925	
zwycz.	nadzw.	zwycz.	nadzw.

12. Stosunek procentowy opłat drogowych do podstaw ich wymiaru.

13. Suma wydatków, obejmująca rubr. 8, 10 i 11.			
prelim. na r. 1926		prelim. na r 1925	
zwycz.	nadzw.	zwycz.	nadzw.

14. Uwagi.

Liczbę ludności należy podać według wyników powszechnego spisu ludności z r. 1921 z uwzględnieniem zmian, zaszłych wskutek zmiany granic związków komunalnych.

W rubryce 12 należy podać procentowy stosunek wpływów z opłat drogowych (z wyłączeniem dopłat), pobieranych przez powiatowy związek komunalny oraz gminy wiejskie i miasta niewydzielone tegoż powiatu, do ogólnej sumy wpływów z podatków państwowych, stanowiących podstawę wymiaru tych opłat. Tegoż rodzaju dane należy podać we wspomnianej rubryce odnośnie do miast, wydzielonych z powiatu.

Przy sporządzaniu zestawienia, o którem mowa wyżej należy przedewszystkiem wymienić wszystkie powiatowe związki komunalne według liczby ich ludności, poczynając od największego, a następnie wymienić w tejże kolejności miasta wydzielone z powiatu.

III. Ograniczenie wydatków związków komunalnych.

Obecna ogólna sytuacja finansowo-gospodarcza zniewoliła Rząd do wstąpienia na drogę ograniczenia wydatków w budżecie państwowym na rok 1926 w zestawieniu z budżetem na r. 1925, a to celem ułatwienia siłom gospodarczym przetrwania tej trudnej sytuacji.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oczekuje, że związki komunalne w zrozumieniu sytuacji przystąpią do współdziałania z Rządem i podjęcia ze swej strony równoległych planowych usiłowań.

14. Zmniejszenie obciążenia daninami komunalnemi.

Należy więc dążyć do tego, ażeby obciążenie daninami publicznemi na rzecz związków komunalnych było w r. 1926 mniejsze, aniżeli było w r. 1925. W miastach np. redukcję taką możnaby przeprowadzić w podatku od lokali; lokale bowiem ze względu na pobierane równocześnie podatki państwowe mogą być nieraz nadmiernie obciążone.

Dotyczy to oczywiście w pierwszym rzędzie tych związków komunalnych, które pomimo ciężkich ogólnych warunków podjęły intensywną gospodarkę inwestycyjną i które dla pokrycia swych wydatków żądają od płatników dużych świadczeń (jako przykład przytoczyć można, powiat, który w tym roku planował wybudowanie 15 km. szosy).

Wszystkie związki komunalne winny przy układaniu swych budżetów kierować się zasadą liczenia zamiarów na siły; przy układaniu budżetów na r. 1926 należy zatem przedewszystkiem ustalać stronę dochodową budżetów.

15. Wykładanie preliminarzy budżetowych do publicznego przeglądu.

Ażeby płatników nie obciążać nadmiernie, związki komunalne powinny z jednej strony poddać gruntownej rewizji wysokość dotychczasowego obciążenia, z drugiej strony użyć wszelkich środków ku temu, aby jaknajwiększa liczba płatników zapoznała się z preliminarzem budżetowym danego związku w czasie jego wyłożenia do publicznego przeglądu.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podkreśla tu wogóle konieczność rozbudzenia przez organa

związków komunalnych wśród mieszkańców jaknajwiększego zainteresowania się gospodarką samorządową, a to przez zaznajamianie społeczeństwa z zamierzeniami i wynikami działalności związków komunalnych; organa te powinny również zwracać baczną uwagę na głosy opinji publicznej, odnoszące się do gospodarki związków komunalnych,

Wszelkie zarzuty przeciwko budżetowi wniesione zarówno w czasie jego wyłożenia, jak i ewent. w czasie późniejszym, winny być przedstawione właściwej władzy nadzorczej, która przy zatwierdzaniu budżetu obowiązana jest zarzuty te jaknajdokładniej rozpatrzeć.

16. Zmniejszenie wydatków osobowych.

Jednym z najważniejszych środków, prowadzących do ograniczenia wydatków zw. komunalnych jest uproszczenie administracji i doskonalenie organizacji pracy w tych związkach, a więc oszczędne ułożenie etatu stanowisk służbowych i zmniejszenie wydatków osobowych.

Do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych doszły ostatnio wiadomości, że w wielu związkach komunalnych po wydaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30/XII. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073) koszty administracyjne, a w szczególności wydatki osobowe, nietylko się nie zmniejszyły, lecz wręcz przeciwnie — wzrosły. Okazuje się więc, że rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej, mające na celu wyłącznie zmniejszenie wydatków osobowych tam, gdzie one były zbyt wysokie, nie jest należycie zrozumiane i stosowane i że nie odniósł należytego skutku okólnik Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 30/VI.1925 r. Nr. SZ. 4356/25. — Okólnik ten zawiera wyliczenie etatów stanowisk służbowych dla pracowników związków komunalnych wraz z wyszczególnieniem przywiązanego do tych etatów uposażenia oraz określeniem wymaganych dla nich kwalifikacyj. Jakkolwiek wyliczenia te mają jedynie charakter przykładów, to jednak w okólniku podkreślono, że są to przykłady miarodajne, oparte na spostrzeżeniach wojew. komisyj oszczędnościowych oraz na doświadczeniu Departamentu Samorządu Min. Spraw Wewnętrznych. Odchylenia zatem od norm, podanych w tych przykładach, nie mogą być wielkie, a ostatni ustęp § 17 rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 28/III. 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 231) da Panom Wojewodom podstawę do przestrzegania, ażeby od norm tych nie odbiegano.

17. Różnica między uposażeniem członków zarządu zawodowych i niezawodowych.

Zwróciło również Ministerstwo w powołanym okólniku uwagę na różnicę, jaka zachodzić powinna między normowaniem uposażenia zawodowych członków zarządu i członków zarządu niezawodowych. Członkowie zarządu związków komunalnych, których praca w zarządzie związku nie ma charakteru pracy stałej i nie stanowi dla nich głównego zajęcia, powinni otrzymać tylko odszkodowanie, określone bliżej co do wysokości w rozporządzeniu wykonawczem. Zasada ta wedle posiadanych wiadomości nie jest należycie przestrzegana.

18. Pracownicy zw. komun. podpadający pod pojęcie robotników.

Również nie jest stosowane wyrażone w okólniku (na str. 5) zalecenie Ministerstwa co do sposobu traktowania tych pracowników komunalnych, którzy podpadają raczej pod pojęcie robotników; w wielu bowiem przypadkach przekonało się Ministerstwo, że pracownicy ci są zaszeregowywani do grup i szczebli uposażenia zamiast—ażeby ich stosunek służbowy normowała umowa; takie traktowanie sprawy pociąga za sobą przeważnie zwiększenie wydatków. a zarazem i zwiększenie na przyszłość zobowiązań zw. komun. w stosunku do tych pracowników.

19. Dodatek komunalny dla pracowników związków komunalnych.

Nie są dalej przestrzegane przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, odnoszące się do dodatku komunalnego, a wyjaśnienia okólnika i w tej mierze nie odniosły pełnego skutku. Dodatek komunalny nie musi być przyznawany wszędzie w maksymalnej wysokości (15% wzgl. 25% w Województwach wschodnich) a w szczególności *nie powinien być przyznawany w tej wysokości w tych związkach komunalnych, które swym pracownikom zapewniają te właśnie udogodnienia, których ekwiwalentem ma być dodatek komunalny.* Jeżeli więc związek komunalny zapewnia swym pracownikom np. bezpłatną pomoc lekarską; jeżeli dzieciom pracowników zapewnia bezpłatną naukę szkolną i t. p., to odpowiednio do wartości tych świadczeń powinien być mniejszy dodatek komunalny.

20. Djety i koszty podróży.

Tak samo niezawsze stosowany jest przepis § 17 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej (§ 14 rozp. wyk.) dotyczący djet i kosztów podróży. Zechcą Panowie Wojewodowie dopilnować, ażeby djety i koszty podróży policzane były ściśle wedle rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 16/VII. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 703).

21. Przestrzeganie wskazówek, zawartych w okólniku Nr. SZ. 4356/25.

Zechce Pan Wojewoda (Pan Delegat Rządu) zarządzić, ażeby wskazówki zawarte w okólniku Nr. SZ. 4356/25, dotyczące normowania etatów stanowisk służbowych w związkach komunalnych oraz wydatków osobowych, specjalnie zaś te wskazówki, na które wyżej zwrócono ponownie uwagę, były bezwarunkowo i ściśle stosowane. Przy zatwierdzaniu budżetów związków komunalnych należy skreślać wszystkie te wydatki, które wskazówkom powyższym nie odpowiadają.

22. Wydatki na inwestycje.

O ile chodzi o inne wydatki związków komunalnych, to powinna być zwrócona uwaga na celowość każdego takiego wydatku i istotną konieczność preliminowania go właśnie w r. 1926. Szczególną uwagę należy zwrócić na wydatki inwestycyjne.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stanowczo wymaga, *ażeby inwestycje ograniczone zostały jedynie do najpilniejszych i najbardziej nieodzownych*

dla ogółu ludności i przynoszących temu ogółowi bezpośrednie, widoczne korzyści gospodarcze i udogodnienia. O ile chodzi o inwestycje, rozpoczęte już w latach ubiegłych, a nie zakończone, to w tych przypadkach, gdy nie posiadają one cech, wskazanych wyżej i gdy ograniczenie lub przerwa rozpoczętych robót nie przyniesie związkowi komunalnemu niepowetowanych strat, roboty te należy ograniczyć lub nawet przerwać i ewent. rozszerzyć wzgl. podjąć na nowo dopiero po polepszeniu się ogólnych warunków gospodarczych. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powołuje się przytem na swój okólnik z dn. 9. 9. 1925 r. Nr. SF. 1841/25 i wzywa związki komunalne do ogiędności przy podejmowaniu takich zwłaszcza inwestycyj, które wymagają zakupów zagranicznych. *Pozatem zwraca Min. Spraw Wewnętrznych uwagę na zasadę, iż wydatki na inwestycję, jako wydatki nadzwyczajne, powinny być uskuteczniane z nadzwyczajnych dochodów, w szczególności z pożyczek. Dlatego też Ministerstwo zezwalać będzie na wprowadzanie podatku inwestycyjnego tylko w nader wyjątkowych wypadkach. Inwestycje na szerszą skalę mogłyby zatem być podjęte w r. 1926 tylko w tym przypadku gdyby w roku 1926 uruchomione zostały w większym stopniu kredyty długoterminowe, z których mogłyby korzystać związki komunalne.*

23. Wspólne podejmowanie tych samych zadań przez sąsiednie związki komunalne.

Wzywając związki komunalne do oszczędności, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę na mającą związek z tą sprawą konieczność skoordynowania wysiłków poszczególnych związków komunalnych i wspólne podejmowanie zadań we wszystkich tych przypadkach gdy poszczególne zadania przerastają możność finansową jednego związku, bądź też gdy równoległe podejmowanie tych samych zadań przez sąsiednie związki nie jest bezwzględną koniecznością.

24. Posiłkowanie się przez pow. zw. komun. gminami przy wymiarze i poborze podatków.

Ze sprawą oszczędności łączy się sprawa istnienia w powiatowych związkach komunalnych i gminach osobnych organów dla wymiaru i poboru danin publicznych, co Min. Spraw Wewnętrznych uważa za niecelowe. Ministerstwo zwraca uwagę na postanowienia art. 43 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747) i zaleca usilnie powiatowym związkom komunalnym posiłkowanie się gminami przy wymiarze i poborze podatków powiatowych. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych jest zdania, że powiaty winny korzystać z pomocy gmin przy wymiarze i poborze, np. specjalnych opłat drogowych, których pobieranie zapomocą własnych organów sprawia duże trudności powiatowym związkom komunalnym na terenie Województw: Krakowskiego, Lwoskiego, Tarnopolskiego i Stanisławowskiego. Powiatowe związki komunalne ustalałyby mianowicie tylko iloraz z podziału sumy opłat drogowych przez sumę państwowych podatków, służących za podstawę wymiaru specjalnych opłat drogowych i ustalałyby ewentualnie sumę, która tytułem wspomnianych opłat przypadałyby na wszystkich mieszkańców każdej gminy; wymiar i pobór tych opłat od poszczególnych płatników mogłyby przeprowadzić gminy.

Powyższe wskazówki kończy Ministerstwo uwagą, że do związków, które nie okażą należytego zrozumienia dla wymogów przeżywanego obecnie kryzysu ekonomicznego, zastosowane zostaną bezwzględne przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzp. z dn. 22. 12. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 113 poz. 1002).

IV. Zarząd majątkiem i przedsiębiorstwami oraz zakładami komunalnemi.

25. Organizacja zarządu majątków i przedsiębiorstw komunalnych w szczególności ośrodków rolnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych kładzie nacisk na to, aby związki komunalne pokrywały swe wydatki przedewszystkiem z dochodów z własnego majątku i przedsiębiorstw. W tym celu zarówno same związki jak i ich władze nadzorcze winny zwrócić szczególną uwagę na racjonalność organizacji zarządu majątku i racjonalność gospodarki przedsiębiorstw komunalnych. W tem miejscu Ministerstwo zauważa, że z wielu budżetów powiatowych zwiazków komunalnych wynika, iż związki te dokładają do utrzymania u siebie ośrodków rolnych. Jakkolwiek istnienie tych ośrodków ma na celu przedewszystkiem krzewienie kultury rolnej w powiecie, to jednakże cel ten da się w zupełności pogodzić z taką gospodarką w tych ośrodkach, ażeby ona przynosiła związkowi dochód. Ośrodkom tym powinien być zatem nadany charakter podobny, jak przedsiębiorstwom, powinny one więc nietylko być samowystarczalne, ale przynosić powinny dochód. Moment dochodowości nie może jednak pozostawać w sprzeczności z charakterem urządzenia użyteczności publicznej, jaki mają ośrodki rolne. Ośrodki rolne, jak wogóle wszelkie przedsiębiorstwa komunalne o charakterze zakładów użyteczności publicznej powinny przynosić dochody, jednak przy oznaczeniu wysokości tych dochodów, używanych na cele ogólne danego związku, należy z jednej strony mieć na widoku konieczność zapewnienia przedsiębiorstwu możności prawidłowej gospodarki i rozwoju, a więc nie można pozbawiać przedsiębiorstwa niezbędnego mu kapitału, a z drugiej strony należy pamiętać o tem, że przedsiębiorstwo to musi służyć dobru publicznemu i korzystanie z niego musi być udostępnione szerokim warstwom ludności.

26. Przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie uważa za wskazane, aby związki komunalne angażowały się zbytnio w prowadzenie przedsiębiorstw przemysłowych, nie posiadających charakteru zakładów użyteczności publicznej (biura handlowe, sklepy i t. p.), a w każdym razie aby nie zakładały tych przedsiębiorstw w r. 1926.

27. Zakłady dobra publicznego.

Co się tyczy zakładów i urządzeń komunalnych, które nie dadzą się zaliczyć do przedsiębiorstw, jak np. szpitale, ambulatorja, zakłady opieki społecznej, to przy ustanawianiu opłat za korzystanie z nich górować winien moment ich użyteczności publicznej i wzgląd na zamożność

ludności; opłaty te w żadnym razie nie powinny przekraczać wysokości kosztów utrzymania tych zakładów i urządzeń.

V. Terminy uchwalania budżetów.

28. Przestrzeganie terminów uchwalania i zatwierdzania budżetów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę na to, że dotychczas nie wszystkie związki komunalne stosowały się do obowiązujących terminów uchwalania swych budżetów i uchwalały je nawet po rozpoczęciu nowego roku budżetowego. Ten stan rzeczy musi stanowczo ustać i obowiązkiem władz nadzorczych będzie dopilnować, aby związki komunalne uchwalały swe budżety i przedkładały władzom nadzorczym do zatwierdzenia w przepisanym terminie. Minist. Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę, że opóźnienie w ułożeniu budżetu przez związek komunalny może być w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22-XII-1924 r. (Dz. Ust. Nr. 113, poz. 1002) powodem do ustanowienia dla dotyczącego związku delegata rządowego. Jednocześnie Min. Spraw Wewnętrznych kładzie nacisk na przestrzeganie przez władze nadzorcze 30-dniowego terminu, ustanowionego dla zatwierdzania budżetów rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17-VI-1924 r. (Dz. Ust. Nr. 51, poz. 522).

VI. Sposób rozpatrywania budżetów związków komunalnych przez władze nadzorcze.

29. Odpowiedzialność władz nadzorczych za gospodarkę skarbową związków komunalnych.

Ministerstwo spraw Wewnętrznych zwraca uwagę na to, że nadane władzom nadzorczym przez powołane ostatnio rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej uprawnienia zatwierdzania budżetów związków komunalnych i rozpatrywania ich ze stanowiska legalności jak i celowości, a więc uprawnienia do wprowadzenia koniecznych zmian do budżetów, wkłada na te władze obowiązek gruntownego badania budżetów związków komunalnych i *czyni je w znacznym stopniu odpowiedzialnemi za gospodarkę wspomnianych związków.* Władze nadzorcze nie mogą zatem traktować sprawy zatwierdzania budżetów związków komunalnych jako zwyczajnej formalności, lecz powinny one wnikać w treść tych budżetów, porównywać poszczególne pozycje budżetowe między sobą, jak również zestawiać ze sobą budżety poszczególnych związków komunalnych. Między innemi zwraca się uwagę na konieczność dokładnego preliminowania przez powiatowe związki komunalne wpływów z dodatków do państwowych podatków od spożycia, zużycia względnie produkcji. Ogólny wpływ na rzecz wszystkich związków komunalnych — z wyjątkiem wojewódzkich — spodziewany jest z tego źródła w r. 1926 w kwocie 36 miljonów zł., z czego dla powiatów 40%, t. zn. około 15 miljonów zł. Ponieważ wpływy z tych dodatków rozdzielane są między powiat. zw. komun. według liczby mieszkańców w powiecie z wyłączeniem miast, stanowić one będą około 75—80 gr. na głowę ludności.

30. Sposób rozpatrywania budżetów.

O ile chodzi o sposób badania budżetów przez władze nadzorcze, to Min. Spraw Wewnętrznych powołuje się na swój okólnik z dn. 21 lutego 1925 r. Nr. 22 i kładzie nacisk na konieczność komisyjnego badania budżetów przy pomocy znawców spraw, wchodzących w zakres poszczególnych działów gospodarki komunalnej.

A więc wydziały powiatowe powinny w braku takich znawców w swem gronie (np. lekarz, inżynier) zwracać się o pomoc do przedstawicieli odnośnych władz państwowych I instancji, zaś wydziały samorządowe urzędów wojewódzkich powinny korzystać z pomocy innych wydziałów tychże urzędów i ewent. z pomocy władz szkolnych II instancji.

Przy rozpatrywaniu przez władze nadzorcze budżetów związków komunalnych celowem jest *wzywanie przedstawicieli danego związku dla udzielania koniecznych wyjaśnień* odnośnie do poszczególnych pozycyj budżetowych. Praktyka taka przyczynić się może do tego, że wprowadzane przez władze nadzorcze zmiany do budżetu znajdą większe zrozumienie wśród związków komunalnych, a pozatem usuwają się niepożądane tarcia między związkami komunalnemi i ich władzą nadzorczą.

31. Udział T. W. S. we Lwowie w rozpatrywaniu budżetów zw. komun. na terenie Województw: Krakowskiego, Lwowskiego. Stanisławowskiego i Tarnopolskiego.

O ile chodzi o Województwa: tarnopolskie, stanisławowskie, lwowskie i krakowskie, to niezależnie od udziału w pracy nad budżetami związków komunalnych odpowiednich wydziałów urzędów wojewódzkich, wydaje się celowem, aby pp. Wojewodowie zwracali się o opinję w sprawie tych budżetów do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, przesyłając mu ewentualnie jeden egzemplarz każdego budżetu niezwłocznie po otrzymaniu budżetu do zatwierdzenia. Należy natomiast zaniechać sposobu przesyłania przez Urzędy Wojewódzkie w wymienionych Województwach budżetów związków komunalnych do opinji starostom, którzy tam zdala stoją od gospodarki komunalnej. O istnieniu w tych Województwach takiej praktyki doniósł Ministerstwu Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie, wskazując słusznie, że sposób ten powoduje znaczną zwłokę w zatwierdzaniu budżetów przez urzędy wojewódzkie.

32. Przedkładanie zatwierdzonych budżetów do wiadomości Panom Wojewodom i Min. Spr. Wewn.

Wreszcie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza, aby pp. Wojewodowie bez zwłoki przedkładali Ministerstwu do wiadomości po 2 egzemplarze, zatwierdzonych przez siebie budżetów związków komunalnych, dołączając odpisy decyzji o zatwierdzeniu tych budżetów. Pp. Wojewodowie ze swej strony zechcą zarządzić, aby w ten sam sposób przedkładały pp. Wojewodom wydziały powiatowe po 1 egzemplarzu zatwierdzonych przez siebie budżetów gmin wiejskich i miejskich.

W ten sam sposób przedkładane być mają Ministerstwu Spraw Wewnętrznych oraz pp. Wojewodom sprawozdania związków komunalnych z wykonania budżetów (roczne zamknięcia rachunkowe). Związki komunalne powinny te sprawozdania przedkładać bezpośrednio władzom nadzorczym w odpowiedniej liczbie egzemplarzy niezwłocznie po ich sporządzeniu.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

14.

Pismo okólne z dn. 6 listopada 1925 r. Nr. A. B. 8123, do wszystkich pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu na m. st. Warszawę oraz p. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach, w sprawie mnożnej przy wypłacie diet i kosztów podróży.

Przy wykonywaniu kontroli wydatków za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia służbowe ujawniła Najwyższa Izba Kontroli niejednolite stosowanie przez władze i urzędy postanowień par. 5 (ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 72 poz. 703), a mianowicie: jedne władze i urzędy, opierając się na dosłownem brzmieniu powołanego wyżej w par. 5 obliczają diety według mnożnej tego miesiąca, w którym następuje likwidacja rachunku kosztów podróży, inne obliczają diety według mnożnej tego miesiąca, w którym faktycznie odbyto podróż służbową i wreszcie niektóre władze i urzędy, mając na względzie udzielanie udającym się w podróż służbową zaliczki (par. 25), likwidują rachunki kosztów podróży w ten sposób, że sumę otrzymanej przez delegowanego zaliczki przerachowują na punkty według mnożnej miesiąca jej udzielenia, następnie od ogólnej ilości punktów, które przypadają w rachunku potrącają ilość punktów udzielonej zaliczki i do powstałej stąd różnicy punktów stosują mnożna tego miesiąca, w którym następuje likwidacja rachunku (wypłata).

Celem uchylenia powyższej rozbieżności Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 24-X b. r. L. 3375/DB/1 wyjaśniło, że zgodnie z postanowieniem par. 5 ustęp pierwszy wymienionego rozporządzenia — kwotę należnej diety oraz innych należności, określonych w tem rozporządzeniu w punktach, obliczać należy wedle mnożnej, obowiązującej w tym miesiącu, w którym następuje wypłata tych należności, oraz że zaliczek na koszty podróży i na djety, przysługujących na zasadzie postanowienia par. 25 wymienionego rozporządzenia udzielać należy w złotych, tj. bez posługiwania się systemem punktów i mnożnej i potrącać je w złotych od kwoty, przyznanej tytułem zwrotu kosztów podróży i djet.

Powyższe udziela Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości i ścisłego zastosowania.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) Olpiński.

Podsekretarz Stanu.

15.

Pismo okólne z dn. 9 listopada 1925 r. Nr. B.P. 8858/25, do panów Wojewodów (wszystkich za wyjątkiem w Poznaniu, Toruniu i Katowicach), p. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę, w sprawie doniesień i interwencji funkcjonarjuszów policji.

Zarządzeniem z dnia 11 lutego r. b. Nr. B.P. 1039/25, odpis którego przy niniejszem załączam, uregulowałem tryb postępowania organów policji przy sporządzaniu doniesień i nadawaniu im dalszego biegu. Jak jednak wynika z dochodzących mnie wiadomości, zdarza się wielokrotnie, że doniesienia policyjne sporządzane są nienależycie lub bez dostatecznych podstaw, skutkiem czego wymagają uzupełniających dochodzeń albo też wszczęte na ich podstawie postępowanie administracyjno-karne lub sądowe zostaje umorzone dla braku podstaw. Tak w jednym jak i w drugim wypkdku jednak osoby zainteresowane narażane bez powodu na znaczne koszta i srtatę czasu skutkiem nieraz niejednokrotnego wzywania ich, przesłuchiwania i t. p., co zwłaszcza dotkliwie daje się odczuć tam, gdzie odległości do siedzib starostw lub sądów są znaczne, a środki komunikacyjne niedostateczne.

Winę tego stanu rzeczy ponoszą w znacznym stopniu władze administracyjne, które jako władze służbowe policji w większym stopniu niż to ma zwykle miejsce powinny zwracać uwagę na to, aby postępowanie policji przy sporządzaniu doniesień i przeprowadzaniu dochodzeń wstępnych było prawidłowe i zgodne z przepisami.

Ponieważ stan taki zwłaszcza w czasie obecnych trudności gospodarczych powoduje liczne skargi i podrywa zaufanie społeczeństwa do organów policji i władz administracyjnych, polecam Panu niezwłocznie pouczyć podległe władze o treści załączonego zarządzenia oraz spowodować, aby doniesienia przesyłane im przez organa policji były należycie badane i odpowiednio wykorzystywane w celu udzielania organom policji odpowiednich pouczeń i wskazówek.

Ponadto zaznaczam, że przy rozpatrywaniu spraw administracyjno-karnych należy również mieć stale na uwadze możliwe oszczędzanie czasu i kosztów osób zainteresowanych, które zwłaszcza przy lżejszych wykroczeniach często są zupełnie niewspółmierne z ostatecznym wymiarem kary, a przy starannem i zgodnem z przepisami przeprowadzeniu sprawy tak przez organa policji jak i przez władze administracyjne dadzą się uniknąć.

Zwracam tu szczególniej uwagę na niewłaściwe, a często zdarzające się wypadki, że osoby obwinione, wzgl. świadkowie wzywani bywają z odległych miejscowości na rozprawę, rozprawa zaś nie odbywa się z tych czy innych powodów i zainteresowani narażeni są na powtórną podróż albo zmuszeni są do oczekiwania na miejscu po kilka dni.

O wydanych w myśl powyższego zarządzeniach zechce pan Wojewoda (p. Delegat Rządu, p. Komisarz Rządu) mnie zawiadomić.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa, dn. 11. II. 1925 r.
Nr. BP. 1039/25.

Odpis.

Do Pana
Głównego Komendanta Policji Państwowej

Wobec stwierdzenia wielokrotnie, że doniesienia policyjne, służące władzom administracyjnym za podstawę do wdrożenia postępowania karno-administracyjnego sporządzane są często niedbale i powierzchownie i nie dają nawet często możności stwierdzenia winy, ponadto zaś wywołują niejednokrotnie skargi, że są bezpodstawne, sporządzone za nieistniejące wykroczenia i nawet bez wiedzy obwinionego, polecam Panu Komendantowi wydać podwładnym organom stosowne pouczenia w myśl poniższych wskazówek.

W wypadkach gdy zachodzi potrzeba sporządzenia doniesienia, t. j. gdy istnieje wykroczenie karalne, funkcjonarjusz policji winien gdy to jest tylko możliwe, uprzedzić o tem obwinionego i pomieścić w doniesieniu oświadczenie jego co do zarzuconego mu wykroczenia. Ponadto policjant winien stale dążyć do tego, aby, zgodnie z § 23 tymczasowej instrukcji służbowej, zapewnić sobie świadków popełnionego wykroczenia i zanotować ich nazwiska i adresy w doniesieniu. W szczególności ma to znaczenie w tych wypadkach, gdy obwiniony nie mógł być zawiadomiony o doniesieniu i zbadany (np. w razie doniesienia o zbyt szybką jazdę, gdy wykraczający nie został zatrzymany i t. p.). Zaznaczyć jednak należy, że tak niemożność wysłuchania obwinionego, jak i brak świadków nie może w żadnym razie usprawiedliwić niesporządzenia doniesienia w każdym wypadku zauważonego rzeczywistego wykroczenia.

Przełożeni policyjni, przez ręce których przechodzą doniesienia przed przesłaniem ich władzom administracyjnym, a zatem komendanci posterunków, komendanci powiatowi komisarze i t. d. obowiązani są nie przesyłać ich bezkrytycznie, lecz badać ich treść ewent. zarazdzić uzupełnienie dochodzenia i wykorzystywać je dla odpowiedniego pouczania podwładnych w celu usunięcia zauważonych braków. Zauważam przy tej sposobności, że z kilku stron doszły mnie wiadomości, które znalazły również oddźwięk we wnioskach poselskich, że niektórzy przełożeni policyjni żądają od swych podwładnych przedstawienia na miesiąc pewnej minimalnej ilości doniesień (protokółów), np. 40 lub 50 i według tej ilości oceniają pracę policjantów. Żądanie takie jest niedopuszczalne i świadczy o karygodnem lekceważeniu swych obowiązków przez odnośnych przełożonych policyjnych, o pracy bowiem swych podwładnych winni oni sądzić na podstawie osobistego wglądu i inspekcji, a nie jedynie według ilości doniesień. Pozatem żądanie takie musi wpływać demoralizująco na funkcjonarjuszów policji i może doprowadzić ich do sporządzania fikcyjnych doniesień.

Zaznaczam przeto z naciskiem, że przełożeni policyjni obowiązani są zwracać uwagę nietylko na ilość, ale i na jakość załatwianych przez funkcjonarjusza policji spraw, dbając o to, aby praca jego była jaknajbardziej wydajna i stale kontrolują ją w jej całokształcie i że odpowiedzialni są oni tak za zaniedbania jak i za niewłaściwe wykonywanie swych czynności przez ich podwładnych.

Polecam zarządzić co należy, aby funkcjonarjusze inspekcyjni zwrócili baczną uwagę na powyższą część pracy policyjnej i działając w porozumieniu z władzami administracyjnemi, udzielali potrzebnych pouczeń lokalnym organom policji.

O wydanych w myśl powyższego zarządzeniach zechce mnie Pan niezwłocznie zawiadomić.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Ratajski.*

16.

Pismo okólne z dn. 9 listopada 1925 r. Nr. AB. 8052 do pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie uzupełnienia przepisów rachunkowo-kasowych.

Na podstawie okólnika Min. Skarbu z dnia 23 października r. b. za Nr. DK. 4217/WAK. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że § 69 p. 13 przepisów rachunkowo-kasowych (Dziennik Urzędowy Min. Skarbu Nr. 4 z 1925 r. i Monitor Polski Nr. 18 z 1925 r.) zostaje uzupełniony przez dodanie następującego ustępu:

Władze i Urzędy w wyciągach swych wzór Nr. 19 do § 78 wymienionych Przepisów rach.-kasowych uskuteczniają *w uwagach podział ogólnych sum każdego rodzaju* (budżetowych i innych, wykazanych w rubryce jako „wypłacone w innych kasach w miesiącu sprawozdawczym“ na kasy (zbiorowo) według okręgów każdej z Izb Skarbowych oddzielnie.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński.*
Podsekretarz Stanu:

17.

Pismo okólne z dnia 12 listopada 1925 r. Nr. Pr. 10335 do wszystkich pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu w Warszawie i Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie.

Przypominając moje pismo okólne z dnia 7 stycznia b. r. Nr. Pr. 113 w sprawie „Gazety Administracji i Policji Państwowej“ — ponownie proszę (Pana Wojewodę, p. Delegata Rządu, p. Komisarza Rządu, Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie) o poparcie tego pożytecznego wydawnictwa drogą zachęcania podległych Panom urzędów i urzędników (zarówno administracyjnych jak i samorządowych) do prenumerowania „Gazety“.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

18.

Pismo okólne z dnia 13 listopada 1925 r. Nr. BO. 21011/25 do wszystkich pp. Wojewodów i p. Delegata Rządu w Wilnie.

Urząd Emigracyjny powiadomił Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że w ostatnich miesiącach

coraz częściej zdarzają się wypadki wydawania emigrantom zamorskim bezpłatnych paszportów niezaopatrzonych w klauzulę: „ważny po uzyskaniu wizy Urzędu Emigracyjnego".

Z uwagi na powyższe Ministerstwo poleca:

1) przypomnieć Urzędom administracyjnym, że tylko umieszczanie powyższej klauzuli na paszportach emigrantów zamorskich daje możność Urzędowi Emigracyjnemu i jego organom kontrolowania ruchu wychodźczego i przeciwdziałaniu emigracji nielegalnej, t. j. korzystającej z pośrednictwa nie koncesjonowanych w Polsce linji okrętowych lub skierowanej do krajów nieuznanych przez Urząd za dogodne tereny imigracyjne,

2) zarządzić, aby Urzędy administracyjne, bezwarunkowo umieszczały klauzule: „ważny po uzyskaniu wizy Urzędy Emigracyjnego".

a) na wszystkich bezpłatnych paszportach *wydawanych na podstawie zaświadczeń* Urzędu Emigracyjnego oraz

b) na takich paszportach wydanych w kraju bądź przez polskie placówki konsularne zagranicą, na których dokonywane jest bezpłatnie, również na podstawie zaświadczeń Urzędu Emigracyjnego, jakiekolwiek czynnności uzupełniające (naprzykład prolongata terminu, zmiana kraju przeznaczenia).

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

19.

Pismo okólne z dn. 14 listopada 1925 r. Nr. A.O. 2105, w sprawie wystawiania świadectw ubóstwa—odnośnie do Mieszanego Trybunału Rozjemczego pol.-niem. w Paryżu, do p. p. Wojewodów (wszystkich) p. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu w Warszawie.

Na wniosek Min. Spraw Zagranicznych w sprawie wystawiania świadectw ubóstwa dla obywateli niemieckich, zamieszkałych na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, celem przedłożenia tychże świadectw Mieszanemu Trybunałowi Rozjemczemu pol.-niem. w Paryżu, — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uzupełnia względnie zmienia pismo okólne Nr. AO. 2402 z 30 listopada 1924 w sprawie wystawiania świadectw ubóstwa następująco:

1. Skreśla się ustęp drugi i trzeci punktu III pisma okólnego Nr. 2402 z 30 listopada 1924 r.

2. W miejsce skreślonych ustępów wprowadza się ustęp nowy (drugi) następującej treści.

„Udzielanie świadectw ubóstwa w związku z postępowaniem przed Mieszanym Trybunałem Rozjemczym polsko-niemieckim przedstawiać się może poniekąd jako udzielanie pomocy temuż Trybunałowi. Wobec tego odnośne władze polskie mają na prośbę konsulatów niemieckich, znajdujących się w Polsce, wystawiać obywatelom niemieckim, zamieszkałym w Polsce, świadectwa ubóstwa, o ile świadectwa te mają służyć tym obywatelom do wystąpienia przed wspomnianym Trybunałem.

Odnośne władze winny również wystawiać świadectwa ubóstwa na ich prośbę takim osobom, co do których zachodzi wątpliwość, czy są obywatelami polskimi, czy niemieckimi, w szczególności dotyczy to: a) osób, co do których postępowanie w sprawie ustalenia ich obywatelstwa (polskiego czy niemieckiego) nie jest jeszcze ukończone; b) osób, co do których obywatelstwa toczy się postępowanie w Najwyższym Trybunale Administracyjnym z powodu zaskarżenia przez nie decyzji, odmawiającej im obywatelstwa polskiego; c) osób, co do których toczy się postępowanie w sprawie ustalenia ich obywatelstwa, wszczęte na skutek ich prośby o wznowienie postępowania w kwestji ich obywatelstwa na podstawie konwencji polsko-niemieckiej w przedmiocie obywatelstwa i opcji (Dz. U. p. Nr. 21, poz. 148 z 1925 r.).

Powyższe uzupełnienie pisma okólnikowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. AO. 2402 z 30-11-1924 zechce pan Wojewoda (p. Delegat Rządu, p. Komisarz Rządu) podać do wiadomości podległych Mu Urzędów.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

20

Okólnik Nr. 106. Warszawa, dnia 18 listopada 1925 r. Nr. AB. 8424. Do P. P Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie rozszerzenia postanowień § 39 przepisów rachunkowo-kasowych.

Na podstawie okólnika Min. Skarbu z dnia 4 listopada r. b. za Nr. DK. 2475/W. A. K. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza uzupełnienie § 39 przepisów rachunkowo-kasowych (Dziennik Urzędowy Min. Skarbu Nr. 45, Monitor Polski Nr. 285 z 1921 r.) w sposób następujący:

Przy dwóch lub większej ilości potrąceń z asygnowanej sumy władze (urzędy) asygnujące są obowiązane wykazywać w treści asygnacyj tylko ogólne sumy tych potrąceń z powołaniem się na specyfikacje na odwrotnej stronie asygnacji oraz na ilość załączonych do asygnacji dowodów przychodowych (wykazów lub deklaracyj). Poszczególne zaś kwoty potrąceń mają być uwidoczniane na odwrotnej stronie asygnacyj i stwierdzane tam podpisem urzędnika, kontrasygnującego asygnacje po myśli § 27 powołanych przepisów.

Poszczególne kwoty potrąceń, dokonanych z asygnowanej sumy, mają być także uwidoczniane na odwrotnej stronie talonu i stwierdzane podpisem urzędnika kontrasygnującego.

Wymagane powołanym na wstępie paragrafem przepisów rachunkowo-kasowych dowody przychodowe (wykazy lub deklaracje) winny być podpisywane przez urzędnika, kontrasygnującego asygnację.

Wypisywanie poszczególnych kwot potrąceń na odwrotnej stronie asygnacji i talonu winno być uskuteczniane treściwie w sposób umożliwiający Kasie Skarbowej zaznaczanie dat i pozycji dziennika przy każdej kwocie. Może być użyteczny do tego celu odcisk stempla:

Adnotacja Kasy	Dz. budżetu	§ budżetu	Tytuł potrącenia	Kwota

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

21.

Okólnik Nr. 107 z dnia 18 listopada 1925 r. Nr. BO. 20489 do wszystkich pp. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie wydawania wiz cudzoziemcom.

Według podanych przez p. Wojewodę Śląskiego wiadomości, komisarjat kontroli granicznej w Dziedzicach niemal codziennie zatrzymuje cudzoziemców, którzy zamierzają opuścić granice Rzeczypospolitej i nie posiadają ważnych wiz wyjazdowych z powodu upływu terminu ważności.

Cudzoziemcy ci tłumaczą stale brak ważnej, co do terminu wizy wyjazdowej tą okolicznością, że urzędy polskie przy przedłużaniu im prawa pobytu po za termin ważności posiadanej przez nich wizy powrotnej, nie pouczyli ich, iż przy wyjeździe z Polski winni oni postarać się (niezależnie od zezwolenia na dalszy pobyt) o nową wizę wyjazdową. Cudzoziemcy ci, zatrzymywani na stacji granicznej przez organa kontrolne, dopatrują się w tem szykanowania ich ze strony władz polskich.

Celem zapobieżenia w przyszłości podobnym wypadkom, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca zarządzić, aby urzędy administracyjne przy prolongowaniu cudzoziemcom pobytu w Polsce, bądź przy wydawaniu im wiz wyjazdowych w każdym wypadku.

1) Informowały, że:

a) wyjazd z Polski może być uskuteczniony tylko na podstawie *ważnej co do swego terminu* wizy wyjazdowej,

b) przez prolongowanie pobytu wiza wyjazdowa nie jest automatycznie prolongowaną, że należy przeto przed wyjazdem uzyskać nową wizę wyjazdową,

c) że udzielona już przez władze administracyjne wiza, ważna jest tylko w ciągu 14 dni, w razie więc nie opuszczenie granic Polski w tym terminie, cudzoziemiec winien uzyskać nową wizę.

2) Wyciskały na paszportach cudzoziemców obok adnotacji o prolongowaniu pobytu lub przy wizie wyjazdowej stempel o treści:

Do wyjazdu z Polski upoważnia
tylko ważna co do swego terminu
wiza wyjazdowa

Urzędy paszportowe winny sporządzić powyższy stempel ściśle według podanego w niniejszym okólniku wzoru.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

22.

Pismo okólne z dn. 18 listopada 1925 r. Nr. AO. 2687 do panów Wojewodów (wszystkich) i pana Delegata Rządu w Wilnie, w sprawie lokaty kapitałów fundacyjnych w listach zastawnych Banku Gospodarstwa Krajowego.

W wykonaniu przepisów swego statutu, zgłoszonego w N-rze 46 Dz. U. R. P. poz. 478, a mianowicie § 12, 13 i 14 tego statutu przystępuje Bank Gospodarstwa Krajowego do udzielania długoterminowych pożyczek hipotecznych w listach zastawnych. Akcja ta jednak może tylko wówczas się udać, jeżeli listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego znajdą zbyt odpowiedni. Od rozwiązania tego problemu zależy w znacznej mierze uregulowanie stosunków gospodarczych w Państwie i społeczeństwie naszem. Kredyt bowiem długoterminowy, stosunkowo tani, pozwoli na odbudowę naszych gospodarstw rolnych i doprowadzenie ich do rozkwitu, umożliwi rozbudowę miast, a w ten sposób w znacznej części rozwiąże kwestje bezrobotnych a w ten sposób pozwoli Rządowi użyć funduszów, obracanych obecnie na opiekę społeczną czy też pomoc tym gałęziom gospodarstwa krajowego, na inne bardzo piekące potrzeby państwowe i społeczne.

Listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego będą opiewać wedle § 14 statutu, tudzież wedle regulaminów i przepisów o udzielaniu pożyczek długoterminowych hipotecznych w listach zastawnych na złote w złocie, będą zatem zupełnie zabezpieczone nawet przed ewentualną dewaluacją, oraz będą oprocentowane na 8%. W uregulowanych zatem stosunkach gospodarczych będą one znakomitą lokatą dla wszelkiego rodzaju kapitałów sierocińskich, pupilarnych i fundacyjnych. W interesie zatem tak państwowym, jak i społecznym leży poparcie tej zdrowej akcji Banku Gospodarstwa Krajowego.

Zechce przeto Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu) zalecić podległym Sobie władzom i urzędom, zarządzającym kapitałami fundacyjnemi, aby kapitały te lokowały w listach zastawnych Banku Gospodarstwa Krajowego.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

23.

Pismo okólne z dnia 18 listopada 1925 r., do wszystkich pp. Wojewodów, pana Delegata Rządu w Wilnie, w sprawie rozwiązania Wojewódzkich Komisyj Oszczędnościowych i utworzenia Sekcyj Samorządowych przy Okręgowych Komisjach Oszczędnościowych.

Prace Wojewódzkich Komisyj Oszczędnościowych, ustanowionych *reskryptem z dnia 28 maja 1924 r. Nr. S. M. 2880/24**) do badania stanu gospodarczego związków komunalnych i zaprojektowania oszczędności w tej dziedzinie, zostały w myśl instrukcji, wydanej *reskryptem z dnia 31 lipca 1924 r. Nr. S. M. 3543/24***) ukończone.

Z zestawienia wyników prac W. K. O. okazuje się, że Komisje te spełniły naogół należycie swoje zadania i dostarczyły materjału, który może być wykorzystany z wielkim pożytkiem dla Państwa i samorządu terytorjalnego. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zużytkowało już szereg wskazówek W. K. O. w swoich okólnikach, dotyczących budżetów związków komunalnych oraz sprawy uposażeń członków zarządu i pracowników związków komunalnych. Dokładne zestawienie wyników prac W. K. O., dokonane przez Komisarza Oszczędnościowego dla spraw samorządu, zostanie w najbliższym czasie opublikowane.

Wyrażając więc uznanie i podziękowanie dla członków W. K. O. za ich owocną pracę oraz dla tych wszystkich czynników, które się do owocności tej pracy przyczyniły, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wobec ukończenia dzieła powierzonego W. K. O. — poleca niniejszem pp. Wojewodom (p. Delegatowi Rządu) Komisje te rozwiązać.

Okres jednakże przesilenia gospodarczego w kraju, a zarazem i praca w kierunku sanacji Skarbu Państwa nie dobiegły jeszcze końca. Obecny zaś stan ekonomiczny Państwa stawia gospodarkę samorządu terytorjalnego w bardzo trudnem położeniu, wobec czego zwiększa się też równocześnie nietylko odpowiedzialność właściwych organów samorządowych, ale zarazem i obowiązek ich zwracania szczególnie bacznej uwagi na wszystkie gospodarcze poczynienia związków komunalnych. W tych warunkach wyniki prac W. K. O. uważane być powinny za szczególnie ważne wskazówki dla związków komunalnych i dla władz nadzorczych nad temi związkami dla spożytkowania w praktyce wyników prac W. K. O., w sposób, któryby godził interes Państwa, jako całości, z interesem samorządu terytorjalnego i dla dalszej realizacji programu oszczędności w dziedzinie samorządu koniecznem jest uruchomienie odpowiedniego organu. Ponieważ zaś te zadania, które w stosunku do samorządu terytorjalnego spełnić miały jednorazowo W. K. O., pełnią stale w stosunku do administracji państwowej, Okręgowe Komisje Oszczędnościowe, utworzone na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu z dnia 29 grudnia 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 115, poz. 1033), przeto organy któreby miały dalej prowadzić dzieło, rozpoczęte przez W. K. O., zwłaszcza gdy w zakres ich działania wejść ma zadanie uzgadniania poczynań samorządu z poczynaniami administracji państwowej, nie mogłyby pracować bez stałego kontaktu z Okr. Komisją Oszczędnościową.

W interesie zogniskowania wszelkich prac i poczynań oszczędnościowych w zakresie administracji publicznej z poszczególnych województw oraz w celu nawiązania i utrzymania wspomnianego właśnie kontaktu zarządza Ministerstwo Spraw Wewnętrznych utworzenie przy Okręgowych Komisjach Oszczędnościowych Sekcyj Samorządowych. Skład tych Sekcyj i ich zadania określone są w dołączonej do niniejszego Instrukcji.

Z Województw, na których obszarze niema Okręgowych Komisyj Oszczędnościowych (t. j. gdzie nie ma swej siedziby Izba Skarbowa), wydelegują PP. Wojewodowie (P. Delegat Rządu) Naczelnika Wydziału Samorządowego Urz. Wojew. lub też jego zastępcę jako członka do Sekcji Samorządowej przy tej Okr. Kom. Oszcz., która istnieje przy właściwej dla danego Województwa Izbie Skarbowej.

Do utworzenia Sekcyj Samorządowych zechcą PP. Wojewodowie (P. Delegat Rządu) przystąpić niezwłocznie, a zarazem wydać stosowne zarządzenia, aby Sekcje Samorządowe miały możność zbadania w jaknajkrótszym czasie tych preliminarzy budżetowych związków komunalnych na r. 1926, których zbadanie Sekcje Samorządowe uznają za potrzebne.

Zarazem Min. Spraw Wewnętrznych nadmienia, iż uważa za pożądane, ażeby PP. Wojewodowie brali pod uwagę opinje Sekcyj Samorządowych, wydane przez nie w związku z badaniem preliminarzy budżetowych na r. 1926 oraz zasięgali opinji Sekcyj we wszystkich zasadniczych sprawach, mających związek z akcją oszczędnościową, jakie nasuną się zarówno PP. Wojewodom (P. Delegatowi Rządu) jak i wydziałom powiatowym przy zatwierdzaniu budżetów na r. 1926. Oczywiście jednak udzielanie opinji nie może powodować przekroczenia terminu, zakreślonego dla zatwierdzenia budżetów.

O utworzeniu Sekcyj z wymienieniem powołanych do nich osób oraz o wydanych w tej sprawie zarządzeniach, wreszcie o terminie inauguracyjnych posiedzeń Sekcyj zechcą PP. Wojewodowie (P. Delegat Rządu) donieść niezwłocznie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński.*

***) Okólnik Nr. 53 z dn. 28 maja 1924 r. Nr. SM 2880/24 do pp. Wojewodów (wszystkich) p. Delegata Rządu w Wilnie w sprawie badania stanu gospodarczego związków komunalnych.**

Sanacja Skarbu Państwa, która jest najważniejszym problemem doby obecnej, wymagaześrodkowania wysiłków całego społeczeństwa w kierunku utrzymania równowagi gospodarczej Państwa, co jedynie zapomocą oszczędnej i rozumnej gospodarki w poszczególnych dziedzinach życia społecznego da się osiągnąć. W tych warunkach gospodarka związków komunalnych ma dla wspomnianego celu znaczenie niezmiernie ważne. Okres organizacji związków komunalnych i uporządkowania ich finansowych praw i obowiązków w związku z rosnącemi potrzebami był szczególnie w trudnych warunkach walutowych niekorzystnym dla prowadzenia racjonalnej gospodarki, trafnego ocenienia potrzeb i zadań oraz środków do ich przeprowadzenia, co wszystko składało się na niemożność doprowadzenia jeszcze do równowagi gospodarstwa związków komunalnych.

W celu ustalenia tych przejawów życia samorządowego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podejmuje akcję, mającą na celu poznanie ich, zbadanie ich przyczyn i sprowadzenie przez to gospodarki samorządowej na tory właściwe. Akcja Ministerstwa Spraw Wewnętrznych polega na tem, że utworzona została przy tem Ministerstwie Ko-

misja Centralna, która zapomocą Komisji Wojewódzkich zbadać ma te szczegóły gospodarki samorządów, o które najbardziej chodzi. Badanie to przeprowadzą bezpośrednio PP. Przewodniczący Wydziałów Powiatowych i to zarówno dla gmin wiejskich i niewydzielonych gmin miejskich swego powiatu, o ile dany Wydział Powiatowy jest dla powyższych gmin miejskich władzą nadzorczą po myśli art. 36 ustawy o tymcz. ureg. fin. kom. (Dz. Ust. R. P. Nr. 94, poz. 747 ex 1923), jak i dla własnych powiatowych związków komunalnych. Przewodniczący Wydziałów Powiatowych winni na podstawie materjałów posiadanych, ewentualnie na podstawie danych, stwierdzanych w odpowiedni sposób, odpowiedzieć na poszczególne pytania, zawarte w dołączonych wzorach kwestjonarjuszy, starając się o dokładność podanych szczegółów i cyfr. Zebrany przez Przewodniczących Wydziałów Powiatowych materjał winien być tak zachowany, aby w razie potrzeby mógł być sprawdzony przez władzę przełożoną.

W miastach wydzielonych z powiatu, które nie należą do kategorji miast, wyszczególnionych w art. 36 ust. c) ustawy o tycz. ureg. fin. kom., oraz w miastach Małopolski, liczących ponad 15.000 mieszkańców, zarządzą Prezydenci, wzgl. burmistrzowie tychże miast wypełnienie kwestjonarjusza Nr. II.

W sprawie omawianej zechce Pan Wojewoda (Delegat Rządu) wydać zarządzenie, aby bezzwłocznie:

1) rozesłano odpis niniejszego okólnika znajdującym się w granicach Województwa (ziemi Wileńskiej) Wydziałom Powiatowym wraz z dwoma egzemplarzami kwestjonarjusza Nr. I i Nr. II, a Prezydentom miast wydzielonych, powyżej określonych odpis okólnika i dwa egzemplarze kwestjonarjusza Nr. II. PP. Wojewodowie Małopolscy zarządzą przesłanie odpisu okólnika i kwestjonarjusza Nr. II ponadto Burmistrzom miast, leżącym w ich okręgu, a liczącym powyżej 15.000 mieszkańców.

2) Dalej zechcą PP. Wojewodowie (Pan Delegat Rządu) zarządzić aby utworzono przy Województwie Komisję, złożoną z referentów spraw administracji samorządowej, sanitarnej i opieki społecznej, oraz robót publicznych.

3) Następnie wydać polecenie, aby członkowie Komisji przez przeprowadzenie inspekcji na miejscu, w wypadkach opóźnienia się z wypełnieniem kwestjonarjuszy lub w razie potrzeby sprawdzenia podanych dat, które nastręczają wątpliwości, czuwali nad dokładnem, sumiennem i szybkiem wykonaniem zadania przez PP. Przewodniczących Wydziałów Powiatowych i Prezydentów, wzgl. Burmistrzów miast, powyżej określonych.

PP. Przewodniczący Wydziałów Powiatowych i Prezydenci miast wydzielonych oraz burmistrzowie miast Małopolski, liczących powyżej 15.000 mieszkańców winni w przeciągu 4 tygodni od daty otrzymania pisma Pana Wojewody (Pana Delegata Rządu) wypełnić rozesłane im kwestjonarjusze, które następnie bez zwłoki prześlą Panu Wojewodzie (Panu Delegatowi Rządu).

Ponadto zechce Pan Wojewoda (Pan Delegat Rządu) polecić wypełnienie w Urzędzie Wojewódzkim przyległego kwestjonarjusza Nr. III, obejmującego dodatkowe pytania do zbadania stanu gospodarczego powiatowych związków komunalnych, znajdujących się w granicach Województwa i miast wydzielonych, podległych Panu Wojewodzie, jako władzy nadzorczej po myśli rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 15.IV. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 390). Oprócz tego zarządzą PP. Wojewodowie Poznański, Pomorski, i Śląski wypełnienie dla wszystkich miast niewydzielonych, leżących w granicach swego województwa kwestjonarjusza Nr. I, a PP. Wojewodowie Małopolscy dla miast liczących powyżej 15.000 mieszkańców kwestjonarjusza Nr. III.

Wszystkie kwestjonarjusze należy po ich zebraniu wzgl. wypełnieniu oraz po ich krytycznem zbadaniu wzgl. poprawieniu w ciągu dwóch tygodni po upływie 4 tygodniowego terminu, zakreślonego do wypełnienia przez Przewodniczących Wydziałów Powiatowych kwestjonarjusza Nr. I i II — odesłać do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Pan Wojewoda zechce dołożyć starań, aby wyznaczone powyżej terminy stanowczo były dotrzymane.

Zbadanie stosunków gospodarczych i wypełnienie odnośnych kwestjonarjuszy dla miast wyszczególnionych w art. 36 ust. c) ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych dokona Komisja, ustanowiona w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Hübner.*

****) Pismo okólne z dn. 31 lipca 1924 r. Nr. SM. 3543/24 do P. P. Wojewodów (wszystkich) w sprawie badania stanu gospodarczego związków komunalnych.**

W związku z okólnym pismem z dn. 28 maja 1924 r. Nr. SM. 2-880/24 w sprawie powołania do życia wojewódzkich Komisji do badania gospodarczych związków samorządowych przesyłam Panu Wojewodzie instrukcję, ustalającą zarówno skład, jak i zakres i sposób działania komisji. Pan Wojewoda zechce zmienić swoje dotychczasowe zarządzenia w tej sprawie, uzgadniając je z wytycznemi wspomnianej instrukcji i przestrzegać w dalszej działalności wyłuszczonych w niej zasad.

Łącznie z powyższem zechce Pan Wojewoda wstrzymać przedkładanie Ministerstwu zebranych już materjałów i pozostawić je na razie do dyspozycji Komisji, którą w myśl niniejszego rozporządzenia Pan Wojewoda utworzy.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Hübner.*

INSTRUKCJA

dla Sekcji Samorządowej przy Okręgowej Komisji Oszczędnościowej.

§ 1. Sekcja Samorządowa przy Okręgowej Komisji Oszczędnościowej ma następujące zadania:

1) obmyślanie sposobów, prowadzących do oszczędności w gospodarce komunalnej zarówno w zakresie organizacji tej gospodarki, uproszczenia administracji i techniki biurowej, jak również

w zakresie planowości oraz celowości zadań, podejmowanych przez związki komunalne;

2) obmyślanie zmierzających do oszczędności sposobów rozgraniczenia zakresu działania i wzajemnego stosunku organów administracji rządowej i samorządowej celem osiągnięcia jaknajwiększej ogólnej oszczędności i sprawności w administracji Państwa;

3) wydawanie opinji w sprawie potrzeby powoływania delegatów rządowych przy poszczególnych związkach komunalnych w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22-XII 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 113, poz. 1002);

4) wydawanie opinji we wszelkich innych sprawach, mających związek z akcją oszczędnościową w gospodarce komunalnej, w których Urząd Wojewódzki opinji tej zasięgnie u Sekcji Samorządowej.

W sprawach, wymienionych w punktach 1) i 2) Sekcja Samorządowa przedstawia swe wnioski właściwemu Wojewodzie.

§ 2. Celem wykonania zadań, wymienionych w § 1 Sekcja Oszczędnościowa:

1) bada preliminarze budżetowe i inne uchwały finansowe poszczególnych związków komunalnych.

2) dokonywa w porozumieniu z władzą nadzorczą i przy współudziale inspektora samorządowego lub delegata władzy nadzorczej lustracji poszczególnych związków komunalnych.

Sekcja Samorządowa może się zwracać za pośrednictwem właściwego Wojewody do wszystkich miejscowych władz i urzędów o dostarczenie potrzebnych informacyj i materjałów w sprawach, związanych z akcją oszczędnościową.

§ 3. Sekcja Samorządowa przy O. K. O. składa się z 3-ch członków, z których dwóch powołuje Wojewoda na przeciąg jednego roku z pośród najwybitniejszych przedstawicieli samorządu terytorjalnego lub znawców spraw samorządowych, trzecim zaś jest z urzędu naczelnik wydziału samorządowego Urzędu Wojewódzkiego lub urzędnik tegoż wydziału, naznaczony przez Wojewodę. W posiedzeniach Sekcji mogą brać udział w sprawach swego resortu naczelnicy innych wydziałów urzędu wojewódzkiego lub ich zastępcy oraz delegaci miejscowych władz państwowych, niezespolonych z Urzędem Wojewódzkim z głosem doradczym.

§ 4. Przewodniczącym Sekcji Samorządowej przy Okręgowej Komisji Oszczędnościowej jest przewodniczący Okręgowej Komisji Oszczędnościowej, względnie osoba przez niego wyznaczona.

§ 5. Do powzięcia wniosków, względnie opinji Sekcji, potrzebna jest oprócz przewodniczącego lub jego zastępcy obecność conajmniej dwóch członków.

Wnioski względnie opinje Sekcji stwierdza się drogą głosowania członków Sekcji zwykłą większością głosów, przyczem przewodniczący bierze udział w głosowaniu; w razie równości głosów uważa się za przyjęte — ten wniosek względnie te opinje, za któremi głosował przewodniczący. Na życzenie opinja względnie wniosek mniejszości powinny być dołączone do protokółu posiedzenia.

§ 6. Sekcja Samorządowa obraduje w lokalu Okręgowej Komisji Oszczędnościowej i korzysta z biura i personelu kancelaryjnego, przydzielonego do Okręgowej Komisji Oszczędnościowej. Członkowie Sekcji spełniają swe obowiązki bezpłatnie.

§ 7. Sekcja Samorządowa wyznacza ze swojego grona odpowiedzialnych przed nią referentów czy to do spraw obejmujących poszczególne dziedziny gospodarki komunalnej (szkolnictwo, zdrowotność i t p.), czy też dotyczących poszczególnych rodzajów związków komunalnych (powiatowe związki komunalne, gminy wiejskie, gminy miejskie).

§ 8. Posiedzenia Sekcji Samorządowej zwoływane są w miarę potrzeby jednak conajmniej raz na kwartał.

§ 9. Członek Sekcji, opuszczający bez usprawiedliwienia jedno posiedzenie Sekcji, zostaje wykreślony z jej składu.

INSTRUKCJA

dla Komisji Wojewódzkich do spraw oszczędności w Samorządach.

§ 1. Komisja Wojewódzka do spraw samorządowych ma na celu zadania następujące:

a) zbadanie stanu gospodarstwa samorządowego, ziemskiego i miejskiego, bądź za pomocą ankiet specjalnych, bądź też drogą przestudjowania i analizy porównawczej budżetów i sprawozdań finansowych samorządów, lub też w razach koniecznej potrzeby przez badania specjalne przez swych delegatów na miejscach.

b) Wskazanie błędów i niedomagań gospodarki tych samorządów.

c) Obmyślenie sposobów poprawy gospodarki samorządów i uproszczenie czynności i manipulacji biurowych.

d) Zaprojektowanie racjonalnych oszczędności w przedsięwzięciach gospodarczych i inwestycjach prowadzonych przez samorządy oraz w składzie pracowników samorządów zarówno pod względem ich ilości, jako też i wysokości wynagrodzenia (stopień służbowy, dodatki i t. p.).

§ 2. Komisja składa się z 5 członków zaproponowanych przez p. Wojewodę, z których czterej winni być wybrani z pośród najwybitniejszych przedstawicieli samorządów, lub znawców spraw samorządowych, piątym zaś członkiem jest z urzędu naczelnik Wydziału Samorządowego, ewentualnie urzędnik tegoż wydziału naznaczony przez Pana Wojewodę.

Prócz tego w charakterze referentów do spraw specjalnych wchodzą do Komisji referenci urzędów Wojewódzkich do spraw opieki społecznej, sanitarnych i robót publicznych.

§ 3. Członkowie Komisji wybierają ze swego grona przewodniczącego i jego zastępcę. Sekretarza Komisji naznacza Wojewoda dla prowadzenia protokułów z obrad Komisji i załatwienia biurowych czynności i spraw bieżących Komisji.

§ 4. W razie potrzeby Komisja Wojewódzka może utworzyć podkomisje z osób fachowych, złożoną w ilości 3 do 5 osób zaproszonych przez p. Wojewodę do spraw samorządu miejskiego,

ewentualnie do spraw miast poszczególnych. Na czele Podkomisji stoi jej przewodniczący, wybrany przez Komisję Wojewódzką, który w oznaczonym czasie winien złożyć Komisji Wojewódzkiej sprawozdanie z prac Podkomisji.

§ 5. Do prawomocności obrad Komisji i podkomisji potrzebną jest obecność co najmniej 3 członków w tej liczbie przewodniczącego, lub jego zastępcy oraz przedstawiciela wydziału samorządowego Urzędu Wojewódzkiego.

§ 6. Opinje Komisji, lub Podkomisji na tezy lub wnioski postawione przez przewodniczącego stwierdzają się drogą głosowania członków prostą większością głosów. Na życzenie mniejszości opinje jej, lub też zdania członków poszczególnych winny być dołączane do protokułu posiedzenia.

§ 7. Komisje i Podkomisje mogą za pośrednictwem p. Wojewody zapraszać na swe posiedzenia rzeczoznawców z głosem doradczym

§ 8. Komisje i Podkomisje obradują w lokalach urzędów wojewódzkich, lub też samorządowych i korzystają z biura i personelu przydzielonego do tych Komisji przez Wojewodę. Członkowie Komisji i Podkomisji i zaproszeni rzeczoznawcy spełniają swe czynności bezpłatnie.

§ 9. Komisje i Podkomisje mają charakter opinjodawczy i zwracać się mogą do samorządów i innych urzędów tylko za pośrednictwem p. Wojewody. Żadnych zarządzeń i poleceń Komisje i Podkomisje bezpośrednio wydać nie mogą.

§ 10. Prace Komisji Wojewódzkich winny być ukończone do dn. 1 października 1924 r. Wyniki tych prac ułożone być winny w formie wniosków krótko umotywowanych z załączeniem protokułów zebrań Komisji i Podkomisji oraz wszystkich materjałów zebranych przez Komisje.

24.

Okólnik Nr. 108 z dnia 21 listopada 1925 r. do pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, p. Komendanta Głównego Policji Państwowej oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie interpretacji § 33 ustępu b) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26. 3. 1924 r.

W kwestji interpretacji § 33 ustępu b) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26. 3. 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 320) o wykonaniu ustaw z dnia 11. 12. 1923 r. i z dnia 13. 2. 1924 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, Ministerstwo Skarbu udzieliło pismem okólnem z dnia 13. 10. 1925 r. Nr. 20313/DB./Em. następującego wyjaśnienia.

Powołany przepis rozporządzenia wykonawczego zezwala w razie nieposiadania oryginalnych dowodów co do całokształtu przebiegu służby w b. państwie zaborczem — na przedkładanie dokładnego zestawienia przebiegu tej służby, potwierdzonego co do wiarogodności zawartych w niem dat podpisami conajmniej dwóch wiarogodnych świadków, którzy pozostawali na służbie państwowej równocześnie z danym funkcjonarjuszem państwowym.

Ponieważ prawdziwość faktów podanych w takich zestawieniach niejednokrotnie budzi wątpliwości, przeto podpisujący te zaświadczenia świadkowie winni obok swych podpisów wyraźnie zaznaczyć, skąd znane są im okoliczności, które stwierdzają.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

25.

Pismo okólne z dn. 6 listopada 1925 r. Nr. AA. 8665/25 do wszystkich pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie Uniwersytetu Palestyńskiego — zaliczenia do wyższych zakładów naukowych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych po porozumieniu z Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. i Min. Spraw Wojskowych zawiadamia, że słuchacze rzeczywiści Uniwersytetu w Palestynie korzystać mogą w myśl § 355 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z odroczenia terminu odbycia służby w wojsku stałem, o ile posiadają świadectwa dojrzałości, odpowiadające wymogom art. 85 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

26.

Pismo okólne z dn. 26 listopada 1925 r. Nr. AA. 8797/25 do pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie stosowania § 365 rozp. wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Przesyła się do wiadomości i wydania stosownych zarządzeń podległym władzom administracyjnym I inst.

Przy tej sposobności wyjaśnia się, że zarządzenia powyższe w związku z postanowieniami § 365 rozporządzenia wykonawczego, ma zastosowanie do uczniów którzy w wieku lat 23 t. zn. w roku kalendarzowym, w którym ukończyli lub ukończą 23 lat życia w okresie ogólnego poboru uczęszczali do ostatniej klasy szkół średnich, oraz do poborowych, którzy w okresie ogólnego poboru nie byli już uczniami szkoły średniej a nie stali się jeszcze słuchaczami szkoły wyższej.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

MINISTERSTWO
WYZN. RELIG. I OŚW. PUBL.
Dep. Nauki i Szkół Wyższych
w Warszawie

Odpis.

dnia 1 października 1925 r.
L. 10061 — IV/25.

Do Rektoratów:

Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie,
„ Jana Kazimierza we Lwowie,
„ Warszawskiego,
„ Stefana Batorego w Wilnie,
„ Poznańskiego,
Politechniki Lwowskiej,
„ Warszawskiej,
Szkoły Głównej Gosp. Wiejskiego w Warszawie,
Akademji Górniczej w Krakowie,
„ Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie,
„ Sztuk Pięknych w Krakowie,
do Dyrekcji Państw. Instytutu Dent. w Warszawie.

Zgodnie z art. 57 p. a) Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej (Dz.U.R.P. Nr. 61 z 1924 r., poz. 609) odroczenie służby wojskowej z tytułu studjów średnich przysługuje najwyżej do 23 roku życia. Jeśli tedy władze akademickie żądają przy wpisie od kandydatów wykazania się dowodem odbycia służby wojskowej, bądź dowodem odroczenia tej służby, należy mieć wzgląd na to, że osoby, które ukończyły 23 lat życia, nie mogą się wykazać dowodem odroczenia służby wojskowej z tytułu studjów średnich, również do chwili wpisu nie mają prawa o ubieganie się o odroczenie służby wojskowej z tytułu studjów wyższych, przeto wogóle z prawa tego skorzystać nie mogą.

Jakkolwiek wypadki zgłaszania się kandydatów do uczelni wyższych w wieku lat 23 nie są częste, Ministerstwo zwraca uwagę, iż kandydatów tych należy przyjmować do wpisu z tem zastrzeżeniem, iż imatrykulacja nastąpi po przedstawieniu przez poborowego dowodu uzyskania odroczenia z tytułu studjów wyższych.

Za Ministra:
Dyrektor Departamentu.

27

Okólnik Nr. 109 z dnia 28 listopada 1925 r. Nr. AO. 2722, do Pana Wojewody (wszyscy z wyjątkiem poznańskiego, pomorskiego i śląskiego) i Pana Delegata Rządu w Wilnie w sprawie poruczenia Wicewojewodom kierownictwa Wydziałów prezydjalnych.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lutego 1924 r. „w przedmiocie organizacji władz administracyjnych II instancji“ (Dz. Ust. Nr. 21, poz. 225) została utworzona instytucja Wice-Wojewodów jako stałych zastępców Wojewodów. Jakkolwiek w odnośnym przepisie (§ 7) Rada Ministrów nie określiła wyraźnie, na czele jakiego Wydziału Urzędu Wojewódzkiego ma stać wice-wojewoda, a zaznaczyła jedynie, że ma to być Wydział z resortu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, to jednak od pierwszej chwili (wytworzył się w przeważnej części województw) taki stan faktyczny, że wice-wojewodowie objęli kierownictwo Wydziałów Prezydjalnych. Było to rzeczą zupełnie naturalną ponieważ w Wydziałach Prezydjalnych skupiają się zasadnicze sprawy organizacyjne, personalne i ogólne całego Urzędu Wojewódzkiego w które wice-wojewoda, jako stały zastępca wojewody musi posiadać stały wgląd. W związku z tem, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w piśmie z dnia 26 czerwca 1924 r. Nr. Pr. 864/p. zgodnie z wnioskami pp. Wojewodów, zezwoliło na utworzenie osobnych Wydziałów Bezpieczeństwa, a to w tym celu, ażeby po wyłączeniu tych spraw z Wydziałów Prezydjalnych Wice-wojewodowie, jako naczelnicy Wydziałów Prezydjalnych zostali możliwie odciążeni i mogli łatwiej spełniać swoje funkcje zastępców Wojewodów.

Uważając należyte i na całym obszarze Państwa jednakowe uregulowanie sprawy zastępstwa pp. Wojewodów za rzecz szczególnie ważną, w związku z będącą obecnie w toku reorganizacją Urzędów Wojewódzkich, zarządzam na podstawie § 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z 11 lutego 1924 r., co następuje:

We wszystkich Urzędach Wojewódzkich Wice-Wojewodowie mają sprawować funkcje Naczelników Wydziałów Prezydjalnych.

O wykonaniu niniejszego zarządzenia należy mnie bezzwłocznie zawiadomić.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) Wł. Raczkiewicz

28.

Okólnik Nr. 110, z dnia 4 grudnia 1925 r. Nr. AP. 13854, do P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. Warszawę i do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie przestrzegania przepisanych kwalifikacyj przy przyjmowaniu kandydatów na urzędników.

P. Prezes Rady Ministrów okólnikiem do wszystkich Ministerstw z dnia 17 listopada 1925 r. Nr. 129/18805 wydał następujące zarządzenie:

„Wobec ustania specjalnych powodów, które w początkowym okresie tworzenia się organizacji Państwa przemawiać mogły za pewną pobłażliwością przy przyjmowaniu na służbę państwową kandydatów na urzędników, zwracam uwagę, opierając się na uchwałę Rady Ministrów z dnia 13 listopada r. b., na konieczność bezwzględnego obecnie przestrzegania, *by przyjmowani na służbę przygotowawczą kandydaci, odpowiadali w zupełności wszelkim warunkom, przepisanym ustawą z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej* (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164). Ustawa powyższa, oprócz warunków ogólnych stawia w art. 11 specjalne wymagania co do wykształcenia, przepisując dla kandydatów na stanowiska I kategorji ukończenie wykształcenia wyższego, II kategorji — średniego, III kategorji — niższego, lub niższych klas szkoły średniej. Jedynie więc kandydaci posiadający przepisane wykształcenie mogą być dopuszczeni do jednorocznej służby przygotowawczej, a po jej ukończeniu i złożeniu przepisanego egzaminu praktycznego, mianowani (*na stałe lub do odwołania*)

urzędnikami. Udzielone Radzie Ministrów w ostatnim ustępie art. 11 powołanej ustawy upoważnienie do zezwolenia na mianowanie osoby nieposiadającej przepisanego poziomu wykształcenia, musi być z natury rzeczy ograniczone do nader rzadkich wyjątków. Ponadto ustać winno przyjmowanie do służby państwowej kandydatów z poza sfery urzędników odrazu na wyższe stanowiska i stopnie służbowe i to niezależnie od tego, czy stanowiska te mają być im powierzone na stałe, czy też tylko do odwołania (prowizorycznie); wakujące w poszczególnych urzędach stanowiska winny być obsadzane zasadniczo kandydatami z pośród czynnych urzędników przy ścisłem zastosowaniu przepisów ustawy o państwowej służbie cywilnej i wydanych do tej ustawy rozporządzeń wykonawczych".

Komunikując Panom powyższe do wiadomości i ścisłego stosowania, jednocześnie zwracam uwagę, że co do trybu przyjmowania kandydatów do służby przygotowawczej obowiązują:

a) odnośnie do stanowisk administracyjnych I kategorji — postanowienia §§ 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 7 stycznia 1925 r. Dz. Ust. Nr. 6, poz. 48,

b) odnośnie do stanowisk administracyjnych II kategorji—postanowienia §§ 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 16 stycznia 1925 r., Dz. Ust. Nr. 16, poz. 103,

c) odnośnie do stanowisk rachunkowych II kategorji—postanowienia §§ 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 1925 r., Dz. Ust. Nr. 6, poz. 49,

d) odnośnie do stanowisk III kategorji — postanowienia §§ 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 1925 r., Dz. Ust. Nr. 60, poz. 424

Uzupełnianie personelu urzędniczego w Centralnym Zarządzie Ministerstwa zasadniczo odbywać się będzie przez powoływanie do służby w Centrali urzędników władz Ministerstwu podległych z pośród przedstawianych przez Szefów tychże władz wysoko kwalifikowanych kandydatów.

Nadsyłane bezpośrednio Ministerstwu podania osób ubiegających się o przyjęcie do służby przekazywane będą właściwym PP. Wojewodom (P. Delegatowi Rządu w Wilnie, P. Komisarzowi Rządu w Warszawie), celem postąpienia z nimi tak, jak gdyby były złożone odnośnej władzy II instancji, powołanej do dopuszczenia do służby przygotowawczej.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

29.

Pismo okólne z dnia 4 grudnia 1925 r. Nr. AB. 8962 do wszystkich pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu na m. Warszawę, Głównej Komendy Policji Państwowej, Głównego Urzędu Likwidacyjnego, Korpusu Ochrony Pogranicza, Generalnej Dyrekcji Służby Zdrowia i P. Naczelnika do Spraw Mniejszości w Katowicach w sprawie wypłacania remuneracji w okresach przedświątecznych.

W związku z przypomnieniem Prezydjum Rady Ministrów zamieszczonem w okólniku z dnia 5/XI r. b. Nr. 17681 (Nr. okólnika 124) przesyłam do wiadomości i stosowania się odpis okólnika Prezydjum Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia r. b. Nr. 6402 (Nr. okólnika 46) w sprawie wypłacania remuneracyj w okresach przedświątecznych.

Równocześnie zwracam uwagę na art. 4 ustawy skarbowej z dnia 30 czerwca r. b. (Dz. Ustaw Nr. 66, poz. 465).

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

załącznik.

PREZYDJUM RADY MINISTRÓW odpis.
Nr. 6402.
Warszawa, dn. 9 kwietnia 1925 r.

—o—

Okólnik Nr. 46 do wszystkich PP. Ministrów w miejscu.

Utarła się w niektórych Ministerstwach praktyka, że urzędnikom wypłaca się remuneracje w okresach przedświątecznych. Praktykę tę należy uznać za niewłaściwą i sprzeczną z istotą remuneracji.

Remuneracja jest jednorazowem wynagrodzeniem za prace nie związane ściśle ze stanowiskiem danego urzędnika, za pracę poza przepisanemi godzinami urzędowemi, spowodowaną wzrostem czynności w pewnych okresach, za szczególnie dodatnie wyniki pracy i t. p.

Z powyższego charakteru remuneracji wynika, że powinna być ona wypłacana po ukończeniu pracy, z tytułu której ją przyznano. Wypłacanie powyższych remuneracji w okresach przedświątecznych odbiera jej wyżej przedstawiony istotny charakter, a nadaje jej natomiast charakter zapomogi, względnie remuneracji świątecznej, której nie przewidują istniejące przepisy.

Przesyłając powyższe uwagi, proszę Pana Ministra o wydanie zarządzenia, aby zaniechano wypłacania remuneracji w okresach przedświątecznych.

Prezes Rady Ministrów:
(—) *Wł. Grabski.*

30.

Okólnik Nr. 111 z dnia 12 grudnia 1925 r. Nr. AP. 13852 do pp. Wojewodów, p. Delagata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, p. Komendanta Głównego Pol. Państw. oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie policzenia oficjantom kancelaryjnym czasu służby pomocniczo-kancelaryjnej i czynnej prezencyjnej służby wojskowej oraz w sprawie przedłużenia urzędnikom terminu do zgłoszeń okresów czasu służby, spędzonych nie w publiczno-prawnej państwowej służbie pomocniczej, do policzenia do wysługi emerytalnej.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesyła w załączeniu:

a) odpis uchwały Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 1925 r. i 13 maja 1925 w sprawie policzenia oficjantom kancelaryjnym czasu służby,

spędzonego w charakterze pomocnika kancelaryjnego i w czynnej prezencyjnej służbie wojskowej za uiszczeniem opłat oraz odpis reskryptu Ministerstwa Skarbu z dnia 5 czerwca 1925 r. L. 10400/DB./Em. wystosowanego do wszystkich Izb Skarbowych, a zawierającego zarządzenia wykonawcze do powyższej uchwały,

b) odpis uchwały Rady Ministrów z dn. 14 października 1925 r. w sprawie przedłużenia urzędnikom terminu do zgłoszeń okresów czasu służby, spędzonych nie w publiczno-prawnej państwowej służbie pomocniczej, do policzenia do wysługi emerytalnej oraz odpis reskryptu Ministerstwa Skarbu z dn. 25 października 1925 r. L. 20938/DB/Em. zawierającego zarządzenia wykonawcze do tej uchwały.

Podając załączone uchwały Rady Ministrów do wiadomości i stosowania w praktyce, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia zarazem, że pierwsza z tych uchwał, jak z literalnego jej brzmienia wynika, dotyczy tylko obecnych oficjantów kancelaryjnych, a więc tych funkcjonarjuszów państwowych, którzy obecnie pozostają w służbie w charakterze oficjantów kancelaryjnych wzgl. tych którzy w tym charakterze zostali już ze służby polskiej zwolnieni.

Ponieważ jednak w służbie administracji ogólnej kategorja oficjantów kancelaryjnych już nie istnieje, przeto w mowie będąca uchwała Rady Ministrów w tym dziale służby może być aktualną tylko odnośnie do oficjantów zwolnionych już ze służby.

O powyższem zawiadomić należy interesowanych, przyczem należy zwrócić ich uwagę na oznaczone w uchwałach prekluzyjne terminy do wnoszenia próśb względnie zgłoszeń.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński.*
Podsekretarz Stanu.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW
z dn. 25 kwietnia i 13 maja 1925 r.

w sprawie policzenia oficjantom kancelaryjnym czasu służby, spędzonego w charakterze pomocnika kancelaryjnego, i w czynnej prezencyjnej służbie wojskowej za uiszczeniem opłat.

§ 1. Oficjantom kancelaryjnym na ich prośbę można zezwolić za uiszczeniem opłat na cele zaopatrzenia na całkowite, albo częściowe policzenie przy zaopatrzeniach, następujących czasokresów służby:

a) czasu służby, spędzonego w charakterze pomocnika kancelaryjnego przed ustanowieniem oficjantem kancelaryjnym, a policzalnego przy wymiarze poborów,

b) czasu czynnej prezencyjnej służby wojskowej, odbytego przed dniem 1 lutego 1914 r. w tych wypadkach, w których powołanie do obowiązkowej służby wojskowej pociągnęło za sobą w myśl dawniejszych przepisów b. państwa zaborczego rozwiązanie stosunku służbowego w charakterze oficjanta kancelaryjnego.

§ 2. Opłaty na cele zaopatrzenia wynoszą za każdy miesiąc mającego policzyć się czasu służby, spędzonego w charakterze pomocnika kancelaryjnego dla oficjantów i oficjantek kancelaryjnych po zł. 4, za każdy zaś miesiąc mającego policzyć się czasu obowiązkowej służby wojskowej po zł. 2.

§ 3. Prośbę o dodatkowe policzenie powyższych czasokresów oficjanci kancelaryjni mogą wnieść tylko w ciągu jednego roku od dnia 1 czerwca 1925 r. względnie w ciągu jednego roku od dnia mianowania oficjantem kancelaryjnym.

§ 4. Uchwała powyższa ma zastosowanie do oficjantów kancelaryjnych, którzy przeszli w tym charakterze do służby państwowej polskiej, względnie zostali zamianowani oficjantami kancelaryjnymi w służbie państwowej polskiej.

MINISTERSTWO SKARBU
L 10400/DB./Em.
dnia 5 czerwca 1925 r.

Wszystkim Izbom Skarbowym i Wydziałowi Skarbowemu Województwa Śląskiego w Katowicach.

do wiadomości i zastosowania się.

Przytem Ministerstwo Skarbu zauważa, że policzenie oficjantom czasu służby, spędzonego w charakterze pomocnika kancelaryjnego oraz czasu czynnej prezencyjnej służby wojskowej ma wpływ tylko na wymiar zaopatrzeń, a nie na uzasadnienie roszczenia do nich, tudzież iż opłaty na cele zaopatrzenia należy uiścić albo naraz, albo na prośbę, najwyżej w 60 ratach miesięcznych, ale w takim razie policzenie czasu służby następuje dopiero po zupełnem uiszczeniu opłat na cele zaopatrzenia.

Wreszcie Ministerstwo Skarbu oznajmia, że zezwala oficjantom (oficjantkom), zwolnionym już ze służby polskiej, na przyznanie zaopatrzenia emerytalnego przy uwzględnieniu powyższych okresów czasu służby, z tem jednakże, iż kwoty zaopatrzeń będą użyte całkowicie na opłaty na cele zaopatrzenia aż do chwili zupełnego uiszczenia tychże.

Za Ministra Skarbu:

(—) *Dr. Czechowicz*
Naczelnik Wydziału.

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW
z dnia 14 października 1925 r.

w sprawie przedłużenia urzędnikom terminu do zgłoszeń okresów czasu służby, spędzonych nie w publiczno-prawnej państwowej służbie pomocniczej, do policzenia do wysługi emerytalnej.

Rada Ministrów zezwala na przedłużenie terminu zgłoszeń wymienionego w punkcie 7 § 2 rozporządzenia wszystkich austrjackich Ministerstw z dnia 25 stycznia 1914 r. (Dz. U. p. Nr. 20) urzędnikom, którzy przeszli w tym charakterze do służby polskiej z b. zaboru austrjackiego, względnie zostali urzędnikami w tej służbie, okresów czasu służby, spędzonych w nie publicznoprawnej państwowej służbie pomocniczej, na przeciąg jednego roku, poczynając od dnia 1 października 1925 r. względnie od chwili mianowania ich urzędnikami w służbie polskiej.

Minister Skarbu:

(—) *Wł. Grabski.*

MINISTERSTWO SKARBU
L. 20938/DB./Em.
dn. 25 października 1925 r.

Wszystkim Izbom Skarbowym i Wydziałowi Skarbowemu Województwa Śląskiego w Katowicach.

przesyła się do wiadomości i zastosowania się.

Przytem Ministerstwo Skarbu oznajmia, że zezwala zwolnionym już ze służby polskiej urzędnikom, względnie pozostałym po nich wdowom i sierotom na wypłatę zaopatrzeń emerytalnych przy uwzględnieniu powyższych okresów służby dopiero po całkowitej spłacie datku za policzenie tych okresów służby jednorazowo, względnie w ratach miesięcznych, wskazanych w punkcie 5 § 2 rozp. wszystkich austr. ministerstw z dnia 25 stycznia 1914 r. (Dz. U. p. Nr. 20).

Policzenie czasu służby pomocniczej może mieć wpływ tylko na wysokość zaopatrzenia, a nie na uzasadnienie roszczenia do tegoż.

Wreszcie Ministerstwo Skarbu nadmienia, że dla ustalenia płacy początkowej danego urzędnika w walucie polskiej dla pobrania datku, przewidzianego w punkcie 4 § 2 cytowanego wyżej rozp. wszystkich Ministerstw należy stosować § 1 rozp. Ministra Skarbu z dnia 1 sierpnia 1924 r. Nr. 82 (Dz. U. R. P. poz. 785).

Za Ministra Skarbu:
(—) *Dr. Czechowicz*
Naczelnik Wydziału

31.

Okólnik Nr. 113 z dnia 12 grudnia 1925 r. Nr. BP. 9446/25 do pp. Wojewodów (wszystkich) p. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie doręczania wyciągów z ksiąg ludności, wezwań i t. p.

Ustawicznie powtarzają się wypadki, że Urzędy gminne, magistraty i t. p. zwracają się bezpośrednio do Głównej Komendy Pol. Państw. z żądaniami tego rodzaju jak, doręczenie wyciągów z ksiąg ludności lub wezwań, zebranie informacji o różnych osobach, ściągnięcie opłat kancelaryjnych, stemplowych, szpitalnych, lub podatków gminnych i t. p.

Ponieważ Główna Komenda P. P. jest organem centralnym, którego zadania określone są ustawą o policji państwowej z dnia 24 lipca 1919 r. i który nic wspólnego nie ma z czynnościami tego rodzaju, postępowanie takie wywołuje tylko niepotrzebną korespondencje i powoduje zbędne koszta i zwłokę w załatwieniu sprawy.

Podobna korespondencja kierowana jest również do komendantów powiatowych i wojewódzkich.

Wobec powyższego i zważywszy, że w ten sposób policja państwowa obarczona jest czynnościami do niej nienależącemi, zechce Pan wyjaśnić urzędom gminnym i magistratom, że:

1) załatwianie rekwizycji tego rodzaju nie należy do zakresu działania policji państwowej, której zadania określone są art. 2 ustawy z dn. 24 lipca 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 61, poz. 363).

2) wobec tego sprawy takie winny być, stosownie do ich charakteru, kierowane albo do odpowiednich urzędów gminnych lub magistratów, albo do właściwych władz administracyjnych I instancji,

3) stosownie do postanowień art. 14 wyżej wymienionej ustawy zwracanie się wszelkich władz i organów do policji państwowej następować winno za pośrednictwem właściwej władzy administracyjnej.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

32.

Pismo okólne z dnia 12 grudnia 1925 r. Nr. BO. 22771 do wszystkich pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

Jeden z Urzędów Wojewódzkich zwrócił się do Ministerstwa z prośbą o wyjaśnienie, czy paszporty bezpłatne emigracyjne na wyjazd za ocean, jakoteż paszporty ulgowe na studja, kurację i w nagłych sprawach familijnych należy wydawać z terminem ważności 3-ch czy 6-cio miesięcznym. Ponieważ tego rodzaju wątpliwości mogą mieć miejsce i w innych urzędach administracyjnych, Ministerstwo niniejszem wyjaśnia, że

1) punkt 2-gi telefonogramu Nr. BO. 17501/25 z dnia 29 sierpnia r. b. poleca wystawiać z 3-ch miesięcznym terminem ważności tylko „paszporty normalne" (czyli opłacane w wysokości 500 złotych); zarządzenie to nie dotyczy więc paszportów wydawanych bezpłatnie lub za opłatą ulgową 20 zł. czy też 25 zł.

2) o ile chodzi o paszporty wystawiane bezpłatnie lub za opłatą ulgową, to termin ich ważności powinien być uzależniony od celu wyjazdu i wynikającej stąd potrzeby mniej lub więcej długiego przebywania zagranicą.

Taką instrukcję zawiera punkt 2-gi okólnika Nr. 63 z dnia 27/VI 1925 r.

Z powyższego zatem wynika, że biorąc przykładowo: robotnikom i osobom udającym się zagranicę w celu pracy zarobkowej oraz emigrantom należy wystawiać bezpłatne paszporty z 6-cio miesięcznym terminem ważności, dla osób wyjeżdżających zagranicę na studja na czas dłuższy— paszporty ulgowe lub bezpłatne z 6-cio miesięcznym terminem ważności, dla osób wyjeżdżających w celach handlowych, przemysłowych lub w celu uczestniczenia w zjazdach naukowych, wycieczkach sportowych i t. p. — paszporty z kilkunastodniowym wyjątkowo kilkutygodniowym (zależnie od koniecznej potrzeby) terminem ważności, dla osób wyjeżdżających w celach leczniczych — w zależności od czasu trwania kuracji.

Jednakże termin wydawanych ulgowych i bezpłatnych paszportów nie powinien przekraczać 6-ciu miesięcy.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

33.

Pismo okólne z 12 grudnia 1925 r. Nr. BP. 9137 do wszystkich pp. Wojewodów, pana Delegata Rządu w Wilnie i pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważyło od dłuższego czasu, że bardzo często urządzane są różnego rodzaju wyścigi piesze lub cyklistów, biegi okrężne i na przełaj po głównych ulicach większych miast w czasie największego ruchu i często w dni powszednie.

Popisy tego rodzaju połączone są ze znacznem niebezpieczeństwem, tak dla biorących w nich udział, jak i dla publiczności zwłaszcza wobec stale wzmagającego się ruchu i coraz większej liczby samochodów. Z drugiej strony wyścigi takie powodują zatamowanie i utrudnianie ruchu ulicznego, co nie może być tolerowane bez uszczerbku dla interesów publicznych.

Z powyższych względów biorąc pod uwagę art. 4 ustawy z dn. 7.X.1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. Ust. Nr. 89, poz. 656) i w porozumieniu z Ministerstwem Robót Publicznych, polecam wydać zarządzenia w celu niedopuszczania na przyszłość do urządzania wyścigów i biegów na głównych ulicach miast. Pozwolenia na imprezy tego rodzaju mogą być wydawane w wyjątkowych wypadkach, lecz tylko na takich ulicach, nie będących głównemi arterjami komunikacyjnemi, gdzie ruch pieszy i kołowy nie jest duży, gdzie wyścig nie jest połączony ze specjalnem niebezpieczeństwem i gdzie ewentualne wstrzymanie ruchu nie nasuwa zbytnich trudności i zbyt wielkiej liczby przechodniów nie naraża na stratę czasu i utrudnienie ruchu. W szczególności nie należy udzielać pozwoleń na urządzanie takich wyścigów w dni powszednie i w godzinach największego ruchu.

O wykonaniu powyższego zechce mnie Pan zawiadomić.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

34.

Pismo okólne z dnia 12 grudnia 1925 r. Nr. AA. 7981/25 do pana Wojewody (wszystkich), p. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu w Warszawie w sprawie trybu załatwienia spraw odroczeń i skróceń czasu służby w wojsku stałem przez władze admin. II i I instancji.

Przy sposobności rozpatrywania spraw odroczeń wzgl. skróceń terminu odbycia służby w wojsku stałem, przedkładanych Min. Spraw Wewnętrznych do ostatecznej decyzji, zauważono szereg poważnych niedokładności i wadliwości postępowania tak w I-szej jak w II ej instancji.

1) W nader licznych wypadkach orzeczenia wydawane są bez należytego skompletowania materjału i bez krytycznej, objektywnej oceny rezultatu dochodzeń. W sprawach z art. 53 p. a ust. o pow. ob. sł. wojsk. opierają się władze orzekające częstokroć na pobieżnych i niemiarodajnych wywiadach organów podległych, wywołanych znowu zbyt mechanicznem ujęciem kwestji w odnośnem zarządzeniu władzy orzekającej.

2) W sprawach odroczeń dla jedynych żywicieli nie poddaje się niejednokrotnie zbadaniu zdolności do pracy tych członków rodziny, którzy ze względu na swój wiek oraz na ogólną sytuację danej rodziny, badaniu takiemu podlegają.

3) W orzeczeniach odnośnie do skróceń czasu służby w wojsku stałem uderza często nieznajomość przepisów obowiązujących, a zwłaszcza przepisu §§ 355 i 364 rozp. wyk. do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, skutkiem czego ulg z art. 45 i 57 odmawia się bezzasadnie.

4) Orzeczenia I instancji, rażą brakiem należytej formy przyjętej dla orzeczeń władz administracyjnych. Dotyczy to szczególnie tej części orzeczenia, która zawiera motywy. Brak ścisłego i właściwego sprecyzowania motywów odmowy pozbawia stronę możności obrony we właściwym kierunku, a instancję odwoławczą absorbuje dodatkowymi wyjaśnieniami.

5) Władze admin. I instancji nie przykładają należytej uwagi do tego, by w wypadkac , w których orzeczenie wydała Komisja Poborowa, decyzja stronie doręczana zgodna była co do treści z orzeczeniem oryginalnem. Wypadki takiej rozbieżności notowało Min. Spraw Wewnętrznych niestety bardzo często.

6) W wypadkach odwołań władze administracyjne I i II-ej instancji przed ładają sprawy instancji odwoławczej bez wyjaśnienia wskazanych w odwołaniu zarzutów strony skarżącej, lub bez skompletowania aktów. Min. Spraw Wewnętrznych spotkało się często z brakiem orzeczeń zaskarżonych, aktów poprzednich odroczeń, dowodów doręczenia decyzji zaskarżonej, wyciągów z listy poborowej i t. p. lub też zmuszone było stan rzeczy dodatkowo wyjaśnić, ze znaczną dla załatwienia sprawy zwłoką.

7) Sprawy odroczeń i skróceń załatwiane są przez władze administracyjne I i II inst. bezwzględnie za powolnie. W większości wypadkach podania wniesione w styczniu i lutym b. r., docierały do władz centralnych po 6 i 7 miesiącach, ostateczne zaś ich decyzje doręczano stronom z 6-cio i więcej tygodniowem opóźnieniem. Stan taki wywołuje nie tylko słuszne narzekania ze strony ludności, ale częstokroć, ze szkodą dla nich i dla Skarbu Państwa, komplikuje proces wcielania i wyszkolenia rekruckiego, przez stawianie władz wojskowych wobec konieczności zwalniania szeregowych już wcielonych wobec przyznania w tak spóźnionym terminie odroczeń, przez stronę zawczasu zgłoszonych.

Zechce zatem Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) wydać bezwłocznie i w zdecydowanej formie stosowne zarządzenia, by zarówno w podległym Mu urzędzie jak i we władzach adm. I instancji nieprawidłowości wyżej wskazane bezwzględnie ustały. Między innymi należy położyć nacisk na następujące okoliczności:

a) Po otrzymaniu podania względnie odwołania lub też po wniesieniu sprzeciwu (art. 60 ustęp trzeci) winna władza admin. I względnie II instancji rozpatrzyć czy i w jakim kierunku celem uzyskania wyczerpującego materjału dla de-

cyzji, zachodzi konieczność przeprowadzenia dochodzeń, względnie skompletowania aktów. Ewentualne w tym celu, organom podwładnym wydane zarządzenia winny kwestję ujmować wyczerpująco, tak, by po poprawnem wykonaniu takiego zarządzenia przez organa podległe, stan aktów dopuszczał merytoryczne, a odpowiadające sytuacji załatwienie jej w danej instancji, bez dalszych uzupełnień i dochodzeń.

b) wniesionym przez strony podaniom o odroczenia lub skrócenia terminu odbycia służby w wojsku stałem względnie odwołaniom lub sprzeciwom w tych sprawach winien być natychmiast, a najdalej do dni 7-miu nadany właściwy bieg,

c) na organa podległe winien być wywarty odpowiedni nacisk, by wydane im zlecenia, wykonywane były dokładnie i w oznaczonym terminie, który przy uwzględnieniu zdolności świadczenia danego organu, winien być możliwie krótki,

d) w sprawach stwierdzania stopnia zdolności do pracy członków rodziny poborowego, należy wyznaczać możliwie szybkie terminy stawienia się danych osób do zbadania lekarskiego, tak w I-ej jak i II-ej instancji,

e) sprawy wniesione w terminie wskazanym w § 368 winny być dojrzałe do decyzji tak wcześnie, by Komisje ogólnego poboru mogły je rozpatrzeć i orzeczenie wydać. Podania wniesione w terminie określonym w § 370 winny być rozpatrzone i zadecydowane najdalej do 15 lipca danego roku.

f) odwołania wniesione przeciw orzeczeniom Komisji poborowych, lub władz admin. I instancji, oraz sprzeciwy wniesione przez wojskowego członka Komisji winny być przez władzę admin. II instancji merytorycznie załatwione z reguły najdalej do 2 tygodni od dnia przedłożenia sprawy władzy II-ej instancji przez władze admin. I instancji. To samo dotyczy tych wypadków, w których sprawa dochodzi do II instancji, wskutek nieosiągnięcia porozumienia w I-ej,

g) sprawy, w których w II-ej instancji nie doszło do porozumienia w wojskowości, winny być przedkładane Min. Spraw Wewnętrznych najdalej do 3 dni po nadejściu opinji DOK., o ile z opinją tą władza admin. II instancji się nie godzi.

Po wykorzystaniu wskazówek w niniejszym reskrypcie zawartych dla wydać się mających zarządzeń, zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) roztoczyć możliwie baczną kontrolę nad wykonywaniem wydanych zarządzeń, a w wypadkach stwierdzenia wykroczeń, stosować bezwzględnie stojące Panu Wojewodzie (P. Delegatowi Rządu, P Komisarzowi Rządu) do dyspozycji środki w stosunku do urzędników dopuszczających się tych wykroczeń.

O wydanych zarządzeniach należy zdać sprawę Min. Spraw Wewnętrznych.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

35.

Okólnik Nr. 112 z dnia 13 grudnia 1925 r. Nr. AO. 2935 do pana Wojewody w Brześciu n/B., Łucku, Nowogródku i Pana Delegata Rządu w Wilnie w sprawie stosowania postępowania mandatowego na obszarze Województw: wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego oraz Okręgu Administracyjnego Wileńskiego.

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 października 1925 r. (Dz. Ust. Nr. 115, poz. 817) uregulowano sprawę trybu postępowania administracyjnego na obszarze Województw wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego i Okręgu Administracyjnego Wileńskiego.

Uregulowanie to poszło po linji: 1) wprowadzenia postępowania mandatowego (§ 1), oraz 2) utrzymania pozatem w mocy przepisów w sprawie postępowania w orzecznictwie karno-administracyjnem, zawartych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 listopada 1920 r. (Dz. Urz. Z. C. T. P. i E. Nr 4, poz. 31), z tą jedynie zmianą, iż przepisy ustępu 2 art. 4 tego rozporządzenia będą mogły być w przyszłości stosowane analogicznie do świadków, niestawiających się na rozprawę karną.

Z powyższego wynika, że zmiany, wprowadzone rozporządzeniem z dnia 24/X 1925 r. w postępowaniu karno-administracyjnem, ograniczają się w istocie do wprowadzenia na obszarze Województw wschodnich i Okręgu Administracyjnego Wileńskiego postępowania mandatowego.

Celem postępowania mandatowego jest: uproszczenie orzecznictwa karno-administracyjnego drogą udzielenia władzy administracyjnej możności nałożenia kary administracyjnej bez przeprowadzenia rozprawy karnej.

Postępowanie mandatowe może być stosowane tylko wówczas, gdy zachodzą w pełni warunki przewidziane w § 1 (1) zacytowanego na wstępie rozporządzenia. Głównym warunkiem zastosowania postępowania mandatowego jest według § 1 (1), aby doniesienie, na podstawie którego następuje ukaranie, *pochodziło od władz lub organów urzędowych* i to, albo a) na podstawie ich własnego spostrzeżenia służbowego, (t. j. zrobionego podczas pełnienia służby) lub też b) na podstawie zeznania dokonanego przed nimi. Warunek podany pod b) należy w praktyce ograniczyć do wypadków, gdy obwiniony przyznał się wobec władzy lub organu urzędowego do popełnienia przekroczenia administracyjnego.

Postępowanie mandatowo wolno zatem stosować tylko w wypadkach, gdy władza administracyjna otrzyma doniesienie o przekroczeniu administracyjnem *od władz lub organów urzędowych,* i to doniesienie oparte, albo a) na *własnym spostrzeżeniu służbowem,* organów urzędowych, albo b) na *przyznaniu się* do winy ze strony obwinionego, dokonanem przed nimi. Są to wymogi kategoryczne stosowania postępowania mandatowego t. zn. postępowanie takie nie może mieć miejsca w wypadkach gdzie one nie zachodzą, gdzie zatem doniesienie organów urzędowych nie opiera się na własnem spostrzeżeniu służbowem, względnie na przyznaniu się obwinionego przed

władzą lub organem urzędowym do popełnienia przekroczenia administracyjnego.

W postępowaniu mandatowem można nałożyć karę aresztu nieprzekraczającą dni 3, albo karę pieniężną nieprzenoszącą 50 zł. Rzecz oczywista, że kara nałożona mandatem nie może nigdy przekraczać maksymalnej granicy kary, przewidzianej ustawowo za dane przestępstwo. Jeżeliby zatem ustawa przewidywała za jakieś przestępstwo karę maksymalną n. p. 25 zł., natenczas będzie można nałożyć w postępowaniu mandatowem karę do wysokości 25 zł. (nie zaś do wysokości 50 zł., przewidzianej w § 1 (1).

W razie nieściągalności kary pieniężnej nałożonej mandatem karnym, wejdzie w zastosowanie przepis art. 14 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 5/XI 1920 r. (Dz. Urz. Z. C. T. P. i E. Nr. 4, poz. 31).

Przy wymiarze kary należy stosować przepisy art. 6 powyższego rozporządzenia uwzględniając odpowiednio postanowienia okólnika Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 4/II 1925 r. Nr. 12 (Nr. BP. 1035) w sprawie wymiaru kar w postępowaniu karno-administracyjnem.

Mandat karny winien być wydany na piśmie i zawierać dane, wyszczególnione w art. 7 rozporządzenia z 5/XI 1920 r. Winien on zawierać p o u c z e n i e, że obwiniony może jeśli się czuje pokrzywdzonym, wnieść w terminie dni 8 od doręczenia mu mandatu karnego sprzeciw do władzy, która mandat wydała, a zarazem wskazać środki dowodowe służące ku swej obronie, — że jednak w razie nie wniesienia sprzeciwu w tym okresie czasu stanie się mandat karny prawomocnym, a kara w niem nałożona będzie wykonana.

Jeżeli obwiniony nie wniesie w ciągu dni 8 sprzeciwu przeciw mandatowi, winna być kara, orzeczona w mandacie, wykonana przy zastosowaniu przepisu art. 13 ust. 1 rozporządzenia z 5/XI 1920 r.

Jeżeli natomiast obwiniony wniesie w okresie dni 8 sprzeciw do władzy, która mandat wydała, natenczas ulega mandat automatycznie unieważnieniu i należy wszcząć *normalne postępowanie trybem przeprowadzenia rozprawy* tak, jak gdyby poprzednio mandatu karnego nie wydano.

Normalne postępowanie karno-administracyjne odbywać się będzie w myśl przepisów zawartych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5/XI 1920 r. (Dz. Urz. Z. C. T. P. i E. Nr. 4, poz. 31), — *nie należy jednak stosować w niem przymusowego dostawienia obwinionego na rozprawę.* Orzekając w tem postępowaniu, nie jest władza administracyjna związana w żadnym kierunku treścią mandatu karnego i może obwinionego uwolnić od zarzutu, względnie wymierzyć mu odpowiednią karę i to nawet ostrzejszą, niż nałożona w mandacie.

Przeciw orzeczeniu, wydanemu wskutek wniesienia sprzeciwu w trybie rozprawy karno-administracyjnej, przysługuje odwołanie, jak wogóle przeciw orzeczeniom karnym, wydanym w I instancji (art. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5/XI 1920 r. (Dz. Urz. T. P. i E. Nr. 4, poz. 30).

Szczególniejszą uwagę zwracam na przepis ustępu 3 go § 1 rozporządzenia. Dotyczy on wypadku, kiedy obwiniony w sprzeciwie przeciw mandatowi karnemu żali się wyraźnie jedynie *na wymiar nałożonej kary* (n. p. wnosząc o zamianę kary aresztu na pieniężną, o zmniejszenie kary, lub też zarzucając, iż kara orzeczona w mandacie jest wyższa od kary maksymalnej, przewidzianej za dane przekroczenie w ustawie). Taki sprzeciw należy uważać za odwołanie i przedłożyć go władzy odwoławczej (art. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 5/XI 1920 r. (Dz. Urz. Z. T. P. i E. Nr. 4, poz. 30).

Powyżej przedstawione zasady postępowania mandatowego. Z postępowania tego należy czynić w praktyce — w granicach sprawiedliwego wymiaru kary — najczęstszy użytek, a to w interesie tak uniknięcia straty czasu po stronie władzy administracyjnej przy ściganiu drobniejszych przekroczeń, jak również oszczędzenia obwinionemu i świadkom trudu i kosztów stawiennictwa do rozprawy w sprawach mniejszej wagi. Ponieważ instytucja postępowania mandatowego nie pogarsza położenia obwinionego, będzie ją można stosować także odnośnie przekroczeń popełnionych przed wejściem w życie rozporządzenia z dnia 24/X 1925 r.

Przytoczone wyżej wyjaśnienia zechcą pp. Wojewodowie (p. Delegat Rządu) podać niezwłocznie do wiadomości podległych Im zainteresowanych organów, komunikując wydane w tej mierze zarządzenia Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

Minister Spraw Wewnętrznych.
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

36.

Okólnik Nr. 115 z dnia 15 grudnia 1925 r. Nr. S. F. 3831/25 do wszystkich pp. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego) i do P. Delegata Rządu w Wilnie w sprawie budżetów związków komunalnych na r. 1926.

W dalszym ciągu względnie w częściowem uzupełnieniu reskryptu z dn. 4 listopada 1925 r. Nr. S. F. 2216/25 w sprawie, oznaczonej w nagłówku, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu oznajmia, co następuje:

1. Do pktu 6) reskryptu S. F. 2216/25.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że wedle uchwalonego przez Radę Ministrów projektu noweli do ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych ogólna suma podatku wyrównawczego w gminach wiejskich Województw wschodnich nie może przekraczać $^3/_4$ liczby hektarów, opodatkowanych w tych gminach (a nie połowy liczby hektarów, jak to zamieszczono w reskrypcie Nr. S. F. 2216/25).

2. Do pktu 20) reskryptu S. F. 2216/25 (sprawa djet i kosztów podróży):

Postanowienie § 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30/XII 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073) zostało — jak się oka-

zuje — zrozumiane w ten sposób, że wszystkim członkom zarządu i pracownikom komunalnym za wszystkie ich wyjazdy służbowe należą się djety i zwrot kosztów podróży. Takie rozumienie tego postanowienia jest właśnie jednym z powodów, że wymienione rozporządzenie — zamiast zmniejszyć wydatki osobowe związków komunalnych, jak to było celem — wpłynęło raczej na ich zwiększenie w wielu związkach komunalnych. Wynikiem tej interpretacji jest taki stan rzeczy, że np. pisarze gminni pobierają djety i zwrot kosztów podróży za wyjazdy służbowe w obrębie gminy, w której pełnią swoje obowiązki służbowe i że tak samo np. powiatowi inspektorowie samorządowi pobierają djety i zwrot kosztów podróży za inspekcje gmin, dokonywane w obrębie powiatu.

Jeżeli chodzi o inspektorów samorządowych, to dokonywanie inspekcyj gmin jest ich zasadniczym obowiązkiem służbowym i główną treścią ich zajęcia służbowego. Inspektor samorządowy większą część czasu służbowego spędza na inspekcjach i głównie za te czynności otrzymuje swoje uposażenie w stosunku do innych pracowników powiatowego związku komunalnego dość znaczne. Ze względu jednak na to, iż częste wyjazdy służbowe inspektora powodują dlań wydatki, których nie ponoszą inni pracownicy, spełniający swoje obowiązki stale w miejscu siedziby organów wykonawczych związku komunalnego; powinien inspektor samorządowy otrzymać pewne odszkodowanie za te wydatki, a to w formie ryczałtu przewidzianego na ten cel w budżecie, a wypłacanego inspektorowi w 4 ratach — z początkiem każdego kwartału. Ryczałt ten powinien być ustalony w odpowiednim stosunku procentowym do rocznego uposażenia inspektora, nie powinien jednakże przekraczać 35% uposażenia pracownika samotnego w gr. VII, szczebel „a". Z ryczałtu tego ponosi inspektor wszelkie wydatki związane z przedsiębranemi podróżami służbowemi, w szczególności opłaca również podwody. O ile inspektor samorządowy korzysta przy wyjazdach służbowych z koni sejmikowych, to odpowiednio niższy powinien mu być przyznany ryczałt na wyjazdy służbowe.

Również niesłusznem jest praktykowane przyznawanie djet pisarzowi gminnemu w gminach wiejskich na obszarze b. zaboru rosyjskiego za jego wyjazdy służbowe w obrębie gminy. Wyjazdy takie wchodzą w zakres normalnych czynności służbowych pisarza gminnego (wedle ustawy z r. 1864 ma pisarz pomagać w pracy sołtysom, wedle rozp. Kom. Gen. Z. W. z dn. 26/IX 1919 r. o samorządzie gminnym jest pisarz pomocnikiem wójta w jego czynnościach, a więc i w czynnościach przedsiębranych poza siedzibą urzędu gminnego), pisarz za swoje czynności ma stosunkowo wysokie uposażenie (obok poborów ma bezpłatne mieszkanie, opał i oświetlenie), a jego wydatki przy sposobności tych wyjazdów są zwykle nieznaczne. Djety zatem za wyjazdy służbowe pisarzy w obręb gminy, w której oni pełnią stale swe obowiązki, nie powinny być przyznawane. Co do kosztów podróży przy tego rodzaju wyjazdach, to — o ile gmina nie posiada własnych koni — koszty podwód powinny być pokrywane z sum, (na rozjazdy) przewidzianych na ten cel w budżecie gminnym.

Wskazówki powyższe odnoszą się również do podróży służbowych wójta gminy, przedsiębranych w obrębie gminy.

O ile chodzi o podróże służbowe wójta lub pisarza gminnego poza obręb gminy, to za takie podróże należą się wójtowi i pisarzowi djety oraz zwrot kosztów podróży, przyczem te ostatnie mogą im być płacone tylko wtedy, gdy nie korzystają oni z podwód, płatnych wprost z kasy gminnej. Do rachunków djet i kosztów podróży służbowych, przedsiębranych przez wójta lub pisarza gminnego poza obręb gminy, powinno być zawsze dołączone odpowiednie uzasadnienie podróży (np. wezwanie władzy nadzorczej do przedsięwzięcia podróży lub zapisek służbowy, wyszczególniający cel i uzasadniający potrzebę podróży).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych jeszcze raz stwierdza, że postanowienie § 17 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 30 grudnia 1924 r. może być rozumiane tylko w ten sposób, że djety i koszty podróży tych członków zarządu i pracowników związków komunalnych, którym się one należą, mają być obliczane wedle rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 16 lipca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 72, poz. 703); natomiast w żadnym razie nie może ono być tak rozumiane, jakoby stanowić miało podstawę do wprowadzania djet i kosztów podróży tam, gdzie one przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej nie były pobierane.

Ze sprawą tą łączy się sprawa djet i kosztów podróży, pobieranych przez starostów za wyjazdy ich w sprawach samorządowych. Przedewszystkiem należy tu zaznaczyć, że za podróże służbowe, przedsiębrane częściowo w interesie administracji państwowej, częściowo zaś w interesie samorządowym — nie mogą starostowie pobierać djet i kosztów podróży zarówno z kasy państwowej, jak i z kasy komunalnej, ale tylko z jednej z tych kas — zależnie od głównego celu przedsiębranej podróży. Następnie o ile chodzi o podróże w sprawach samorządowych, przedsiębrane w obrębie powiatu, nie należą się staroście ani djety, ani zwrot kosztów podróży. Podróże takie dokonywane są bowiem zawsze przy pomocy środków lokomocji (koni, automobilu), stanowiących własność powiatowego związku komunalnego, a za czynności swoje, spełniane na rzecz powiatowego związku komunalnego do których należy również zaliczyć konieczne wyjazdy służbowe w obręb powiatu, otrzymuje starosta z funduszów komunalnych specjalny dodatek pieniężny.

Należą się natomiast starostom djety i koszty podróży za wyjazdy w sprawach samorządowych poza obręb powiatu. Djety te i koszty podróży nie mogą jednak być bezwarunkowo wyższe, aniżeli należne starostom w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 16 lipca 1924 r.—chociażby nawet, jak to się zdarzyło w jednym przypadku, który doszedł do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, sejmik powiatowy uchwalił dla starosty djety i koszty podróży wedle norm wyższych. Naturalnie — o ile podróże w sprawach

samorządowych poza obręb powiatu odbywa starosta przy pomocy środków lokomocji, należących do powiatowego związku komunalnego — to nie może pobierać kosztów podróży.

Pozatem nie jest również dopuszczalne, ażeby starosta tytułem djet i kosztów podróży w sprawach samorządowych pobierał z funduszów komunalnych pewne kwoty ryczałtowe bez wyliczania się. Podróże takie powinny być przedsiębrane tylko w miarę rzeczywistej potrzeby i djety oraz koszty podróży policzane należycie za każdą poszczególną podróż.

3. Do punktu 32) reskryptu S. F. 2216/25.

Zatwierdzone przez PP. Wojewodów budżety związków komunalnych należy przedkładać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w 2 egzemplarzach wraz z 2 egzemplarzami odpisów decyzyj o ich zatwierdzeniu.

4. Omijanie postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, normujących wysokość uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważyło w kilku przypadkach, że postanowienia rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej, określające maksymalną wysokość uposażenia członków zarządu i pracowników związków komunalnych, są omijane w ten sposób, iż dla poszczególnych członków zarządu czy pracowników ustala się wprawdzie uposażenie zgodnie z zasadami rozporządzenia Prezydeta Rzeczypospolitej, że jednakże równocześnie uposażenie to przywiązuje się tylko do pewnej części ogółu czynności odnośnych członków zarządu względnie pracowników, natomiast za inne czynności przyznaje się im osobne stałe wynagrodzenie. Rezultat bywa nieraz taki, że odnośni członkowie zarządu czy też pracownicy otrzymują obecnie w sumie wyższe uposażenie, aniżeli je mieli przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

Praktyka taka jest oczywiście sprzeczna z duchem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej i jest bezwarunkowo niedopuszczalna. Członkowie zarządu (w tej liczbie również starostowie, jako przewodniczący wydziałów powiatowych) tudzież pracownicy związków komunalnych pobierają swoje uposażenie czy wynagrodzenie w myśl zasad rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30.XII.1924 r. za wszystkie czynności spełniane na rzecz odnośnego związku komunalnego i pod żadną formą nie powinni pobierać stałego wynagrodzenia dodatkowego.

5. Remuneracje.

Doszło do wiadomości Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, że jeden z powiatowych związków komunalnych w ciągu roku 1925 uchwalił dwukrotnie wszystkim swoim pracownikom remuneracje, raz w wysokości 50%, drugi raz w wysokości 40% ich poborów.

Taki sposób traktowania remuneracji uważa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych za niedozwolony, z istoty bowiem remuneracji wynika, że powinny one być przyznawane indywidualnie poszczególnym pracownikom. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że remuneracja może być przyznana wyłącznie jako:

a) wynagrodzenie za nadliczbowe godziny pracy,

b) wynagrodzenie za wykonanie specjalnej pracy, która nie należy do normalnych obowiązków pracowników i która przynosi szczególną korzyść dla związku komunalnego,

c) zapomoga z tytułu nieszczęśliwych wypadków, względnie wydatków nadzwyczajnych niezależnych od woli pracownika związku komunalnego.

Członkom zarządu przyznawane mogą być remuneracje w powyższych przypadkach uchwałą ciała reprezentacyjnego związku komunalnego. Starostom, jako przewodniczącym sejmiku i wydziału powiatowego, nie mogą być z funduszów komunalnych przyznawane żadne remuneracje.

O ile dany związek komunalny przewiduje remuneracje w swoim budżecie, łączna suma na ten cel nie może przekraczać 1% wydatków osobowych danego związku komunalnego. W wyjątkowych przypadkach może władza nadzorcza, zezwolić na podwyższenie tej kwoty w powiatowych związkach komunalnych i miastach niewydzielonych, gdzie stosunek kwoty przeznaczonej na remuneracje do wydatków osobowych może dojść do 5%.

6. Fundusz dyspozycyjny.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że niektóre związki komunalne przewidują w swych budżetach pozycję wydatkową pod nazwą „funduszu dyspozycyjnego", przyczem ten fundusz dyspozycyjny przewidywany bywa nieraz niewłaściwie w kilku różnych działach i stanowi znaczny stosunkowo odsetek wydatków. W sprawie tej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważa, co następuje:

Te związki komunalne, które dotychczas nie odczuwały potrzeby wprowadzania u siebie funduszu dyspozycyjnego, nie powinny i nadal — zwłaszcza w r. 1926 — przewidywać go w swych budżetach.

Te zaś związki komunalne, które dotychczas fundusz dyspozycyjny w budżetach swoich ustanawiały powinny zastosować do niego w r. 1926 zasadę, którą Ministerstwo podkreśliło w okólniku Nr. SF. 2216/25, t. j., że wydatki związków komunalnych powinny być w r. 1926 mniejsze, aniżeli w r. 1925 i powinny przedewszystkiem odpowiednio zmniejszyć fundusz dyspozycyjny. Fundusz ten nie powinien w r. 1926 zasadniczo przekraczać 0,1% wydatków zwyczajnych w budżecie, a tylko wyjątkowo odnośnie do powiatowych związków komunalnych i miast niewydzielonych może być ten fundusz wyższy i w miarę uznania władzy nadzorczej może sięgać wysokości 0,5% wydatków zwyczajnych w budżecie.

Z funduszu dyspozycyjnego nie powinny być pokrywane wydatki, które mogą być pokryte z innych pozycyj budżetowych. Organa związków komunalnych powołane do dysponowania tym funduszem, powinny prowadzić ewidencję uskutecznionych z tego funduszu wydatków, coby im

w każdej chwili dało możność wyrachowania się z uskutecznionych wydatków.

Poza funduszem dyspozycyjnym nie powinny być przewidywane w budżecie jeszcze jakieś inne fundusze, przeznaczone na wydatki, których rodzaj w momencie układania budżetu nie jest ściśle określony, jak np. t. zw. fundusz reprezentacyjny. Ministerstwo nie ma tu oczywiście na myśli dodatku reprezentacyjnego, który może być przyznawany niektórym członkom zarządu na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30.XII.1924 r. (Dz. Ust. Nr. 118, poz. 1073).

7. Wydatki nieprzewidziane.

Przy badaniu budżetów zwiazków komunalnych zauważyło Ministerstwo, że zawierają one często pozycje p. n. „wydatki nieprzewidziane".

Ministerstwo zwraca uwagę, że pozycji takiej w budżecie nie należy przewidywać, budżet bowiem powinien przewidzieć wszystkie wydatki, przyczem wydatki, których rodzaj jest już zgóry ściśle określony, a które tylko nie dadzą się pomieścić w działach specjalnych, powinny być preliminowane w pozycji: „Inne wydatki" a w tych przypadkach, gdy w ciągu roku budżetowego zajdzie potrzeba uskutecznienia wydatku, który nie mógł być przewidziany w budżecie, należy go objąć budżetem dodatkowym.

Powyższe wyjaśnienia powinny władze nadzorcze mieć na uwadze i odpowiednio stosować przy zatwierdzaniu budżetów związków komunalnych. Pan Wojewoda zechce zatem wydać niezwłocznie ze swej strony odpowiednie zarządzenia, przyczem — o ileby w poszczególnych przypadkach Pan Wojewoda uważał za niewskazane ścisłe zastosowanie powyższych wskazówek ze względu na warunki lokalne — należy przedłożyć Ministerstwu Spraw Wewnętrznych stosowne przedstawienie z ewentualnym wnioskiem na odstąpienie od zastosowania tych wskazówek.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

37.

Okólnik Nr. 114 z dnia 16 grudnia 1925 r. Nr. S. F. 3827/25 do wszystkich pp. Wojewodów (z wyjątkiem Wojewody Śląskiego) i do p. Delegata Rządu w Wilnie w sprawie kar za zwłokę w płaceniu danin komunalnych.

Okólnikiem Nr. 100 z dnia 20 września r. ub. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśniło, że przy poborze przez związki komunalne odsetek i kar za zwłokę tudzież kosztów egzekucyjnych mają zastosowanie przepisy ustawy z dn. 31 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 721).

W ostatnich czasach do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wnoszone są zażalenia na zbyt rygorystyczne stosowanie przez związki komunalne przepisów wspomnianej ustawy, w szczególności zaś na to, że zarządy związków komunalnych przy poborze kar za zwłokę w płaceniu danin komunalnych nie zawsze liczą się z tem, czy płatnicy tych danin mieli w rzeczywistości możność uiszczenia ich w przepisanym terminie.

Podkreślając konieczność oględnego postępowania przy przymusowem ściąganiu danin komunalnych Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę na art. 3 i 4 ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 73, poz. 721), które dają możność zarządom związków komunalnych pobierać mniejsze kary za zwłokę w płaceniu danin komunalnych od tych, które ustanowione zostały przez art. 2 tejże ustawy.

O ile chodzi o powołany art. 3, to w przypadku odroczenia względnie rozłożenia na raty należności podatkowej, zarząd związku komunalnego nietylko ma prawo, lecz i obowiązek pobrania odsetek za odroczenie tylko w wysokości 1% lub ½% miesięcznie wzgl. zupełnego zaniechania poboru kar za zwłokę.

Co się zaś tyczy art. 4, to stosując go przez analogję do danin komunalnych, zarządy komunalne mogą w przypadkach, przewidzianych w tym artykule, obniżać wysokość kar za zwłokę do ½ wzgl. 1% miesięcznie.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że uznaje ze swej strony za konieczne, aby zarządy związków komunalnych stosując ostatnio powołany artykuł odpowiednio obniżyły wysokość kar za zwłokę w stosunku do wszystkich tych płatników danin komunalnych, którzy korzystali z odroczenia państwowych podatków, zwłaszcza zaś gruntowych z tytułu klęski nieurodzaju i aby obniżone kary za zwłokę w płaceniu samoistnych podatków komunalnych zastosowane były do tego czasokresu, na który płatnicy uzyskali odroczenie wspomnianych podatków państwowych.

Pozatem zarządy związków komunalnych powinny w dostatecznym stopniu skorzystać z uprawnienia, wypływającego z art. 4 powołanej wyżej ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. i obniżać wysokość kar za zwłokę na skutek uzasadnionych podań poszczególnych płatników.

W końcu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uznaje za wskazane, aby przy poborze zaległych danin komunalnych zarządy związków komunalnych zastosowały sposób, praktykowany przez Ministerstwo Skarbu przy poborze danin państwowych, mianowicie obniżały kary za zwłokę generalnie we wszystkich tych przypadkach, gdy na wezwanie zarządu związku komunalnego zaległości uiszczone zostaną przez płatników w pewnym terminie, ściśle oznaczonym przez ten zarząd. Przed wydaniem takiego zarządzenia zarząd związku komunalnego winien jednak wyjednać odpowiednią uchwałę organu uchwalającego związku.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

38.

Pismo okólne z dn. 16 grudnia 1925 r. Nr. AB. 9057 do Panów Wojewodów, Pana Delegata Rządu w Wilnie oraz Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie zmiany w drukach do przepisów rachunkowo-kasowych.

Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli wprowadziło następujące zmiany w niektórych wzorach druków do przepisów rachunkowo-kasowych z dnia 24 listopada

1921 r. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 45 i 46, Monitor Polski Nr. 285 z r. 1921) a mianowicie:

1) We wzorze Nr. 6 do § 95 wymienionych przepisów skreślono podwójną kolumnę dla rozchodu i umieszczono obie kolumny „Przychód" i „Rozchód" na jednej stronie druku.

2) We wzorze Nr. 19 do § 78 wymienionych przepisów, zmienionym częściowo rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu z dnia 5. XI. 1922 r. L. GUK. 5166/WAK., za przedziałką „Pozostałość kredytu po uwzględnieniu nie zrealizowanych asygnacyj" wprowadzono dwie nowe przedziałki p. t. „Wznowiono kredyty: 1) do m-ca sprawozdawczego, 2) w miesiącu sprawozdawczym".

3) We wzorze Nr. 2b do § 20 powołanych przepisów wyraz „paragraf" zastąpiono wyrazem „rozdział", wyraz „pozycja" zastąpiono wyrazem „paragraf", w ostatniej kolumnie w treści klauzuli po słowach „Izby Skarbowej" pozostawiono wolne miejsce na wpisanie nazwy Izby, po słowach „w miesiącu . . . ." wstawiono „192 . . r.", po słowach „o sumę . , . . " wstawiono „ . . . . Zł. . . . . . gr., słownie", skreślono wyrazy „słowami i cyframi , po słowach „Kasy Skarbowej" dodano „w", skreślono wyraz „Warszawa" a w miejsce tego wyrazu pozostawiono wolne miejsce na wpisanie nazwy miejscowości, nad literami „C. K. P." wpisano wyraz „Wydziału", zastąpiono wyraz „Rachmistrz" wyrazem „Księgowy".

4) We wzorze Nr. 8 do § 41 tychże przepisów, zmienionym częściowo rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu z dn. 5. XI. 1922 r. L. GUK. 5166/WAK skreślono w części tytułowej wyrazy „Ministerstwo", „Urząd" i „klasa miejscowości", a w miejsce tych wyrazów wpisano „Budżet Ministerstwa okr. 192 . . r.", po słowach „Do asygnacji" wstawiono „(Urzędu) . . . .", po słowie „z działu . . . ." skreślono „§ . . ." i „poz. . . . ." a wstawiono „rozdziału . . . . ." skreślono litery „a)" i „b)" i zastąpiono je wyrazem „paragrafu", skreślono wyraz „wypłacono" a zastąpiono go wyrazami „Do wypłaty", wstawiono nowe zdanie „Z tej sumy wypłacono zł. . . . . gr. . . . .", wyraz „kwitem" zastąpiono wyrazem „pokwitowaniem", wyrazy „Imię i nazwisko" zastąpiono wyrazami „Nazwisko i imię", skreślono napisy w przedziałkach 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 i 15 i zatytułowano niektóre z tych przedziałek, jak następuje:

4) „Grupa uposażenia"
5) „Szczebel"
6) „Ilość osób na utrzymaniu"
7) „Ilość punktów".

Zarazem Ministerstwo Skarbu oznajmia, że ulegną także zmianie wzory księgi płac i karty likwidacyjnej (wz. Nr. 47 i 48 do § 76 przepisów). Zmiany te zostaną wkrótce ogłoszone w osobnym okólniku.

Wyżej wymienione druki według dotychczasowych wzorów winny być nadal używane aż do zupełnego wyczerpania posiadanych zapasów. Zmiany, o których wyżej mowa, mogą być ewentualnie wprowadzone odrecznie.

Powyższe podaje się do wiadomości i zastosowania, na podstawie okólnika Min. Skarbu z dnia 24. XI. 1925 r. Nr. D. K. 4670/25/W. A. K.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

39.

Pismo okólne z dn. 16 grudnia 1925 r. Nr. B. O. 19602. do wszystkich P. P. Wojewodów P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie wizy wjazdowej do Maroka.

Niniejszem Ministerstwo poleca zarządzić podległym urzędom administracyjnym, aby w razie wystawienia paszportów na wyjazd do Maroka informowały zainteresowane osoby iż dla wjazdu do Maroka wymagane jest posiadanie na paszporcie specjalnej wizy prefekta lub Konsula francuskiego zaopatrzoną w wzmianke „Bon pour le Maroc".

Za Ministra Spraw Wewnętrznych.

(—) *Olpiński.*
Podsekretarz Stanu.

40.

Pismo okólne z dn. 16 grudnia 1925 r., Nr. AB. 9104, do wszystkich P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, oraz P. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach, w sprawie przechowywania drobnych sum pieniężnych, znaczków stemplowych i papierów wartościowych w kasach podręcznych.

W wymienionej w nagłówku sprawie Ministerstwo Skarbu pismem okóln. z dn. 30 listopada 1925 r. L. DK. 4295/25/WAK., oznajmiło co następuje:

Władze i Urzędy często otrzymują przy podaniach stron i aktach urzędowych obligacje pożyczek państwowych, akcje Banku Polskiego i inne papiery wartościowe.

Papiery te, nieraz znacznej wartości, wraz z aktami są przechowywane do czasu załatwienia sprawy u referentów, bądź też przesyłane lub odstępowane różnym Wydziałom, względnie instytucjom w obrębie tej samej Władzy bez zachowania należytej ostrożności. W razie zaginięcia podczas takiej manipulacji papierów wartościowych trudno jest ustalić, gdzie lub u kogo te papiery zaginęły.

Ponieważ taki tryb postępowania daje otwartą drogę do nadużyć i może narazić Skarb Państwa lub strony na straty, przeto celem uniknięcia tych następstw, Ministerstwo Skarbu, rozszerzając postanowienia okólnika z dnia 10 kwietnia b. r. L. DK. 1440/WAK., w sprawie przechowywania w kasach podręcznych drobnych sum pieniężnych

tudzież znaczków pocztowych i stemplowych, ustala w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli następujący tryb postępowania tak z wymienionemi w tym okólniku walorami jakoteż z będącemi w mowie papierami wartościowemi:

Urzędnik biura informacyjno-podawczego, upoważniony przez Władzę lub Urząd do przyjmowania i otwierania korespondencji, winien uważnie sprawdzać, czy nie zawiera ona wewnątrz gotówki, znaczków pocztowych, stemplowych, lub papierów wartościowych.

Znalezioną gotówkę i walory po przeliczeniu i zanotowaniu na akcie kwoty względnie ilości sztuk oraz rodzaju walorów i ich wartości, tudzież po stwierdzeniu podpisem tej adnotacji, urzędnik ten składa w kasie podręcznej *obowiązkowo bezzwłocznie po otrzymaniu korespondencji*, przy której znaleziono gotówkę lub walory, za pokwitowaniem w specjalnej książce przewidzianej w art. 11. instrukcji biurowej, wprowadzonej w życie rozporządzeniem Rady Ministrów z 28. X. 1920 r. (Monitor Polski Nr. 251 z 1920 r.).

Zamiast zwykłej adnotacji wskazanem jest wyciskanie na akcie stempla o treści następującej:

„W kasie podręcznej . . . . (dziennika podawczego) . . . . przechowano: . . . .

Poz. zapisku . . . .
Wydano dnia . . . .

(Podpisy)".

W razie stwierdzenia braku przy akcie gotówki lub walorów wymienionych w treści aktu, należy zanotować to na akcie i stwierdzić podpisem oraz bezzwłocznie donieść kierownikowi danego Urzędu lub instytucji, który winien wydać odpowiednie zarządzenia. Urzędnik, prowadzący kasę podręczną wpisuje zaraz otrzymaną gotówkę, znaczki pocztowe, stemplowe lub papiery wartościowe do zapisu według wzoru, ustalonego w załączniku do wymienionego wyżej okólnika, i *własnoręcznie* odnotowuje na akcie numer pozycji, pod którą zostały one zapisane, stwierdzając adnotację tę swym podpisem. Jeżeli urzędnik, upoważniony do odbioru i otwierania korespondencji, prowadzi równocześnie kasę podręczną, wówczas odbiór walorów kwituje na akcie i nie wpisuje ich do specjalnej książki kancelaryjnej, o której wyżej mowa, lecz tylko do zapisku podręcznej kasy.

Złożone w kasie podręcznej walory winny być uporządkowane i oznaczone kartką, zawierającą wskazówkę, do jakiego aktu należą, oraz pozycję zapisku kasy podręcznej.

W kasie podręcznej, należycie zabezpieczonej, mogą być przechowywane: gotówka, znaczki pocztowe lub stemplowe do wysokości 5 złotych oraz papiery wartościowe do wysokości 500 złotych nominalnej wartości przy każdej sprawie. Gotówka i walory ponad te sumy winny być przesłane do Kasy skarbowej *najpóźniej na drugi dzień* po złożeniu w kasie podręcznej.

Urzędy nie posiadające schówków odpowiednio zabezpieczonych, obowiązane są zasadniczo składać walory w dniu ich odbioru w Kasie Skarbowej.

Dalszy tryb postępowania ustalony jest w postanowieniach wymienionego wyżej okólnika.

Przesyłki wartościowe mogą być podejmowane z poczty tylko w trybie postanowień § 9 Przepisów rachunkowo-kasowych (Dzien. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 45 i Monitor Polski Nr. 285 z r. 1921).

Sprawy, dotyczące walorów, zatrzymanych w urzędzie winny być przez władze i urzędy załatwiane do dni 14 w trybie przyśpieszonym w celu uniknięcia ewentualnej odpowiedzialności Skarbu Państwa za straty wskutek zaniedbania koniecznych czynności przez urzędników.

Gdyby sprawa, w której przechowano w urzędzie walory, nie mogła być do 14-u dni załatwiona, walory należące do niej, mają być oddane do kasy jako depozyt zwykły lub rzeczowy.

Niniejsze zarządzenie nie dotyczy tych Władz i Urzędów, które w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroli mają ustalony odmienny tryb postępowania.

Powyższe udziela Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w ślad za pismem okóln. Nr. AB. 3434 z dn. 11 czerwca 1925 r. do wiadomości i zastosowania.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

41.

Okólnik Nr. 116 z dn. 17 grudnia 1925 r. Nr. Insp. Gł. 381/p. do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego) oraz P. Delegata Rządu w Wilnie, w sprawie perjodycznej lustracji starostw i związków komunalnych.

W okólniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 54 z dnia 16/II 1920 r. podano w dziale, dotyczącym kompetencji W-łu Organizacyjnego M. S. Wewn., wytyczne ogólnego nadzoru, sprawowanego przez PP. Wojewodów nad prawidłowem funkcjonowaniem władz administracyjnych I-ej instancji. Jako organ ułatwiający wykonywanie tego nadzoru, kreowano w szeregu Województw inspektorów starostw, którzy, lustrując starostwo, wydają na miejscu zarządzenia, niecierpiące zwłoki i przedstawiają PP. Wojewodom sprawozdania z lustracji wraz z wnioskami.

W okólnikach: Nr. 8 z dn. 5/II. 23 r., piśmie okólnem Nr. AO. 1902 z dn. 14/VII. 23 r. i okólniku Nr. 109 z dn. 12/XI. 1924 r. określiło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dokładniej zadania inspektora starostw oraz inspektora związków komunalnych w Województwie, wskazało cele i sposób przeprowadzania lustracji, oraz charakter nadzoru ze strony Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nad stanem kontroli bezpośredniej w Urzędach Wojewódzkich.

Dotychczasowa działalność inspektorów wojewódzkich lub urzędników, pełniących te obowiązki, pozwoliła niezaprzeczenie na usunięcie wielu wad

i usterek w funkcjonowaniu władz administracyjnych I-ej instancji i dała zarówno Urzędom Wojewódzkim jak i Ministerstwu obszerny materjał orjentacyjny, nie zdołała jednak osiągnąć w całości zamierzonego celu, z powodu braków w organizacji inspekcji starostw, oraz związków komunalnych, co do tych ostatnich — w Województwach, gdzie w zasadzie należała ona do kompetencji Urzędów Wojewódzkich i była wogóle wykonywana.

Ministerstwo niejednokrotnie w poszczególnych wypadkach zwracało PP. Wojewodom uwagę na nienormalny stan rzeczy w dziedzinie kontroli bezpośredniej. W pewnych wypadkach skutki braków w tej dziedzinie było zmuszone likwidować w drodze inspekcji ministerjalnych, których zadanie jest w zasadzie inne.

Ministerstwo przyszło do przekonania, że konieczne jest natychmiastowe utworzenie w Wydziale prezydjalnym Urzędów Wojewódzkich specjalnego organu w osobie wojewódzkiego inspektora starostw.

W stosunku do sprawy lustracji związków komunalnych konieczne jest utworzenie w Wydziale samorządowym Urzędów Wojewódzkich specjalnego organu, w osobie inspektora związków komunalnych.

Przy niniejszem przesyła się P. Wojewodzie 2 instrukcje, celem ścisłego wykonania zawartych w nich poleceń regulujących całokształt spraw, związanych z organizacją i wykonaniem zadań przez inspektorów starostw oraz inspektorów związków komunalnych,

Co do ostatnich, należy zwrócić szczególną uwagę na wydajność i celowość ich pracy — wobec większego dotychczas zaniedbania w tej dziedzinie, oraz wyjątkowej aktualności spraw gospodarki samorządowej, związanej z całokształtem zamierzeń oszczędnościowych w dziedzinie budżetów Państwa i komunalnych. W Województwach: krakowskiem, lwowskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem oraz poznańskiem i pomorskiem zakres działania kontroli bezpośredniej w stosunku do związków komunalnych będzie uzgodniony z istniejącemi na tych terenach odrębnościami w podstawach prawnych — przez oddzielne zarządzenie Ministerstwa.

Zanim zostaną opracowane wskazane w instrukcjach kwestjonarjusze lustracyjne, należy przy lustracji starostw posługiwać się dotąd obowiązującym wzorem kwestjonarjusza, a przy lustracji związków komunalnych—brać pod uwagę kwestjonarjusze, używane w Województwach: warszawskiem i lubelskiem.

Rola kwestjonarjusza przy lustracjach i sprawozdaniach została określona w dołączonych instrukcjach. Poglądy na tę sprawę ujęto obszerniej w referacie Gł. Inspektora M. S. Wewn., wygłoszonym na Zjeździe wojewodów w dn. 5 – 6/I. 25 r. i rozesłanym w swoim czasie do Urzędów Wojewódzkich.

Szczególniej wymagają podkreślenia niezbędne cechy osobiste inspektora, jak bezstronność, niezależność sądu, rozwaga, ale i odwaga cywilna, doświadczenie i znajomość przepisów, inicjatywa i spostrzegawczość, zdolność ujmowania zjawisk życia państwowego lub komunalnego w sposób bezpośredni, pozbawiony nadmiaru biurokratyzmu, oraz umiejętność wywierania bezpośredniego wpływu na tworzenie wysokiego poziomu atmosfery pracy wśród stanu urzędniczego, jakiej wymaga współczesna, młoda, w trudnych warunkach rozwijająca się państwowość.

Funkcje inspektora starostw w zasadzie winny być powierzane osobom, posiadającym pełne wykształcenie prawnicze, a ponadto dłuższą praktykę administracyjną, zwłaszcza we władzach administracyjnych I-ej instancji.

W związku z przeprowadzanemi obecnie zmianami w inspekcji wojewódzkiej. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wystąpiło o uzupełnienie tabeli stanowisk przez umieszczenie w niej inspektorów wojewódzkich w rzędzie stanowisk, przewidzianych dla II-ej instancji.

Wprowadzenie powyższych zmian organizacyjnych nie będzie naogół wymagało etatów dodatkowych, ponieważ stanowiska inspektorów starostw we wszystkich prawie Urzędach Wojewódzkich faktycznie istnieją w chwili obecnej, a czynności inspekcyjne w zakresie samorządu są również, choć dorywczo, wykonywane w większości Województw.

Celem umożliwienia wykonywania czynności inspekcyjnych bez przeszkód, winny Urzędy Wojewódzkie zawczasu zabezpieczyć odpowiednie kredyty na wyjazdy inspektorów w granicach planu przewidywanych lustracji.

Konieczność podniesienia praworządności, zwiększenia sprawności urzędowania i realizowania w masowych a drobnych przejawach niezbędnej dziś polityki oszczędnościowej Państwa, winna być szczególnie wzięta pod uwagę w pracy inspektorów.

Ministerstwo z wielką uwagą porównywać będzie terminy realizowania wyników lustracji, gdyż szybkość w tym wypadku stanowi o wartości samej lustracji oraz daje miarę sprawności urzędowania wogóle.

Specjalne zadania inspektorów zależne są od charakterów poszczególnych terenów i winny być na miejscu dodatkowo określone.

W stosunku do inspekcji związków komunalnych, niezależnie od stosowania § 22 instrukcji dla wojewódzkich inspektorów związków komunalnych, należy, aż do odwołania, przesyłać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w jednym odpisie sprawozdania i wydane zarządzenia polustracyjne.

W stosunku do lustracji starostw — w Województwach, w których stan organizacji i funkcjonowania urzędów I-ej instancji w świetle wyników lustracji okaże stałą rzeczową poprawę — będzie mogła ulec zmniejszeniu częstokrotność lustracji oraz przestanie być wymagane przesyłanie do Ministerstwa odpisów sprawozdań.

Będzie wówczas możliwe sporządzanie krótkiego opisu najważniejszych potrzeb braków i niedomagań lustrowanego urzędu oraz zmian zaszłych od poprzedniej lustracji ciekawszych zjawisk i wniosków organizacyjnych, a nadsyłane do Ministerstwa wyczerpujące odpisy sprawozdań lustracyjnych

będą mogły być zastąpione sprawozdaniami okresowemi.

O zmianach i uzupełnieniach, zaszłych, w związku z nowemi instrukcjami w zakresie lustracji wojewódzkich, należy podać do wiadomości urzędom podległym; o wprowadzeniu w życie postanowień niniejszego okólnika — przedłożyć sprawozdanie Ministerstwu w terminie przed 1/II (luty) 1926 r.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Wł. Raczkiewicz*

Rozdzielnik:

niniejszy okólnik i załączniki otrzymują do wiadomości:

Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie,
P. Wojewoda Śląski w Katowicach,
P. Komisarz Rządu na m. st. Warszawę,
PP. Dyrektorzy Departamentów (I, II, III) w M. S. Wewn.,
P. Generalny Dyrektor Służby Zdrowia,
P. Główny Komendant Policji Państwowej,
P. Komendant Korpusu Ochrony Pogranicza.

42.

Pismo okólne z dnia 17 grudnia 1925 r. Nr. A. B. 9443, do wszystkich PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie zabezpieczenia druków o charakterze dokumentów urzędowych.

W związku z pismem okólnikowem z dnia 16. kwietnia 1923 roku Nr. Pr. B. 2253 w sprawie prowadzenia ewidencji i kontroli druków o charakterze dokumentów polecam Panu Wojewodzie (P. Delegatowi Rządu, Komisarzowi Rządu) wydać bezzwłocznie zarządzenie, by wszystkie druki mające charakter dokumentu urzędowego, jako to: paszporty zagraniczne dowody osobiste, pozwolenie na broń, karty łowieckie, świadectwa tożsamości i t. d., a szczegółowo wyliczone w piśmie okólnikowem z dnia 29 grudnia 1924 r. Nr. AB. 7848 były tak w rzędach II instancji, jak również i w Starostwach odpowiednio zabezpieczone i strzeżone.

W urzędach II instacji, gdzie rzeczonych dokumentów przechowuje się większe ilości, należy je umieścić w specjalnie na ten cel wybranem pomieszczeniu z okratowanemi oknami i silnie zabezpieczonemi drzwiami. Pokój taki winien znajdować się w blizkości dyżuru urzędowego. Pokój ten należy po zamknięciu zaopatrywać w pieczęć lakową.

W urzędach I instancji rzeczone druki przechowywane być mają w kasach ogniotrwałych w szafach żelaznych lub w wybranej specjalnie szafie czy skrzyni drewnianej, okutej żelazem i zaopatrzonej w mocny zamek, a to wszystko pod osobistą odpowiedzialnością kierownika urzędu. Urzędnik załatwiający sprawy paszportowe winien otrzymywać za pokwitowaniem potrzebną na dany dzień ilość blankietów.

O ile wskazanego wyżej zabezpieczenia omawiane druki dotychczas nie miały, należy natymiast dodatkowo uskutecznić.

O wykonaniu niniejszego zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, Komisarz Rządu) donieść mi do dni 8.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Raczkiewicz.*

43.

Pismo okólne z dnia 19 grudnia 1925 r. Nr. AP. 14413 do pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz Komendanta Głównego Policji Państwowej w sprawie ulg kolejowych emerytowanych funkcjonarjuszów b. państw zaborczych.

Na podstawie okólnika P. Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 listopada 1925 r. Nr. 135/17019, podaję do wiadomości i stosowania, co następuje:

Ustawa z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46) nie daje podstawy do przyznania emerytowanym funkcjonarjuszom państwowym i emerytowanym wojskowym b państw zaborczych ulg w opłatach za przejazd kolejami żelaznemi, na zasadach, zawartych w rozporządzeniu Ministra Kolei z dnia 17 sierpnia 1920 r. (Monitor Polski Nr. 190). Art. 43 względnie 59 powołanej ustawy upoważnia Radę Ministrów do przyznania ulg w przejazdach państwowemi środkami komunikacyjnemi tylko funkcjonarjuszom państwowym, względnie zawodowym wojskowym, przeniesionym w stan spoczynku ze służby państwowej polskiej, upoważnienie to nie zostało jednak w art. 89 rozciągnięte na emerytów b. państw zaborczych.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) w/z. *Olpiński.*

44.

Pismo okólne z dnia 19 grudnia 1925 r. Nr. AB. 9039 do wszystkich p. p. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie układu nowego wzoru na karty likwidacyjne względnie księgi płac.

Celem unormowania jednolitego sposobu prowadzenia kart likwidacyjnych oraz ich zamykania po upływie każdego roku, Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli ustanawia w miejsce dotychczasowego nowy wzór karty likwidacyjnej (wzór Nr. 48 do § 76 Przepisów rach.-kas.) i zarazem w rozwinięciu postanowień § 76 Przep. rach.-kas. ustala sposób jej prowadzenia, dostosowany do zmienionego ustawami z 9 października 1923 Dz. U. Rz. P. Nr. 116, poz. 924 i 11 grudnia 1923 Dz. U. Rz. P. Nr. 6 z roku 1924, poz. 46 systemu uposażenia funkcjonarjuszy państwowych czynnych jako też

zaopatrzenia emerytalnego przeniesionych w stan spoczynku tudzież wdów i sierot po nich.

Wzór ten służyć ma również do utrzymywania ewidencji rent inwalidzkich i innych należności osobowych, wypłacanych perjodycznie.

Nowy wzór karty likwidacyjnej, w którym przykładowo uwidoczniono sposób jej prowadzenia i zamykania, wskazuje, że przewodnią myślą zarówno układu tego wzoru jakoteż sposobu jego prowadzenia jest, aby przez porównanie przypisu należności i potrąceń z kwotami rzeczywiście uiszczonemi każdej chwili można było sprawdzić, czy urzędnik likwidujący nie popełnił pomyłki przy obliczaniu, nadto, aby karta likwidacyjna po zamknięciu po upływie roku przedstawiała wynikający z tego porównania dokładny obraz przypisanych z należności i potrąceń względnie zadłużeń oraz rzeczywistego uiszczenia.

Z tego względu musi być położony szczególniejszy nacisk na konieczność sprawdzania i zamykania kart likwidacyjnych po upływie roku, gdyż wobec częstej zmiany mnożnej, stopy podatkowej i wysokości dodatków mieszkaniowych nie jest wykluczoną pomyłka w obliczaniu należności tak na niekorzyść uprawnionej osoby, jak i Skarbu Państwa, a tylko racjonalne zamknięcie konta po upływie roku daje pewność prawidłowego obliczenia.

Dla wyjaśnienia sposobu prowadzenia i zamykania kart likwidacyjnych, uwidocznionego w załączonym wzorze przykładowo, zauważa się co następuje:

1) W przedziałce 1—4 winny być wyszczególnione przedewszystkiem zaległości z roku poprzedniego, a następnie należności z roku bieżącego z tytułu uposażenia w punktach, względnie złotych.

W przedziałkach tych zapisuje się również wszelkie zmiany w wymiarze należności z powołaniem się na odnośne rozporządzenia oraz zastrzeżenia i warunki wypłaty (miesięcznie względnie kwartalnie z góry lub z dołu).

2) Przedziałki 5—9 służą do wpisania tych kwot, które na podstawie osobnych ustaw i rozporządzeń winny być z uposażenia potrącane (podatek, opłaty emerytalne), tudzież do zanotowania zadłużeń (zaliczek na płacę długów) wraz z warunkami ich spłaty.

Długi i potrącenia, ustalone w sumach ogólnych w walucie złotowej, wpisuje się w przedziałkach 7 oraz 9, jeżeli mają być ściągane w równych ratach miesięcznych. Raty potrąceń w punktach uwidocznia się w przedziałce 8, raty zaś nie dające się ściśle naprzód oznaczyć w równych kwotach, tudzież raty oznaczone procentowo notuje się tylko w przedziałce 5.

W razie szczupłości miejsca na karcie likwidacyjnej mogą być na długi (o ile jest ich więcej) założone osobne księgi lub karty zadłużeń celem utrzymywania w nich szczegółowej ewidencji. W tym wypadku przenosi się z księgi lub karty zadłużeń do karty likwidacyjnej kolejno tylko te długi, które począwszy od bieżącego roku przypadają do ściągnięcia.

3) Przedziałki 10 — 25 przeznaczone są do wpisania uiszczenia tak należności jak i potrąceń, wyszczególnionych w przedziałkach od 1 do 9.

4) Do utrzymania ewidencji zwrotów w gotówce służą osobne przedziałki 26—29.

5) Przedziałka 30 (uwaga) przeznaczona jest do notowania faktów, mających wpływ na wymiar uposażenia bądź potrąceń (wypłata zapomóg, remuneracyj celem wymiaru podatku dochodowego i t. p.), tudzież wszelkich wyjaśnień, mających ścisły związek z szczegółami, uwidocznionemi na karcie likwidacyjnej.

6) Z końcem każdego roku względnie po jego upływie winna być obliczona na podstawie przepisu roczna należność uposażenia tudzież suma ogólna długów i potrąceń, a po porównaniu z kwotami rzeczywiście uiszczonemi winna być wyprowadzona zaległość lub nadpłata, którą przenieść należy do karty likwidacyjnej na rok następny.

Ewentualne nadpłaty uposażenia przypisuje się w przedziałkach 1—4 i równocześnie w przedziałkach 5—9 jako potrącenia. Jeżeli nie ściągnięto ich w tym samym roku, przenosi się je na rok następny do przedziałek 5—9. Ewentualne nadwyżki w potrąceniach zalicza się rachunkowo na poczet dalszych rat; jeżeli zaliczenie ma nastąpić w następnym roku, zaznacza się to w przedziałkach 5—9 i przenosi na rok następny celem odliczenia nadpłaty od należnej sumy potrącenia.

Władze, które uważają system prowadzenia ksiąg płac (wzór Nr. 47 do § 76 przepisów rach.-kas.) za dogodniejszy od systemu prowadzenia luźnych kart likwidacyjnych, winny księgi te prowadzić i zamykać po upływie roku w taki sam sposób, jaki powyżej określono dla kart likwidacyjnych

Dla usunięcia różnic w układzie między księgą płac a kartą likwidacyjną, Ministerstwo Skarbu zarządziło wydrukowanie odpowiedniej ilości kart nowego wzoru na zwykłym papierze w arkuszach, które tworzyć będą nowy wzór księgi płac w miejsce dotychczasowego i będą mogły być zeszyte i oprawione.

Po wyczerpaniu dotychczasowego zapasu druków na karty likwidacyjne względnie księgi płac mogą władze i urzędy państwowe zamawiać druki nowego wzoru w Biurze Druków Ministerstwa Skarbu, które za opłatą własnych kosztów udzieli potrzebnej ilości egzemplarzy.

Władze, przez które są używane karty likwidacyjne winny celem utrzymania w ewidencji ich numeracji i umożliwienia łatwego odszukiwania właściwych kart założyć skorowidz lub kartki indeksowe, zawierające imię i nazwisko osoby i numer karty likwidacyjnej.

Postanowienia niniejszego rozporządzenia o sposobie prowadzenia oraz zamykania kart likwidacyjnych i ksiąg płac obowiązują od roku 1926.

W końcu nadmienia się, że druki na karty likwidacyjne będą znacznie mniejsze od dołączonego wzoru.

Powyższe podaje się do wiadomości na podstawie pisma Ministerstwa Skarbu z dnia 24 listopada 1925 r. L. D. K. 3995/25 W. A. K.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński.*

Rok 1925.

Imię i nazwisko: Józef Kamiński Tytuł urzędowy (charakter): kontroler rachunkowy. Urząd: Ministerstwo Skarbu (Dep. Kas.) Miejsce zamieszkania: Warszawa (Urząd Pocztowy dla emerytów)........................	Grupa uposażenia: VIII (Kategorja inwalidy) Szczebel: c Data posunięcia do następnego szczebla: 1. VII. 1927 r.

1	2	3	4	
P R Z Y P I S N A L E Ż N O Ś C I				
T R E Ś Ć	Data i Nr. Nr. rozporządzeń władz	Wymiar miesięczny: Punkty	KWOTA Zł.	gr.
1) Zaległość z roku 1924				
2) Od 1/I. 1925 r. (patrz p. 5):				
a) Płaca zasadnica		560		
b) Dodatek regulacyjny		70		
c) „ ekonomiczny		135		
d) „ stołeczny		153		
Razem punktów		918		
3) Zwrot opłaty szkolnej za syna Jana w miesiącach styczniu—kwietniu po	Min. Skarbu L. DK. 4610/24/WIR. z dn. 14.XI.1924 r.	72		
4) Dodatek mieszkaniowy:				
a) w pierwszym kwartale			12	—
b) w drugim „			15	—
c) w czerwcu (wskutek podwyżki)			18	—
d) w trzecim kwartale			21	60
e) w czwartym „			25	20
5) Od 1/VII. 1925 r. (patrz p. 2):	Rozp. Rady Min. z dn. 17. VI. 1925 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 62, poz. 438).			
a) Płaca zasadnicza		560		
b) Dodatek regulacyjny		60		
c) „ ekonomiczny		132		
d) „ stołeczny		150		
Razem punktów		902		
6) Dopłata do uposażenia za grudzień 1925 r. według mnożnej 07 gr.	Rozp. Rady Min. z dn. 24.XII.1925 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 214, poz. 912).	902		
Obliczenie należności za rok 1925:				
Mnożna 40 gr. (m-c czerwiec)		918	367	20
„ 41 „ (m-ce: marzec, kwiecień, maj). . .		2898	1188	18
„ 42 „ (m-ce: styczeń, luty, lipiec i wrzesień) .		3784	1589	28
„ 43 „ (m-ce: sierpień, październik, listopad, grudzień)		3608	1551	44
„ 07 „ (dopłata za grudzień)		902	63	14
Dodatek mieszkaniowy (12 × 3) + (15 × 2) + 18 + (21, 60 × 3) + (25, 20 × 3)			224	40
Nadpłata uposażenia w czerwcu				40
Ogółem			4984	04

KARTA LIKWI

Data i liczba dekretu $\frac{\text{nominacyjnego}}{\text{pensyjnego}}$ 24.XII.1923 r. L. 4912/Pr. Nazwa władzy: Ministerstwo Skarbu	Stan rodzinny: żonaty Ilość $\frac{\text{dzieci}}{\text{sierot}}$ i ich wiek: 1) syn Jan, ur. 8.XI 1912 r. 2) córka Zofja, ur. 3.7.1915 r. 3) .... 4) .... 5) ....

5	6	7		8	9	
PRZYPIS ZADŁUŻEŃ I POTRĄCEŃ						
TREŚĆ	Data i Nr. Nr. rozporządzeń	Zadłużenia w sumach ogólnych		Potrącenia miesięczne		
				Punkty	KWOTA	
		Zł.	gr.		Zł.	gr.
1) Nadpłata uposażenia za m-c listopad 1924 r. . .			21			
2) Opłata emerytalna od podwyżki uposażenia wskutek ściągnięcia w dn. 1.VII.1924 r. szczebla „c" w miesiącach styczniu — czerwcu po:				20		
3) Opłata emerytalna 3% od 1.I.1925 r. po: (patrz p. 7)				22		
4) Podatek dochodowy od 1.I 1925 r. według stopy 2,1% (patrz p. 6)						
5) Dwumiesięczna zaliczka na uposażenie (zlecenie wypłaty z 27.II.1925 r. L. 412983 zrealizowane dnia 5.III.1925 r.)	Min. Skarbu z dn. 24.II.1925 r. L. 412/Pr.	795	12			
Na spłatę powyższej zaliczki 12 rat mies., poczynając od 1.IV.1925 r. po:					66	26
6) Od 1.V.1925 r. podatek dochodowy według skali 3,8% (patrz p. 4).						
7) Od 1.VII.1925 r. 3% opłata emerytalna po: (patrz p. 3)				23		
8) Dług prywatny na rzecz Samuela Wasenberga, zamieszkałego w Warszawie, ul. Złota 57, wraz z procentami za czas od 1.I.1925 r. do dnia ściągnięcia w wysokości 12% w stosunku rocznym . . .	Min. Skarbu z dn. 26.8.1925 r. L. 4813/Pr. (Wyrok Sądu Pokoju X Okr. m. st. Warszawy z dn. 20.7. 1925 r. L. 5903).	100				
Powyższy dług należy ściągnąć w 2-ch ratach od 1.X.1925 r.	%%	8	50			
Obliczenie potrąceń za rok 1925:						
a) Opłata emerytalna:						
Można 40 gr. (za czerwiec) 42 punkty		16	80			
„ 41 „ (m-ce: marzec, kwiecień i maj) 126 punkt.		51	66			
„ 42 „ (m-ce: styczeń, luty, lipiec i wrzesień) 130 punktów		54	60			
„ 42 „ (m-ce: sierpień, październ., listopad i grudzień) 92 punkty		39	56			
b) podatek dochodowy		117	48			
Razem		1.183	93			
Nadpłata uposażenia za czerwiec 1925 r. . . .			40			
Ogółem		1.184	33			

DACYJNA Nr. 112.

Dzieci w wieku 18—24 lat uczęszczające do szkół:

1) ....

2) ....

3) ....

Prawo do zaopatrzenia / renty .... ustaje

....

z powodu ....

z dniem: ....

10	11	12	13		14		15		16		17		18		19		20	
U I S Z C Z E																		
N A L E Ż N O Ś C I											P O T R Ą							
Za miesiąc	Ogólna ilość punktów	Mnożna	Kwota		Dodatek mieszk.		Dodatek		RAZEM		Podatek dochod.		Spłata zaliczki KWOTA		Opłata emerytalna 3%		Opłata emerytalna od podwyż.	
			Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
Zaległość																		
Styczeń . .	9'8	42	385	56	12	—			397	56	8	10			9	24	8	40
	72	„	30	24					30	24								
Luty . . .	918	42	385	56	12	—			397	56	8	10			9	24	8	40
	72	„	30	24					30	24								
Marzec . . .	918	41	376	38	12	—			388	38	7	90			9	02	8	20
	72	„	29	52					29	52								
Kwiecień . .	918	41	376	38	15	—			391	38	7	90	[1]) 66	26	9	02	8	20
	72	„	29	52					29	52								
Maj	918	41	376	38	15	—			391	38	10	54	[2]) 66	26	9	02	8	20
Czerwiec . .	918	40	367	60	18	—			385	60	10	28	[3]) 66	26	8	80	8	
Lipiec . . .	902	42	378	84	21	60			400	44	10	61	[4]) 66	26	9	66		
Sierpień . .	902	43	387	86	21	60			409	46	10	86	[5]) 66	26	9	89		
Wrzesień . .	902	42	378	84	21	60			400	44	10	61	[6]) 66	26	9	66		
Październik .	902	43	387	86	25	20			413	06	10	86	[7]) 66	26	9	89		
Listopad . .	902	43	387	86	25	20			413	06	10	86	[8]) 66	26	9	89		
Grudzień . .	902	43	387	86	25	20			413	06	10	86	[9]) 66	26	9	89		
Razem .			4.696	50	224	40			4.920	90	117	48	596	34	113	22	49	40
Zaległość . .			63	14					63	14			198	78				
Ogółem									4.984	04	117	48	795	12	113	22	49	40

Wzór Nr. 47 do par. 76 Przep. rach.-kas.

21		22		23		24		25		26	27	28	29		30
N		I		A						Z W R O T Y					U W A G I
C E N I A															
Zwrot nadpłaty		Spłata długu		....		RAZEM		Do wypłaty (z porównania przedz. 16 z 24).		Nazwa kasy skarbowej	Data	Pozycja dziennika przychodu	KWOTA		
Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr	Zł.	gr.				Zł.	gr.	
						25	74	371	82						
								30	24						
						25	74	371	82						
								30	24						
	21					25	33	363	05						
								29	52						
						91	38	300	—						
								29	52						
						94	02	297	36						
						93	34	292	26						Wypłac. 3.VI.25 r. 50 zł. bezzwr tnej zapomogi po potrąc. 1 zł 40 gr. podatku dochodowego.
						86	53	313	91						
						87	01	322	45						
		[1] 54				140	53	259	91						
		[2] 54	50			141	51	271	55						Wypłacono 14.X 25 r 100 zł. renumeracji po potrąc. 2 zł. 80 gr. podatku dochodow.
						87	01	326	05						
						87	01	326	05						
	21	108	50			985	15	3.935	75						
	40					199	18								
	61	108	50			1.184	33								

Rok 1926.

Imię i nazwisko: Józef Kamiński Tytuł urzędowy (charakter): kontroler rachunkowy Urząd: Ministerstwo Skarbu (Dep. Kas.) Miejsce zamieszkania: Warszawa (Urząd Pocztowy dla emerytów)	Grupa uposażenia: VI (Kategorja inwalidy) Szczebel: „c" Data posunięcia do następnego szczebla: 1.VII.1927 r.

1	2	3	4	
P R Z Y P I S N A L E Ż N O Ś C I				
T R E Ś Ć	Data i Nr. Nr. rozporządzeń władz	Wymiar miesięczny		
		Punkty	KWOTA	
			Zł.	gr.
1) Zaległość z r. 1925			63	14
2) Od 1.I.1926 roku:	Rozporządzenie Rady Min. z dn. 17.VI. 1925 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 62, poz 438).			
a) Płaca zasadnicza		560		
b) Dodatek regulacyjny		50		
c) „ ekonomiczny		129		
d) „ stołeczny		148		
Razem punktów		887		
3) Dodatek mieszkaniowy w pierwszym kwartale po: .			32	80
4) Wypłatę uposażenia wstrzymano z dn. 31. I. 1926 r. wskutek śmierci w dniu 3 stycznia 1926 r. . .	Min. Skarbu dn. 26. I.1926 r. L. 119/Pr.			
Obliczenie należności za rok 1926:				
Zaległość z r. 1925			63	14
Mnożna 50 (styczeń)		887	443	50
Dodatek mieszkaniowy (za styczeń)			32	80
Ogółem			539	44

KARTA LIKWI

Data i liczba dekretu $\frac{\text{nominacyjnego}}{\text{pensyjnego}}$: 24. XII. 1923 r.
L. 4912/Pr.

Nazwa władzy: Ministerstwo Skarbu

Stan rodzinny: żonaty

Ilość $\frac{\text{dzieci}}{\text{sierot}}$ i ich wiek:
1) syn Jan ur. 8.11.1912 r.
2) córka Zofja ur. 3.7.1915 r.
3) ....
4) ....
5) ....

5	6	7		8	9	
PRZYPIS ZADŁUŻEŃ I POTRĄCEŃ						
TREŚĆ	Data i Nr. Nr. rozporządzeń	Zadłużenia w sumach ogólnych		Potrącenia miesięczne		
				Punkty	KWOTA	
		Zł.	gr.		Zł.	gr.
1) Pozostałość zaliczki wypłaconej w dn. 5.III.1925 r. za zleceniem wypłaty z dn 27.II.1925 r. L. 412983 .	Min. Skarbu z dn.24.II 1925 r. L. 412/Pr.	198	78			
Na spłatę powyższej zaliczki 3 raty, poczynając od 1.I.1926 r. po:				66	66	26
2) Nadpłata uposażenia za czerwiec 1925 r. . . .			40			40
3) Podatek dochodowy od 1.I.1926 r. według stop. 3%				22		
4) Opłata emerytalna 3% od 1.I.1926 r.						
		199	18			
Obliczenie potrąceń za rok 1926 r.:						
a) Opłata emerytalna:						
Mnożna 07 gr. (zaległość z r. 1925) 22 punkty) .		1	61			
„ 50 „ (styczeń 22 punkty) . . .		11				
b) Podatek dochodowy		15	9			
Ogółem		226	98			

DACYJNA Nr. 112.

Dzieci w wieku 18—24 lat uczęszczające do szkół:

1) ....

2) ....

3) ....

Prawo do zaopatrzenia / renty .... ustaje

....

z powodu ....

z dniem: ....

10	11	12	13		14		15		16		17		18		19		20	
	U	I	S		Z		C				Z				E			
	NALEŻNOŚCI										POTRĄ							
Za miesiąc	Ogólna ilość punktów	Mnożna	Kwota		Dodatek mieszk.		Dodatek		RAZEM		Podatek dochod.		Spłata zaliczki KWOTA		Opłata emerytalna 3%		Opłata emerytalna od podwyż.	
			Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
Zaległość z r. 1925	902	07	63	14					63	14	1	89			1	61		
Styczeń . .	887	50	443	50	32	80			476	30	13	30	[10]) 66	26	11	—		
Luty																		
Marzec . . .																		
Kwiecień . .																		
Maj																		
Czerwiec .																		
Lipiec . . .																		
Sierpień . .																		
Wrzesień . .																		
Październik .																		
Listopad . .																		
Grudzień . .																		
Razem .			506	64	32	80			539	44	15	19	66	26	12	61		
Zaległość . .													132	52				
Ogółem									539	44	15	19	198	78	12	61		

Wzór Nr. 48 do par. 76 Przep. rach.-kas.

21		22		23		24		25		26	27	28	29		30
N I A (C E N I A)										Z W R O T Y					U W A G I
Zwrot nadpłaty		Spłata długu		....		R A Z E M		Do wypłaty (z porównania przedz. 16 z 24).		Nazwa kasy skarbowej	Data	Pozycja dziennika przychodu	KWOTA		
Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.				Zł.	gr.	
	40					3	90	59	24						Zwrócono z poczty z Krynicy wskutek śmierci odbiorcy bawiącego na urlopie. Zwrot zarachowano na depozyt jako spadek po zmarłym.
						90	56	385	74	C. K P.	16.I. 1926	1128	385	74	Na skutek reskr. Min. Sk. z dn. 4.XI.1926 r. L. 4371/Pr. ze spadku w kwocie 385 zł. 74 gr potrącono resztę niespłaconej zaliczki t. j. kwotę 132 zł. 52 gr. pozostałą zaś resztę, kwotę 253 zł. 22 gr. wypłacono w dniu 14.XI.1926 r. rodzinie zmarłego.
	40					94	46	444	98				385	74	
						132	*) 52								*) strącono z masy spadkowej dn. 14.XI. 1926 r. i wpłac. do C.K.P. pod poz. 13478.
	40					226	98								

45.

Pismo okólne z dnia 19 grudnia 1925 r. Nr. AP. 14794 do pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, p. Komendanta Głównego P. P. oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie waloryzacji różnicy wypłaconych i należnych zaopatrzeń emerytalnych.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 13 listopada 1925 r. uchwaliła:

W myśl § 35 lit. e. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o uzupełnieniu przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 115, poz. 1024) Rada Ministrów zezwala na zwaloryzowanie różnicy między wypłaconymi, a w myśl ustawy emerytalnej z dnia 11 grudnia 1923 r. należącemi się zaopatrzeniami emerytalnemi według pełnych stawek skali § 2 rozporządzenia z dnia 14 maja 1924 r. osobom uprawnionym do poboru tychże zaopatrzeń w czasie od 1 października 1923 r. do końca stycznia 1924 r. Wyłączone od zwaloryzowania zaopatrzeń są te osoby, które zgłosiły swe roszczenia o zaopatrzenia emerytalne lub przedłożyły wymagane dokumenty, potrzebne do uzasadnienia tego roszczenia w czasie od 1 lutego 1924 r. chociażby się im te zaopatrzenia należały od terminu wcześniejszego.

Powyższe podaje się do wiadomości i stosowania na podstawie pisma okólnego Ministerstwa Skarbu z dnia 1 12.1925 r. Nr. 23932/DB./Em.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) w/z. *Olpiński.*

46.

Pismo okólne z dn. 19 grudnia 1925 r. Nr. B. O. 21332 do wszystkich pp. Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wystawiania paszportów rodzinnych.

Urząd Emigracyjny zawiadomił Ministerstwo Spr. Wewnętrznych, że poszczególne Starostwa wystawiają dzieciom emigrantów w wieku od lat 14 paszporty zagraniczne oddzielnie od rodziców i w ten sposób narażają rodziny emigrantów na zwiększone wydatki spowodowane wizowaniem kilku paszportów zamiast jednego. Przyczyną wydawania takich oddzielnych paszportów dla dzieci jest ta okoliczność, że petenci nie znając przepisu § 4 Rozporządzenia Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 5/III 1921 r. Monitor Polski Nr. 72 1921 r. upoważniającego Urzędy administracyjne do wystawiania na żądanie petenta rodzinnych paszportów, wydania takich paszportów nie żądają, zaś urzędy administracyjne nie informują o tym przepisie petentów.

Zechce zatem Pan Wojewoda (Del. Rządu i Kom. Rządu) zarządzić aby urzędy administracyjne w razie zgłaszania się rodziny (mąż, żona ślubna i dzieci) po paszport zagraniczny informowały petentów o wyżej przytoczonym przepisie § 4 Rozporządzenia i zapytywały petentów czy życzą sobie uzyskać paszport oddzielny dla każdego z członków rodziny, czy też jeden wspólny paszport dla rodziny.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

47.

Pismo okólne z dn. 19 grudnia 1925 r. Nr. B. O. 22078 do wszystkich pp. Wojewodów p. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie polecenia zaprzestania nadsyłania wykazów paszportów zagranicznych wydanych w ciągu każdej dekady miesiąca.

Uchylam zarządzenie dotyczące nadsyłania zestawień wydanych przepisów w ciągu każdej dekady miesiąca zawarte w punkcie IV reskryptu z dnia 13 sierpnia 1925 r. Nr. B. O. 16532/25 w sprawie paszportów zagranicznych i polecam nadal nadsyłać Ministerstwu zestawienia miesięczne wydanych paszportów po myśli okólnika Nr. 32 z dnia 12/III 1925 r.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

48.

Pismo okólne z dn. 19 grudnia 1925 r. Nr. B. O. 23086 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie paszportów emigracyjnych do Rosji.

Z uwagi na to, że niektóre władze administracyjne skierowują do Urzędu Emigracyjnego osoby zamierzające wyjechać do Rosji w celach emigracji lub pracy zarobkowej, a nieposiadających dostatecznych dokumentów stwierdzających cel i potrzebę wyjazdu, Ministerstwo w porozumieniu z Urzędem Emigracyjnym wyjaśnia celem odpowiedniego poinformowania podległych urzędów, że:

1) Urząd Emigracyjny wyda zarządzenie Państwowym Urzędom Pośrednictwa Pracy, aby urzędy te, w wyjątkowych wypadkach, w których strona udowodni, że w kraju nie może znaleźć jakiejkolwiek pracy jako też przedstawi wystarczające wezwanie do zatrudnienia zarobkowego na terenie Rosji, lub zobowiązanie się zamieszkałych tam najbliższych krewnych do jej utrzymania — wydawały zaświadczenia, upoważniające do otrzymania we właściwej władzy administracyjnej paszportu emigracyjnego.

2) Władze administracyjne przy załatwianiu podań osób, zamierzających wyjechać do Rosji i przedstawiających zaświadczenie Państw. Urzędu Pośrednictwa Pracy, o którym mowa w ustępie 1., winny się stosować do okólników Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 156 z dnia 29/XI 1922 r. i Nr. 49 z dnia 6/V 1925 r.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

49.

Pismo okólne z dn. 19 grudnia 1925 r. Nr. SF. 3543/25 do wszystkich PP. Wojewodów (prócz Woj. Śląskiego) i P. Delegata Rządu w Wilnie w sprawie miejskiego podatku od lokali zajmowanych przez emerytów.

Wobec niejednolitego traktowania przez Magistraty miast *emerytów* przy wymiarze miejskiego podatku od lokali na zasadzie art. 7 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 747) oraz przy wymiarze państwowego podatku od lokali na zasadzie art. 17 ustawy z dnia 29 kwietnia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 346) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu celem usunięcia dotychczasowej niejednolitości wyjaśnia, że przy wymiarze miejskiego podatku od lokali należy w przyszłości odpowiednio stosować przepisy zawarte w punkcie 2 § 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 25 maja 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 407).

W myśl przytoczonego p. 2 § 4, rozp. Min. Skarbu za emerytów pobierających wsparcie na starość i niemoc należy uważać:

1) osoby, które pobierają wsparcia lub zasiłki bądź na podstawie specjalnych przepisów ustawowych (ustawy austrjackiej z dnia 16 grudnia 1906 r. Dz. U. Nr. 1 z r. 1907 o ubezpieczeniu pensyjnem funkcjonarjuszy w służbie prywatnej i niektórych funkcjonarjuszy w służbie cywilnej, obowiązującej w brzmieniu ustawy polskiej z dn. 10, czerwca 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 59 poz. 370, tudzież ustawy z dnia 19 maja 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272 o ubezpieczeniu na wypadek choroby), bądź na podstawie statutów kas zapomogowych cechów, stowarzyszeń przemysłowych, funduszów gminnych i t. p.

2) pracowników państwowych, samorządowych lub prywatnych, nie mających prawa do emerytury, a pobierających wsparcia z łaski.

Do emerytów w powyższem znaczeniu nie należą natomiast osoby, pobierające zwykłą emeryturę i które wobec tego nie podlegają zwolnieniu od miejskiego podatku od lokali. Za *zwykłą emeryturę* należy uważać także wynagrodzenie, pobierane przez emerytowanego funkcjonarjusza państwowego, samorządowego lub prywatnego, które z powodu wysługi pewnej liczby lat należy się mu na mocy obowiązujących ustaw lub statutów związków komunalnych, instytucji publicznych, lub prywatnych.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że niniejszem zmienia swe poprzednie wyjaśnienia, udzielone niektórym pp. Wojewodom w sprawie stosowania przepisów zawartych w punkcie 3 art. 7 ustawy o tymcz. uregul. fin. kom.

Powyższe Pan Wojewoda (Delegat Rządu) zechce podać do wiadomości Magistratów miast (zwierzchności gmin miejskich), znajdujących się na terenie podległego Panu Województwa.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Wł. Rączkiewicz.*

50.

Pismo okólne z dnia 19 grudnia 1925 r. Nr. B.O. 24027/25 do wszystkich pp. Wojewodów p. Delegata Rządu w Wilnie i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie ulgowych paszportów dla słuchaczy wyższych uczelni zagranicznych przyjeżdżających do kraju na ferje świąteczne.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, oraz Ministerstwem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego poleca bezzwłocznie wydać zarządzenie aby urzędy administracyjne I-ej instancji udzielały ulgowych za opłatą 20 złotych paszportów, wzgl. zezwoleń na ponowny wyjazd bez żądania przedstawienia zaświadczeń Min. Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, o których mowa w § 4 a. Rozporządzenia Ministerstwa Skarbu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych z dnia 28 sierpnia 1925 r. (Dzien. Ust. Nr. 88 poz. 616) tym studjującym w wyższych uczelniach za granicą osobom, które przyjechawszy do kraju na ferje świąteczne zgłoszą się o paszporty w celu powrotu na studja i udowodnią na podstawie legitymacji studenckiej, bądź matrykuły, bądź jakiegokolwiek innego urzędowego dokumentu, że odbywają istotnie wyższe studja za granicą.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

51.

Pismo okólne z dnia 19 grudnia 1925 r. Nr. AP. 13372 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Dyrekora Głównego Urzędu Statystycznego, P. Komendanta Głównego P. P. oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, w sprawie wykonania odznak i rozetek orderu „Odrodzenia Polski.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 28 października 1925 r. ustaliła na przyszłość aż do odwołania koszty wykonania odznak i rozetek orderu „Odrodzenia Polski" w następującej wysokości:

Wielka Wstęga zł. 125, Komandorja z Gwiazdą zł. 70, Komandorja zł. 35, Krzyż Oficerski zł. 25, Krzyż Kawalerski zł. 20.

Rozetki:

Wielkiej wstęgi, komandorji *z gwiazdą i komandorji:* do ubrań cywilnych zł. 1.50, do mundurów zł. 2.25.

Krzyża Oficerskiego: do ubrań cywilnych zł. 1.10, do mundurów zł. 1.50.

Krzyża Kawalerskiego: do ubrań cywilnych zł. 0.75, do mundurów zł. 0.90.

Powyższa uchwała Rady Ministrów została ogłoszona w dziale nieurzędowym „Monitora Polskiego" z dnia 7 listopada 1925 r. Nr. 259.

Minister Spraw Wewnętrznych

w/z (—) *Olpiński.*

52.

Pismo okólne z dnia 19 grudnia 1925 r. Nr. AB. 9332 do wszystkich PP. Wojewodów, Pana Delegata Rządu w Wilnie oraz P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w przedmiocie zmian niektórych postanowień Przepisów rachunkowo-kasowych tudzież Instrukcji dla Kas Skarbowych.

Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Najwyższa Izbą Kontroli zmienia postanowienia §§ 53 i 54 Przepisów rachunkowo-kasowych tudzież postanowienia §§ 62—64 Instrukcji dla Kas Skarbowych (Dzien. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 45 Monitor Polski Nr. 285 z r. 1921), nadając tym paragrafom następujące brzmienie:

§ 53 Przepisów rachunkowo-kasowych.

Zaliczki na rachunek otwartych kredytów mogą być asygnowane;

1) urzędnikom i niższym funkcjonarjuszom, udającym się w podróż służbową, na koszta podróży i diety, oraz na koszta przeniesień służbowych;

2) kierownikom władz i urzędów, względnie upoważnionym do tego funkcjonarjuszom:

a) na koszta podróży służbowych urzędników i niższch funkcjonarjuszów dla tych władz i urzędów, z których zakresu działania wynika możliwość nagłych wyjazdów służbowych;

b) na wydatki kancelaryjne i gospodarcze;

c) na wydatki specjalne, wynikające z zakresu działania danego urzędu, lub danej władzy;

d) na wydatki inwestycyjne, dokonywane we własnym zakresie działania sposobem gospodarczym;

3) dostawcom, przedsiębiorcom i wykonawcom robót państwowych na poczet umówionej sumy zgodnie z warunkami odnośnej umowy (kontraktu).

Przed rozpoczęciem okresu budżetowego, Władze Centralne w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu oznaczają dla podległych władz (urzędów) według instancyj maksymalną wysokość zaliczek na poszczególne rodzaje wydatków, wymienione w p. 2 (a, b, c, d). O wysokości tych norm zawiadamiają władze centralne Najwyższą Izbę Kontroli, a Ministerstwo Skarbu podległe organa skarbowe w formie osobnego wykazu.

Wysokość zaliczek, wymienionych w p. p. 1 i 3 normują odrębne przepisy.

Zaliczki mogą być udzielane tylko na rachunek otwartego kredytu bieżącego okresu budżetowego.

Na wydatki, wymienione w p. 2 (a, b, c. i d), mogą być zaliczki udzielone tylko w tych wypadkach, gdy wydatki te nie mogą być uskutecznione z Kas Skarbowych na podstawie asygnacyj wystawionych bezpośrednio na imię wierzycieli Skarbu Państwa (§ 2, ust. 3 (lecz wymagają natychmiastowego i bezpośredniego pokrycia przez pobierającego zaliczkę.

Zaliczki nie mogą być asygnowane z paragrafów (pozycyj) budżetowych, nieobjętych zatwierdzonym przez Ministerstwo Skarbu wykazem, z wyjątkiem zaliczek. wymienionych w p. p. 1 i 3.

W okresie ulgowym nie mogą być asygnowane żadne zaliczki z kredytów ubiegłego okresu budżetowego.

Asygnacje na zaliczki (p. p. 1, 2 i 3), jakoteż grzbiety i talony tych asygnacyj winny posiadać w nagłówku wyraźny napis lub odcisk stempla „Zaliczka", dokonany czerwonym atramentem, lub tuszem.

§ 54 Przepisów rachunkowo-kasowych.

„Całkowite wyliczanie się z zaliczek winno być dokonywane zasadniczo za każdy miesiąc kalendarzowy nie później, jak ostatniego dnia każdego miesiąca, przyczem pozostałości niewydanych z końcem miesiąca zaliczek winny być wpłacane do Kas Skarbowych na wznowienie kredytu.

Powyższe postanowienie nie dotyczy zaliczek, wymienionych w p. 1 § 53, co do których obowiązują osobne przepisy, tudzież zaliczek, wymienionych w p. 3 tegoż paragrafu, które stanowią część umówionej należności; udzielanie dalszych tego rodzaju zaliczek (p. 3) jest zawisłe od stwierdzenia postępu w wykonaniu umów i robót.

Asygnowanie w ciągu miesiąca nowych zaliczek do rąk osób, którym były już wyasygnowane zaliczki, może nastąpić dopiero po złożeniu przez te osoby dowodów, usprawiedliwiających w całości lub w przeważającej części poprzednio pobrane zaliczki. Jeżeli zaś z poprzedniej zaliczki pozostała niewydana kwota, to nowa zaliczka łącznie z tą kwotą nie może przekraczać ustanowionej normy.

Asygnowanie w następnym miesiącu nowych zaliczek może nastąpić dopiero po złożeniu dowodów, usprawiedliwiających w całości wydanie poprzedniej zaliczki.

Z pozostałości zaliczek, niewydanych do końca ścisłego okresu budżetowego (bez okresu ulgowego), mogą być zatrzymane na okres ulgowy tylko sumy, niezbędne na bezpośrednie pokrycie należności, których tytuł i termin płatności powstały przed rozpoczęciem okresu ulgowego.

Pozostałości zaliczek, niewydane do końca okresu budżetowego względnie ulgowego, winny być zwrócone do Kas Skarbowych nie później, jak ostatniego dnia tegoż okresu budżetowego względnie ulgowego".

W związku z powyższemi zmianami uzupełnia się postanowienia § 78 Przepisów rachunkowo-kasowych, zmienione częściowo rozporządzeniami z dn. 11/I 1925 r. L. DK. 6219/24 WAK. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 4 poz. 69) i z dn. 8 10.1925 r. L. D. K. 1358/25 W. A. K. (Dz. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 12, poz. 369), w sposób następujący:

„W wyciągach z ksiąg rozchodowych wzór Nr. 19 poza ogólnemi obrotami winny być wykazywane według paragrafów budżetu wszystkie wymienione w p. p. 1, 2 i 3 § 53 zaliczkowe asygnacje z miesiąca sprawozdawczego wraz z odnośnemi sumami i zaświadczane co do zgodności przez Kasy Skarbowe na podstawie adnotacyj w księdze kredytów (§ 64 Instrukcji dla Kas Skarbowych)".

§ 62 Instrukcji dla Kas Skarbowych;

„Zaliczki na rachunek otwartych kredytów mogą być asygnowane:

1) urzędnikom i niższym funkcjonarjuszom, udającym się w podróż służbową, na koszta podróży i djety, oraz na koszta przeniesień służbowych;

2) kierownikom władz i urzędów, względnie upoważnionym do tego funkcjonarjuszom:

a) na koszta podróży służbowych urzędników i niższych fukcjonarjuszów dla tych władz i urzędów, z których zakresu działania wynika możliwość nagłych wyjazdów służbowych;

b) na wydatki kancelaryjne i gospodarcze;

c) na wydatki specjalne, wynikające z zakresu działania danego urzędu, lub danej władzy;

d) na wydatki inwestycyjne, dokonywane we własnym zakresie działania sposobem gospodarczym.

3) dostawcom, przedsiębiorcom i wykonawcom robót państwowych na poczet umówionej sumy zgodnie z warunkami odnośnej umowy (kontraktu)".

§ 63 Instrukcji dla Kas Skarbowych:

„Wysokość zaliczek na poszczególne rodzaje wydatkow (p. 2 pod a, b, c, d) oznaczają władze centralne w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu dla podległych władz (urzędów) według instancyj. O wysokości oznaczonych w ten sposób norm otrzymują Kasy Skarbowe zawiadomienie od władzy przełożonej za pomocą wykazu.

Wysokość zaliczek na koszta podróży i przeniesień służbowych (p. 1 § 62), tudzież zaliczek dla dostawców, przedsiębiorców i wykonawców robót państwowych (p. 3 § 62) oznacza każdorazowo władzą asygnująca."

§ 64 Instrukcji dla Kas Skarbowych:

„Kasa winna czuwać, aby zaliczki, asygnowane przez władze, nie przekraczały ustanowionych norm i aby dotyczyły wydatków, przewidzianych w p. p. 1 i 3 § 62, względnie objętych zatwierdzonym przez Ministerstwo Skarbu wykazem (§ 63).

W tym celu w księdze kredytów na właściwym rachunku Kasa notuje w nagłówku wysokość maksymalnej normy, w uwagach zaś umieszcza znak „zal" przy każdej wypłaconej zaliczce.

Podając powyższe zmiany do wiadomości, na podstawie okólnika Min. Skarbu z dnia 9. XII. 1925 r. Nr. D. K. 3245/25/W. A. K., proszę o nadesłanie wykazu maksymalnych miesięcznych norm zaliczek dla podległych urzędów za rok budżetowy 1926.

Minister Spraw Wewnętrznych
w/z (—) *Olpiński.*

53.

Pismo okólne z dnia 20 grudnia 1925 r. Nr. A. O. 3118 du pp. Wojewodów (wszystkich) p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przyjmowania interesantów w urzędach.

Dochodzi stale do mej wiadomości, że niektóre urzędy administracyjne I-ej instancji odmawiają przyjmowania interesantów, zgłaszających się w czasie godzin urzędowania lub też przyjmują ich po długich oczekiwaniach. Zarzut ten dotyczy również pp. Starostów, którzy mają się odgradzać innymi urzędnikami od bezpośredniego zetknięcia się z ludnością.

Tego rodzaju traktowanie obywateli pozostaje w rażącej sprzeczności z racjonalnie pojętemi zadaniami urzędów publicznych, tudzież obowiązkami ciążącymi na ich organach. Starosta, który jest na terenie powiatu przedstawicielem władzy państwowej — winien być równocześnie opiekunem ludności, łatwo dla niej dostępnym.

Organa władz administracyjnych—bez względu na pozycję w hierarchji urzędniczej — powinny dać obywatelom możność bezpośredniego zetknięcia się z nimi, oraz winny wysłuchać petycji interesantów i zająć wobec nich odpowiednie rodzajowi sprawy stanowisko. Kontakt z ludnością na powyższych zasadach oparty jest najlepszym sposobem wzbudzenia zaufania ludności do urzędu, co stanowi w administracji państwowej czynnik pierwszorzędnej wagi. Szczególnie dotyczy to terenu województw wschodnich, gdzie ludność wobec niskiego poziomu uświadomienia, omamiana przez czynniki, wrogie państwowości polskiej potrzebuje wyjątkowo troskliwej i życzliwej opieki i porady ze strony urzędów państwowych.

Na konieczność zapewnienia obywatelom bezpośredniego i dogodnego kontaktu z organami władz administracyjnych I-ej instancji zwracało już Ministerstwo Spraw Wewnętrznych niejednokrotnie uwagę, a mianowicie na obowiązek załatwiania interesantów w szybkim tempie, w godzinach na to przeznaczonych, z wyłączeniem załatwiania w tychże godzinach jakichkolwiek innych spraw, dopóki chociaż jeden interesant czeka swej kolejki, na obowiązek urzędnika niewydalania się w godzinach tych przyjęć z biura, bez pozostawienia kompetentnego zastępcy, jak wreszcie na niedopuszczalność przerywania czynności, związanych z przyjmowaniem stron, innemi sprawami, nie mającemi bezpośredniego związku z załatwianiem oczekujących interesantów, na wyznaczenie godzin przyjęć z uwzględnieniem przedewszystkiem potrzeb ludności, na obowiązek przyjmowania zamiejscowych bezwarunkowo tego samego dnia.

Zechce p. Wojewoda (p. Delegat Rządu, p. Komisarz Rządu) wydać niezwłocznie w kategorycznej formie odpowiednie zarządzenia, przypominające władzom administracyjnym I-ej instancji ich obowiązki w odniesieniu do zgłaszających się interesantów. W zarządzeniach tych zechce p. Wojewoda (p. Delegat Rządu, p. Komisarz Rządu) położyć szczególny nacisk na to, iż przedewszystkiem osoby, stojące na czele tych urzędów, winny dawać przykład w spełnianiu ciążących na nich w tym względzie obowiązków, i że tak te osoby, jak również podległe im organa, będą w razie zaniedbania tych obowiązków pociągnięte do surowej odpowiedzialności dyscyplinarnej, oraz będą musiały być odsunięte od

piastowania odpowiedzialnych stanowisk, wymagających umiejętności obcowania ze stronami.

O wydanych zarządzeniach należy niezwłocznie powiadomić Ministerstwo.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) w/z. *Olpiński.*

54.

Pismo okólne z dnia 22 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6866/25 do wszystkich Panów Wojewodów (z wyjątkiem Woj. w Łodzi), P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie Komitetu Obywatelskiego pomocy dla bezrobotnych.

W związku z przesileniem gospodarczem i wzrastającem stale bezrobociem Wojewoda Łódzki wszczynając akcje pomocy dla bezrobotnych, zainicjował utworzenie specjalnego Komitetu Obywatelskiego, którego zadaniem jest być pomocą Rządowi w jego zamierzeniach. Sprawozdanie Wojewody Łódzkiego w tej sprawie z dnia 5/XII b. r. L. 116/S.W./2 wraz z protokółem zebrania organizacyjnego przesyła Ministerstwo w odpisie Panom do wiadomości i orjentacji.

Komitety Obywatelskie pomocy dla bezrobotnych prócz doraźnego efektu materjalnego posiadają ogromne znaczenie moralne. Dają one dowód, że sprawa bezrobocia jest sprawą dotyczącą nie jednej klasy, ale całego społeczeństwa i że ciężkie położenie bezrobotnych odczuwa w równej mierze całe społeczeństwo, a nadto stanowią ogromną przeciwwagę agitacji komunistów, którzy głoszą, że bezrobotni są pozostawieni przez Rząd i społeczeństwo własnemu losowi i jedynie komuniści są tymi, którzy dbają o poprawę bytu klasy robotniczej.

Z tych względów Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca Panu Wojewodzie (P. Delegatowi Rządu, P. Komisarzowi Rz.) jaknajintensywniejsze zajęcie się sprawą tworzenia komit. obywatel., traktując je jako część składową akcji pomocy dla bezrobotnych.

Komitety te winny być tworzone w tych wszystkich miejscowościach, w których skupienie bezrobotnych jest znaczne, a nastroje wśród bezrobotnych mogą budzić poważniejsze obawy. Wskazany jest współudział i współpraca w tych komitetach jak najszerszych warstw społeczeństwa, a więc duchowieństwa, sfer przemysłowo-handlowych, rolniczych, organizacyj społecznych, zrzeszeń zawodowych i t. p. Inicjatywa organizacyjna winna wyjść od władz administracyjnych, względnie z łona stowarzyszeń urzędników państwowych. Cała akcja powinna być prowadzona szybko i energicznie, by ewentualna pomoc dla bezrobotnych mogła być zrealizowana w obecnym ciężkim okresie zimowym, a nadto nie powinna się ona ograniczać do samego tylko rozdawnictwa środków żywności, ale powinna objąć szerszą opiekę nad bezrobotnymi w formie dostarczania opału, odzieży i t. p. Sposób przeprowadzenia tej akcji pozostawić należy do uznania samym komitetom.

Niezależnie od tej akcji należy wywrzeć większy nacisk na komunalne związki samorządowe w kierunku organizowania przez nie i dalszego prowadzenia żywnościowej akcji pomocy dla bezrobotnych, która w wielu ośrodkach jest prowadzona i posiada wpływ na uspokojenie nastrojów bezrobotnych.

O wykonaniu powyższego polecenia należy donieść Ministerstwu w jaknajkrótszym czasie.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) w/z. *Olpiński.*

55.

Okólnik Nr. 117 z dnia 28 grudnia 1925 r. Nr. AP. 14899 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu w Warszawie, P. Komendanta Głównego P. P. oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie ustalenia w służbie państwowej urzędników przyjętych do służby po wejściu w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 630).

Podniesioną została wątpliwość, w jaki sposób winno się odbywać ustalanie w służbie państwowej urzędników, przyjętych do służby po wejściu w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r. (Dz. U. Nr. 64, poz. 630) i czy pracownicy kontraktowi, którzy po wejściu w życie wymienionego rozporządzenia otrzymali nominacje na urzędników stałych z zastrzeżeniem, wynikającem z art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej, podlegają działaniu tego rozporządzenia czy też winni być traktowani narówni z urzędnikami nowoprzyjętymi do służby.

W poruszonej sprawie udziela się następującego wyjaśnienia:

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r. o wykonaniu ustępu 3 art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej nie traktuje sprawy ustalenia urzędników w służbie państwowej generalnie, lecz tylko normuje kwestję wykonania jednego z warunków, wymaganych przy ustalaniu przez art. 116 wspomnianej ustawy, a mianowicie kwestję obowiązku złożenia egzaminu praktycznego względnie zwolnienia od tego obowiązku. Rozporządzeniem powyższem są objęci przytem tylko ci urzędnicy, którzy w dniu jego wejścia w życie pozostawali w quasi — stałej służbie państwowej (z zastrzeżeniem wynikającem z art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej). Jako przepis przejściowy, wprowadzający jedynie pewne ulgi w egzaminach dla urzędników stałych dawniejszych, rozporządzenie z dnia 26 czerwca 1924 r. (Dz. U. Nr. 64, poz. 630) nie może tem samem być stosowane zarówno do urzędników prowizorycznych, jak i w szczególności do pracowników kontraktowych, którzy nie byli nigdy urzędnikami w rozumieniu ustawy o państwowej służbie cywilnej, a także i do urzędników nowoprzyjętych do służby już po wejściu w życie wymienionego wyżej rozporządzenia.

Procedura przyjmowania urzędników do służby państwowej oraz ich mianowanie na stałe

w tej służbie unormowana jest przez odnośne artykuły ustawy o państwowej służbie cywilnej oraz przepisami wykonawczemi, zawartemi w rozporządzeniach Rady Ministrów o służbie przygotowawczej i o egzaminie na stanowiska służbowe, i tylko na ich podstawie winno się odbywać przyjmowanie kandydatów do państwowej służby cywilnej, poddawanie ich egzaminowi praktycznemu oraz ich ustalanie w służbie państwowej.

W szczególności więc, jeżeli chodzi o urzędników którzy po dniu wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 64, poz. 630) uzyskali nominację na „stałych z zastrzeżeniami, wynikającemi z art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej", jako też urzędników prowizorycznych i pracowników kontraktowych winny być względem nich stosowane odpowiednie rozporządzenia Rady Ministrów o służbie przygotowawczej i o egzaminach praktycznych, wydane w wykonaniu art. 11 i 12 ustawy o państwowej służbie cywilnej. — Dopiero po dopełnieniu tych warunków może być brana pod uwagę ewentualność ustalenia ich w służbie państwowej.

Drugostronne wyjaśnienie podaje się do wiadomości i stosowania na podstawie okólnika Nr. 138 Prezydjum Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 1925 (Nr. 11842).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) w/z. *Olpiński.*

56.

Pismo okólne z dnia 28 grudnia 1925 r. Nr. AP. 15026 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Policji Państwowej oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie.

W związku z uchwaleniem budżetu na rok 1925 uchwalił Senat na posiedzeniu w dniu 24/VI 1925 r. między innymi następującą rezolucję:

„Senat wzywa Rząd do bacznego wglądania w zarzuty, stawiane poszczególnym organom Rządu przez Najwyższą Izbę Kontroli i do dopilnowania, by sprawy, niemi zaczepione, były odpowiednio wyjaśnione, a tam, gdzie nadużycia zachodzą, by zostały one ukarane".

Powyższe podaję do wiadomości Panów w ślad pisma okólnego Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 15 kwietnia 1925 Nr. AP. 2303 z tem wyjaśnieniem, że cytowana rezolucja Senatu ma w analogicznych wypadkach zastosowanie również i do władz II instancji.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) w/z *Olpiński.*

57.

Pismo okólne z dnia 29 grudnia 1925 r. Nr. SO. 80/25 do wszystkich PP. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody w Kielcach) i do P. Delegata Rządu w Wilnie w sprawie Sekcyj Samorządowych przy Okręgowych Komisjach Oszczędnościowych.

Wskutek wątpliwości, podniesionej przez jednego z P. P. Wojewodów co do interpretacji § 4 instrukcji dla Sekcji Samorządowej przy O. K. O., którą to instrukcję Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przesłało przy reskrypcie z dn. 18/XI 1925 r. Nr. SO. 41/25, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że przewodniczący Okręgowej Komisji Oszczędnościowej, który osobiście nie przewodniczy Sekcji Samorządowej przy tejże Komisji, wyznaczyć może na przewodniczącego Sekcji tylko jednego z członków Okręgowej Komisji Oszczędnościowej.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński,*
Podsekretarz Stanu.

58.

Pismo okólne z dnia 31 grudnia 1925 r. Nr. AP. 14825 do wszystkich p.p. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Głównego Komendanta P. P. p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, p. Naczelnika Urzędu dla spraw mniejszości w Katowicach, oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie legitymacji urzędniczych.

Na podstawie okólnika Nr. 106 Prezydjum Rady Ministrów (Nr. 16788) z 12/10 1925 r. wyjaśnia się, iż legitymacje urzędnicze tracą swą ważność z końcem każdego roku kalendarzowego. Przedłużenie ich ważności na każdy następny rok dokonywa się przez podpisanie na ostatniej stronicy książeczki legitymacyjnej klauzuli następującej treści: „Ważność niniejszej legitymacji przedłuża się do dnia 31 grudnia 192... r., podpis, pieczęć".

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński,*
Podsekretarz Stanu.

59.

Pismo okólne z dnia 4 stycznia 1926 r. Nr. AP. 15327 do pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wykazów ruchu służbowego.

Z dniem 31 grudnia 1925 r. zechcą Panowie zaniechać nadsyłania Min. Spraw Wewnętrznych następujących pism, dotyczących ewidencji personalnej:

1) zawiadomień o udzielanych urlopach,

2) odpisów umów służbowych,

3) zawiadomień o przyjętych do służby zdemobilizowanych wojskowych (Okólnik Min. Spr. Wewn. z 18 lipca 1925 r. Nr. P. O. 4161, ogłoszony w Dzienniku Urzędowym z r. 1921 pod poz. 213),

4) ocen kwalifikacyjnych z wyjątkiem wypadków przewidzianych w okólniku Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 30 maja 1925 Nr. AP. 5538, ogłoszonych w dzienniku Urzędowym z r. 1925 pod poz. 267,

5) kart służbowych z doniesieniem o zmianach zaszłych w stosunku służbowym.

Natomiast pozostaje w mocy obowiązek nadsyłania odpisów dekretów, dotyczących powstania zmiany i rozwiązania stosunku służbowego z urzędnikami od VIII do XII stopnia służbowego.

Ponadto od dnia 1 stycznia 1926 r. wprowadza się obowiązek nadsyłania Ministerstwu Spraw Wewnętrznych kwartalnych sprawozdań ilościowych, dotyczących ruchu służbowego w administracji ogólnej (bez służby zdrowia publicznego) według załączonego wzoru. Wykazy te przedkładać należy w ciągu 14 dni po zamknięciu okresu sprawozdawczego.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

60.

Okólnik Nr. 1 z dn. 5 stycznia 1926 r. Nr. AP. 9212 do pp. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie zaliczenia czasu służby kontraktowej do stałej.

Uzupełniając okólnik z dnia 10/IV 1925 r. Nr. 37/AP. 3593; (ogłoszony w Nr. 2 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych pod poz. 240) w sprawie zaliczania czasu służby kontraktowej do służby stałej, oznajmiam, że wobec postanowień art. 6 i 7 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. służba kontraktowa, zaliczona na zasadzie art. 14 ustawy o państwowej służbie cywilnej do czasu służby stałej, nie może być uwzględniona przy wymiarze szczebla uposażenia w danej grupie, gdyż w myśl postanowień tych artykułów uzyskanie wyższego szczebla uposażenia zależne jest (o ile nie ma zastosowania postanowienie ustępu trzeciego art. 7) jedynie od czasu służby w obrębie danej grupy, przyczem artykuły te mówią o grupie uposażenia, uzyskanej na podstawie nominacji (awansu) a równoznacznej ze stopniem służbowym.

Pracownicy kontraktowi nie posiadają stopni służbowych ani też grupy uposażenia; wynagrodzenie ich jest tylko przyrównane do poszczególnych grup uposażenia funkcjonarjuszów państwowych i nie można pracownika kontraktowego, mimo, iż pobiera on wynagrodzenie równe uposażeniu funkcjonarjusza państwowego, uważać za równego pod względem hierarchicznym funkcjonarjuszowi państwowemu.

Czas służby kontraktowej, zaliczony do służby stałe', mógł mieć znaczenie tylko przy wymiarze szczebla uposażenia na zasadzie art. 98 ustawy uposażeniowej o tyle, że uwzględniało się go przy obliczaniu czasu służby, względnie pracy zawodowej, poprzedzającej służbę w ostatnio posiadanym stopniu. W ten sposób należy rozumieć wyrażenie, użyte w tut. okólniku z dnia 10/IV 1925 r. Nr. 37 AP. 3593, że zaliczenie służby kontraktowej do czasu służby stałej ma znaczenie dla wysokości uposażenia.

Powyższe podaje Panom do wiadomości na podstawie okólnika Prezydjum Rady Ministrów Nr. 91 z dn. 20/VIII 1925 r. Nr. 10980.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński.*

Podsekretarz Stanu

61.

Pismo okólne z dnia 6 stycznia 1926 r. Nr. AP. 15423 do pp. Wojewodów, p. Delegata Rządu w Wilnie, p. Komisarza Rządu w Warszawie, P. Komendanta Gł. Pol. Państw., P. Dyrektora Gł. Urzędu Statystycznego, Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie zasady postępowania na wypadek redukcji funkcjonarjuszów państwowych.

Okólnikiem Nr. 49 z 17|V 1924 r. o sposobie przeprowadzenia zarządzonej redukcji personelu urzędniczego (L. AP. 3962) podało Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości i stosowania — ustalone uchwałą Rady Ministrów z 16 kwietnia 1924 r. — zasady postępowania na wypadek redukcji funkcjonarjuszów państwowych.

Zasady te zostały obecnie uchwałą Rady Ministrów, powziętą na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 1925 r. potwierdzone, przyczem polecono nadal ich z całą ścisłością przestrzegać.

Podając powyższe do wiadomości na podstawie okólnika Prezydjum Rady Ministrów Nr. 145 z 24/IV 1925 polecam ścisłe przestrzeganie rzeczonych zasad na wypadek redukcji etatów w powierzonych PP. władzach i urzędach.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

62.

Okólnik Nr. 3 z dnia 9 stycznia 1926 r. Nr. BP. 32/26 do Panów Wojewodów (wszystkich) Pana Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie ruchu na drogach publicznych.

Doszło do mojej wiadomości, że władze administracyjne często nie zwracają dostatecznej uwagi na obowiązek niedopuszczania do wszelkiego rodzaju tamowania i utrudniania ruchu na drogach publicznych, skutkiem czego wynikło nawet kilka pożałowania godnych wypadków.

Przypominam zatem postanowienia art. 4 ustawy z dn. 7/X 1921 r. o przepisach porządkowych na drogach publicznych (Dz. Ust. Nr. 89, poz. 656) oraz rozporządzeń wydanych na podstawie art. 5 tej ustawy i polecam wydać zarządzenia, aby postanowienia te na przyszłość były dokładnie przestrzegane.

Zwracam przytem uwagę, że obowiązkiem władz i organów policji jest nietylko wkraczać wówczas, gdy przeszkoda na drodze już nastąpiła (np. zbiegowisko, nagromadzenie się pojazdów i t. p.), lecz przedsiębrać niezwłocznie i zawczasu wszelkie potrzebne kroki w celu niedopuszczenia do powstania takiej przeszkody. W tych wypadkach szczególniej gdy władze administracyjne mają pewne dane lub mogą przewidzieć, że zajść mogą przeszkody w ruchu, winny one zawczasu wydać odpowiednie zarządzenia organom policji i zwrócić uwagę na to, aby zarządzenia te zostały w odpowiedni sposób wykonane.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

63.

Pismo okólne z dnia 14 stycznia 1926 r. Nr. Pr. 12051 do P. P. Wojewodów (oprócz P. Wojewody Wołyńskiego), P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu w Warszawie, w sprawie korespondencji władz admin. I i II instancji z Wice-konsulatem R. P. w Pile.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych zawiadamia, że wszelką korespondencję, przeznaczoną dla wicekonsulatu R. P. w Pile (Niemcy) należy kierować pod następującym adresem:

Vicekonsulat R. P. w Pile, poczta Miasteczko, Województwa Poznańskiego. Adres ten winien być redagowany w języku polskim i korespondencja może być wysyłana za opłatą ryczałtową.

Wobec powyższego zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) wydać podległym władzom i urzędom stosowne zarządzenia.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) w/z *Olpiński.*
Podsekretarz Stanu.

64.

Okólnik Nr. 7 z dnia 15 stycznia 1926 r. Nr. BO. 573/26 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie Instrukcji do rozporządzenia Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 22 grudnia 1925 r. w sprawie opłat paszportowych.

W związku z wydaniem nowego rozporządzenia wykonawczego z dnia 22/XII 1925 r. do Ustawy o opłatach paszportowych (Dz. Ust. Nr. 133, poz. 949 z dnia 31/XII 1925 r.) zarządzam co następuje:

I. Zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) polecić władzom administracyjnym I instancji, aby przy wydawaniu paszportów żeglarskich po myśli § 3 wyżej wymienionego rozporządzenia umieszczały:

a) na str. 1-ej paszportu nad słowami: „paszport — passeport“ napis — „żeglarski“;

b) na str. 6-ej paszportu w uwagach adnotację następującej treści — „paszport ten uprawnia do wielokrotnego w ciągu jednego roku przekroczenia granicy drogą wodną i dwukrotnego na innej drodze“.

Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) poleci granicznym władzom administracyjnym I instancji pouczyć władze i organa bezpieczeństwa pełniące służbę kontroli ruchu granicznego o wyżej wspomnianych uprawnieniach, związanych z posiadaniem paszportu żeglarskiego.

II. Świadectwa niezamożności, o których mowa w § 4 b 1 i w § 5 wyżej wymienionego rozporządzenia z dnia 22 XII 1925 r. będą mogły być wydawane przez władze policyjne według ustalonego wzoru okólnikiem Nr. 63 z 27 czerwca 1925 r. tym osobom, których dochód roczny ustalony do opodatkowania nie przekracza 7.200 zł.

Urzędnicy państwowi i osoby wojskowe nie posiadający majątku osobistego i innych dochodów poza poborami służbowemi mogą zamiast świadectw niezamożności przedstawić odpowiednie zaświadczenie władzy przełożonej. Zaświadczenie to winno stwierdzać, że dany funkcjonarjusz (wojskowy) pobiera uposażenie służbowe w kwocie nie przekraczającej 600 złotych miesięcznie oraz nie posiada żadnego majątku osobistego ani dochodów poza poborami. W razie niemożności stwierdzenia przez władzę przełożoną tych ostatnich okoliczności, winna władza ta odmówić wydania zaświadczenia; w tym wypadku ubiegający się o ulgowy paszport funkcjonarjusz winien przedłożyć świadectwo niezamożności wydane przez władze policyjne zgodnie z okólnikiem Nr. 63.

Uwaga. Jednocześnie uchyla się pismo okólne z dnia 11/VI 1925 r. Nr. Pr. 5466 oraz punkt 1-szy okólnika Nr. 63 z dnia 27|VI 1925 r., dotyczący wydawania świadectw niezamożności przy zachowaniu przepisanego wzoru świadectwa niezamożności.

III. W wypadkach, gdy wyjazd zagranicę danej osoby jest nagłym, wystawienie zaś ulgowego paszportu jest zależnem od decyzji władzy administracyjnej II-ej instancji w porozumieniu z delegatem władzy skarbowej (§ 4 b, c, e § 5 rozporządzenia z dn. 22/XII 1925 r), władze administracyjne I-ej instancji winny w drodze telefonicznej względnie telegraficznej (na koszt osoby zainteresowanej) przedstawić stan sprawy właściwej władzy administracyjnej II-ej instancji, która obowiązana jest możliwie tegoż samego dnia po porozumieniu z delegatem Skarbu (ewentualnie telefonicznem zakomunikować władzy administracyjnej I-ej instancji powziętą decyzję.

IV. Zestawienia wydanych paszportów, o których mowa w § 13 okólnika Nr. 32 z dnia 12/III 1925 r. należy nadsyłać według załączonego wzoru (załącznik Nr. 1).

V. Władze administracyjne II-ej instancji zwrócą władzom administracyjnym I-ej instancji specjalną uwagę na to, że a) w myśl § 1 B. wymienionego rozporządzenia paszporty dla robotników udających się zagranicę w celach pracy zarobkowej oraz dla emigrantów mają być wydawane z rocznym terminem ważności. — b) § 5 rozporządzenia nie przewiduje przesyłanie Ministerstwu do wglądu aktów wydanych paszportów ulgowych.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

WYKAZ

paszportów zagranicznych i zezwoleń na ponowny wyjazd (normalnych, ulgowych,

949 przez Urzędy administracyjne Województwa

NAZWA URZĘDU ADMIN. I INSTANCJI	NORMALNE		WIELOKROTNE		U L G O W									
	za 500 zł.		za 1500 zł.		ulgowe w myśl § 2 za 25 zł.		ulg. wielokrotne w myśl § 2—150		w myśl § 3	w myśl § 4		w myśl § 5		w myśl § 7
	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	św. toż.
Razem														

Nr. ....

bezpłatnych) wydanych w myśl rozporządzenia z dn. 22.XII. 1925 r. Dz. U. 133, poz.

.... **za miesiąc** .... **192 r.**

E				B E Z P Ł A T N E												Z ogólnej liczby wydano do Rosji S. S. S. R.	Uwaga
w myśl § 8		Wielokrotne w myśl § 9		w myśl § 1 B.		w myśl § 4		w myśl § 5		w myśl § 6	w myśl § 7	w myśl § 8		wielokr. w myśl § 9			
wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.	wzór 1	św. toż.		

65.

Okólnik Nr. 5 z dnia 15 stycznia 1926 r. Nr. BP. 9114/25, do P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie tworzenia nowych i kasowania istniejących organizacyjnych jednostek policyjnych.

Postanowienia ustawy z dn. 24 lipca 1919 r. (Dz. Pr. P Nr. 61, poz. 363) o policji państwowej nie przewidują w sposób wyraźny i nie budzący żadnych wątpliwości, kto jest upoważnionym do zarządzania tworzenia nowych względnie kasowania istniejących organizacyjnych jednostek policyjnych w związku z zaznaczoną w art. 5 cytowanej ustawy koniecznością przystosowania ich do administracyjnego podziału Państwa. Z uwagi na niejednolity tryb postępowania w praktyce w powyższym przedmiocie, zarządzam tymczasowo co następuje:

I. O utworzeniu nowych oraz skasowaniu istniejących posterunków stałych policji państwowej w granicach Województwa decyduje Naczelnik władzy administracyjnej II instancji na wniosek właściwego naczelnika władzy administracyjnej I instancji, po zasięgnięciu fachowego zdania podległego sobie komendanta wojewódzkiego P. P., który o dokonanem utworzeniu względnie skasowaniu danego posterunku winien ze swej strony zawiadomić Głównego Komendanta Policji Państwowej. Jednocześnie Wojewoda zawiadamia o dokonanej zmianie Min. Spraw Wewnętrznych.

O ile utworzenie nowego posterunku stałego nie może nastąpić w granicach ustalonego na dany okręg administracyjny etatu policji lub w ramach kredytów rzeczowych, przeznaczonych na utrzymanie posterunków na terenie danego Województwa, o rzeczonem utworzeniu decyduje Minister Spraw Wewnętrznych na wniosek Naczelnika władzy administracyjnej II instancji.

Tak normy etatowe, związane z tabelą stanowisk. jak również ramy budżetowe danego roku wymagają, by wszelkie zmiany, o jakich wyżej mowa, były wprowadzane normalnie tylko w nowym roku budżetowym i etatowym na podstawie zawczasu przygotowanych wniosków i po uwzględnieniu w budżecie policji odpowiednich pozycji kredytowych. Z tego też powodu tworzenie nowych posterunków stałych policji w czasie trwania danego okresu etatowego czy budżetowego winno być ograniczone tylko do wypadków wyjątkowych.

II. O utworzeniu nowych względnie o skasowaniu istniejących komisarjatów policji w miastach, komend powiatowych i t. p. wyższych organizacyjnych jednostek policyjnych decyduje Minister Spraw Wewnętrznych na wniosek Naczelnika włady administracyjnej II instancji.

III. Zarządzenie powyższe nie uchybia w niczem obowiązującym postanowieniom art. 12 ustawy o policji państwowej w przedmiocie decyzji miejscowych władz administracyjnych o rozmieszczeniu komisarjatów i posterunków policji państwowej.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

66.

Pismo okólne z dnia 15 stycznia 1926 r. Nr. BP. 10322/25 do PP. Wojewodów (w b. zaborze rosyjskim), Pana Delagata Rządu w Wilnie i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

W związku z terminem odnawiania pozwoleń na broń i kart łowieckich, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że w celu możliwego zaoszczędzenia pracy kancelaryjnej i kosztów, zezwala na prolongowanie wyżej wymienionych pozwoleń i kart łowieckich na rok 1926, przez umieszczanie odpowiedniej adnotacji na dotychczasowem pozwoleniu lub karcie, w miarę możności na stronie pierwszej, lub innej gdzie miejsce na to pozwoli, Adnotacja winna być tej mniej więcej treści; „Ważność pozwolenia na broń (karty łowieckiej) przedłuża się na rok 1926“ i winna być zaopatrzona podpisem właściwej władzy i pieczęcią.

Opłaty skarbowe (stemplowe i t. d). pobierać należy bez zmiany w myśl przepisów obowiązujących i odpowiednią wzmiankę o ich pobraniu umieszczać na pozwoleniu (karcie), natomiast nienależy pobierać opłaty 50 gr. za koszta blankietu.

Zechce Pan Wojewoda (P. Delegat Rządu, P. Komisarz Rządu) wydać niezwłocznie odpowiednie zarządzenia podległym władzom.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

67.

Okólnik Nr. 4 z dnia 16 stycznia 1926 r. Nr. BP. 217/26 do PP. Wojewodów (wszystkich) Pana Delegata Rządu w Wilnie i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

Zauważyłem niejednokrotnie, że władze administracyjne, wydając zarządzenia organom i funkcjonarjuszom policji państwowej, nie liczą się wcale z kosztami jakie pociąga za sobą wykonanie danego zarządzenia i wogóle zbyt mało interesują się finansową stroną służby policyjnej. Skutkiem tego wynikają znaczne a cząsto zbędne wydatki, nie mówiąc już o tem, że zarządzenia tego rodzaju stawiają w trudnem położeniu organa policji, nie posiadające często dostatecznych środków dla pokrycia wynikłych kosztów.

W czasie gdy interes Państwa wymaga wysiłków wszystkich władz państwowych w celu osiągnięcia jaknajwydatniejszych oszczędności w każdym kierunku, należy i w tej sprawie zwrócić specjalną uwagę na unikanie wszelkich zbędnych wydatków i na możliwe ograniczenie zarządzeń, które związane są z kosztami, a które mogą być zaniechane bez szkody dla interesu bezpieczeństwa.

Przedewszystkiem zwracam tu uwagę na przeniesienia funkcjonarjuszów policji w szczególności na żądanie władz administracyjnych. Nie naruszając w niczem prawa Panów i pp. Starostów żądania przeniesienia w interesach służby, a przeciwnie podkreślając obowiązek dokładnego

zapoznania się władz administracyjnych z podległym im personelem i dążenia do osiągnięcia należytej obsady stanowisk, zauważam jednak, że przeniesienia mają niejednokrotnie miejsce z powodów, mających mało związku z potrzebami służby bezpieczeństwa. Zmniejszenie ilości przeniesień jest konieczne, zechcą zatem Panowie wydać odpowiednie zarządzenia i stale zwracać uwagę na to, aby przeniesienia służbowe ograniczyć do niezbędnego minimum i zarządzać je tylko w razie rzeczywistej potrzeby i w interesie służby bezpieczeństwa.

Znaczne koszta powodują również specjalne delegacje, obławy i t. p. ze względu na związane z niemi djety, opłaty przewozowe i t. d. Oczywiście władze administracyjne, jako jedynie odpowiedzialne za bezpieczeństwo i porządek na powierzonem ich pieczy terytorjum, muszą mieć zupełną swobodę co do tego rodzaju zarządzeń, jednakże winny one stale zwracać uwagę na koszta z tem związane i dążyć do możliwego ich ograniczenia. Nie należy przytem zapominać, że każde nadzwyczajne zarządzenie, wpływa ujemnie na wykonywanie normalnej służby bezpieczeństwa, bez rzeczywistej zatem konieczności zarządzeń takich należy unikać. Ponadto zauważam, że często władze administracyjne delegują do danej czynności znacznie większą ilość funkcjonarjuszów policji niż tego wymaga potrzeba. Z reguły techniczną stronę wykonania zarządzenia pozostawiać należy komendantom policji, którzy odpowiedzialni są przed władzą za to wykonanie.

W końcu zaznaczam, że władze administracyjne zbyt często obciążają funkcjonarjuszów policji czynnościami wykonawczemi niezwiązanemi ze służbą bezpieczeństwa, a pociągającemi za sobą wydatki. Należą tu między innemi różnego rodzaju przesyłki i doręczenia, czynności reprezentacyjne i t. p. Przypominam zatem niejednokrotne moje zarządzenia w tej sprawie, ponadto zaś zwracam uwagę, że władze winny dążyć do większego wykorzystania w tym celu innych środków, któremi dysponują przedewszystkiem zaś poczty i organów gminnych.

Przytoczone wyżej wytyczne dadzą się zrealizować jeśli władze administracyjne będą się interesować więcej niż to ma miejsce dotychczas stroną finansową i zaopatrzeniem policji. Wprawdzie sprawy te nie należą do bezpośredniego zakresu działania tych władz, jednakże służba bezpieczeństwa, za którą Panowie i podległe im władze są odpowiedzialni ściśle jest z niemi związana i należyte jej zorganizowanie i podwyższenie jej sprawności bez uwzględnienia tych czynników osiągnąć się nie da.

Zechcą przeto Panowie zarządzić co należy, aby tak Panowie jak i naczelnicy władz administracyjnych I instancji stale dokładnie zaznajamiali się z budżetem podległych organów policji i ich środkami technicznemi. Umożliwi to nietylko ścisłe zastosowanie się do powyżej przytoczonych wymagań, ale również, należyte zorganizowanie służby bezpieczeństwa. Spostrzeżenie poczynione przez Panów pod tym względem mogą być zużytkowane do odpowiednich wniosków, które będą przezemnie wykorzystane. Przypominam przytem postanowienia p. V-go okólnika Nr. 74 z 1924 r.

O wykonaniu powyższego należy mnie zawiadomić.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

68.

Okólnik Nr. 9 z dnia 16 stycznia 1926 r. Nr. AP. 191 do PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie wykonania rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 4/XI 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 847. (Zaliczenie woźnych do grup uposażenia i ustalenie wykazu odnośnych stanowisk na rok 1926).

§ 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4/XI 1925 r. o zaliczeniu poszczególnych grup funkcjonarjuszów państwowych do kategorji funkcjonarjuszów niższych i zaliczeniu ich do grup uposażenia (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 847) przewiduje ustalanie na każdy rok budżetowy przez właściwego Ministra w porozumieniu z Prezesem Rady Ministrów i Ministrem Skarbu wykazu stanowisk, wymienionych w tabeli § 1 tego rozporządzenia, na które może nastąpić nominacja na stałe z wyszczególnieniem grup uposażenia przywiązanych do tych stanowisk.

Celem wykonania tego postanowienia zechcą Panowie przystąpić bezzwłocznie do zestawienia odnośnych wykazów stanowisk na rok 1926, trzymając się następujących wskazówek.

Wykazy winny obejmować stanowiska woźnych i starszych woźnych wymienione w tabeli § 1. Wyłączone są stanowiska pomocniczych woźnych, gdyż w myśl § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4/XI 1925 r. służbę na tych stanowiskach odbywa się zawsze w charakterze prowizorycznym.

Wykazy winny być sporządzone oddzielnie dla władzy II instancji i oddzielnie dla władz i urzędów I instancji (dla wszystkich łącznie).

Przy ustalaniu ilości stanowisk należy mieć na uwadze obecne zamierzenia reorganizacyjne i oszczędnościowe, których realizacja spowoduje zmniejszenie ilości tak urzędników jak i funkcjonarjuszów niższych oraz to, że oprócz stałych woźnych będą zatrudniani w znacznej liczbie woźni prowizoryczni i pracownicy kontraktowi.

O ile chodzi o Starostwa, to może być dla nich przewidziane zasadniczo tylko jedno stanowisko woźnego stałego.

Zestawione według wyżej podanych wskazówek wykazy zechcą Panowie nadesłać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w ciągu dni 8-miu.

Ponieważ z niektórych stron podniesione zostały pewne wątpliwości na tle postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4/XI 1925 r., przeto Min. Spraw Wewnętrznych oznajmia co następuje:

Przeszeregowanie, przewidziane w § 5 rozporządzenia, dotyczy tylko tych funkcjonarjuszów, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia, tj. w dn. 1 stycznia 1926 r. pełnią *na podstawie nominacji* służbę *w charakterze woźnych.*

Nie podlegają zatem przeszeregowaniu pracownicy kontraktowi, pełniący czynności woźnych i gońcy.

Ponieważ przeszeregowanie dokonane będzie z dniem 1 stycznia 1926 r. już z mocy samego rozporządzenia, nie należy wystawiać odnośnym funkcjonarjuszom niższym dekretów nominacyjnych. Do funkcjonarjuszów pełniących czynności woźnych, którzy wskutek przeszeregowania w myśl § 5 otrzymają 1) inne stanowisko niż wymienione w ostatnim dekrecie nominacyjnym (n. p. woźny wskutek ilości lat służby otrzyma stanowisko pomocniczego woźnego lub starszego woźnego) albo 2) grupę uposażenia wyższą od dotychczas posiadanej, należałoby wystosować pisma zawiadamiające ich, że w myśl §§ 5 i 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4/XI 1925 r. otrzymują od dnia 1 stycznia 1926 r. ad 1) stanowisko . . . . . . (wymienić odnośne stanowisko) z uposażeniem według . . . . . . grupy szczebel . . . . — ad) 2) . . . . grupę uposażenia szczebel . . . .

Postanowienie § 5 jest przepisem przejściowym, wobec czego ilości lat służby w niem wymienione obowiązują przy przeszeregowaniu w myśl § 5 z dniem 1 stycznia 1926 r., nie mają natomiast znaczenia na przyszłość przy awansach, które będą się odbywać na ogólnych zasadach (§ 2) w granicach przewidzianych etatów.

Przez gońców, pełniących czynności woźnych o których mowa w § 2 ustęp 2, należy rozumieć funkcjonarjuszów, którzy w pismach nominacyjnych względnie umowach służbowych określeni są jako gońcy, faktycznie jednak pełnią funkcje woźnych. Wypadki takie zdarzają się głównie w dziale Ministerstwa Sprawiedliwości, gdzie niektóre sądy pokoju nie zatrudniają wcale woźnych, mając jedynie gońców, którzy wykonywują czynności woźnych.

Zwraca się uwagę, że rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4/XI 1925 r. z pośród funkcjonarjuszów, posiadających jednakowe kwalifikacje i wykonywujących jednakowe funkcje we wszystkich lub większości władz i urzędów państwowych (patrz art. 92 ustawy o państwowej służbie cywilnej) *zaliczono do kategorji funkcjonarjuszów niższych tylko woźnych.* W następstwie tego inni funkcjonarjusze, zatrudnieni *we wszystkich lub większości* władz i urzędów państwowych, jak gońcy, szoferzy, woźnice i inni, nie będą traktowani jako funkcjonarjusze niżsi lecz tylko jako pracownicy kontraktowi.

Powyższe zarządzenie wydaje się na podstawie okólnika p. Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 stycznia 1926 r. Nr. 1/20966.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

69.

Pismo okólne z dnia 16 stycznia 1926 r. Nr. A.B. 79, do wszystkich P.P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie wyłączenia Gen. Dyr. P. i T. z budżetu administracji.

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 30. XII. 1925 r. Nr. D. K. 14231/C. Ks. zawiadomiło, że w preliminarzu budżetowym na r. 1926 Generalna Dyrekcja Poczt i Telegrafów została włączona do budżetu grupy B. „Przedsiębiorstwa".

W związku z tem Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby Kasy Skarbowe począwszy od dnia 1 stycznia 1926 r. nie pobierały na rachunek Dyrekcyj Poczt i Telegrafów żadnych wpływów; należności zaś z tytułu opłat pocztowych i telefonicznych, uiszczane przez władze i urzędy z otwartych im kredytów, winny Kasy wpłacać (przelewać) na podstawie asygnacyj tych władz na konta czekowe w P. K. O. odnośnych Dyrekcyj.

Wpływy pobrane przez urzędy pocztowe na rachunek innych władz i urzędów będą przelewane przez odnośne Dyrekcje Poczt i Telegrafów na konta czekowe w P. K. O. właściwych Kas skarbowych celem właściwego zarachowania.

Z obrotów w roku 1926 Dyrekcje Poczt i Telegrafów nie będą nadsyłały Izbom Skarbowym sprawozdań rachunkowych.

Wobec powyższego należy zarządzić ażeby przy regulowaniu należności z tytułu opłat pocztowych i telefonicznych władze i urzędy wskazywały w asygnacjach numer konta czekowego w P. K. O. odnośnej Dyrekcji Poczt i Telegrafów, której przypada należność.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

70.

Okólnik Nr. 12 z dnia 18 stycznia 1926 r. Nr. AP. 26 do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. Warszawę, P. Komendanta Głównego Pol. Państw., P. Naczelnika Urzędu dla Spraw Mniejszości w Katowicach oraz do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, w przedmiocie rodzaj państwowej służby cywilnej, warunki i tryb ich powstania. Odrębny charakter służby kontraktowej.

Ustawa z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej rozróżnia następujące rodzaje służby:

1) Służba z mocy nominacji, dokonanej bez zastrzeżenia odwołania, podlegająca jednak zastrzeżeniom, wynikającym z postanowień art. 116 ustawy o służbie cywilnej;

2) służba prowizoryczna z mocy nominacji wydanej do odwołania;

3) służba przygotowawcza; wreszcie

4) służba kontraktowa.

Trzy pierwsze rodzaje stosunku służbowego mają charakter publiczno-prawny, normowany prze-

pisami tejże ustawy o służbie cywilnej. Prawa i obowiązki służby kontraktowej natomiast normuje w każdym poszczególnym wypadku wyłącznie dwustronnie dla danego stosunku zawarta umowa. Ten ostatni przeto rodzaj stosunku służbowego nie posiada charakteru służby publicznej i nie korzysta z żadnych jej prerogatyw.

Okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 2 marca 1925 r. Nr. 28/AP. 2289 ustalił zasadę, że mianowanie bez zastrzeżenia odwołania nastąpić może tylko na stanowisko przewidziane w wykazie stałych stanowisk służbowych (§ 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26/VI 1924 r., Dz. Ust. Nr. 64, poz. 631).

Okólnik P. Prezesa Rady Ministrów z dnia 17/XI 1925 r. Nr. 129/18805, podany do wiadomości Panom okólnikiem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 4 grudnia 1925 r. Nr. 110/AP. 13854 ustalił, że przyjęcie na służbę czy to stałą, czy nawet prowizoryczną (mianowanie do odwołania) nie może zasadniczo mieć miejsca inaczej, jak po ukończeniu przez kandydata służby przygotowawczej i złożeniu przepisanego egzaminu i to przy ścisłem zastosowaniu przepisów ustawy o państwowej służbie cywilnej, a więc z wykluczeniem dotychczasowej praktyki nadawania kandydatom odrazu wyższych stanowisk i stopni służbowych.

W tymże okólniku z dn. 4/XII 1925 r. wskazano szereg rozporządzeń, normujących tryb przyjmowania w administracji ogólnej kandydatów do służby przygotowawczej.

Powyższemi zarządzeniami określone zatem zostały warunki, w jakich powstać może każdy z wyszczególnionych powyżej rodzajów publiczno-prawnego stosunku służbowego. Nieuregulowaną jednak pozostała dotąd kwestja, w jakich warunkach może nastąpić zawiązanie stosunku służby kontraktowej.

Wskazanie, kiedy mianowicie etaty przewidziane w budżetach poszczególnych urzędów mogą być obsadzane pracownikami kontraktowymi i odwrotnie ustalenie, na jakich stanowiskach stosunek służbowy tego rodzaju należy uznać za niedopuszczalny, jest rzeczą tembardziej konieczną, że przyjęcie do służby kontraktowej nie podlega ograniczeniom, jakie obowiązują przy zawarciu publiczno-prawnego stosunku służbowego.

Owóż za główne kryterjum w tej mierze przyjąć należy, że w trybie stosunku kontraktowego (prywatno-prawnego) nie powinny być obsadzane stanowiska służbowe, do których są przywiązane atrybucje wykonawcze władzy administracyjnej, a także stanowiska, których piastowanie uprawnia do zastępczego lub częściowego wykonywania władzy administracyjnej, czy to stale, czy z mocy delegacyj, komisyj lub zleceń.

Natomiast z reguły należy w drodze umów służbowych angażować wszelkiego rodzaju rzeczoznawców do czasowej współpracy w urzędach oraz fachowców, powoływanych do wykonywania czynności, nie wchodzących w zakres normalnych funkcyj władz administracyjnych, np. lekarzy dla udzielania pomocy lekarskiej funkcjonarjuszom państwowym; dalej: pracowników zakladów i przedsiębiorstw państwowych; przepisywaczy, stenotypistów (maszynistki), ekspedjentów oraz inny pomocniczy personel kancelaryjny zatrudniony we władzach i urzędach państwowych; wreszcie: szoferów, rzemieślników wszelkiego rodzaju, ogrodników, odźwiernych, woźniców, dozorców domowych, stróżów, gońców i t. d.

Powyższe wyjaśnienie ma charakter zasadniczy i nie uchybia zarządzeniu Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 1925 r. w sprawie przyjmowania nowych kandydatów do państwowej służby cywilnej, które podaje się Panom do wiadomości osobnem pismem okólnem (Nr. AP. 223).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

71.

Okólnik Nr. 8 z dnia 19 stycznia 1926 r. Nr. AP. 223 do P. P. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Policji Państwowej oraz do Tymcz. Wydz. Samorz. we Lwowie w przedmiocie Uchwały Rady Ministrów w sprawie przyjmowania do służby i awansów.

Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 1925 r. powzięła następujące uchwały:

1. Przyjmowanie nowych kandydatów do państwowej służby cywilnej, objętej ustawą z dn. 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164), posiadających pełne kwalifikacje osobiste, wymagane tą ustawą i przepisami w wykonaniu jej wydanemi, odbywać się może jedynie wedle wskazówek zawartych w okólniku Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1925 r. Nr. 18805 i w ramach *wolnych etatów najniższych grup uposażenia*, t. j. XII dla III kategorji urzędników, XI dla II kategorji urzędników i X dla I kategorji urzędników.

Przyjmowanie nowych kandydatów w dziale służby kolejowej i pocztowo-telegraficznej również może mieć miejsce *jedynie w charakterze praktykantów*, posiadających wszystkie wymagane odpowiedniemi przepisami kwalifikacje fizyczne i umysłowe, z przyznaniem im w ramach posiadanych kredytów osobowych odpowiednich *najniższych* grup uposażenia.

2. Zawiesza się przewidzianą w uchwale Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1923 r. możność awansowania z ważnością od 1 stycznia 1926 roku funkcjonarjuszów państwowych we wszystkich działach służby państwowej (administracyjnej, kolejowej i pocztowo-telegraficznej).

W poszczególnych, zupełnie wyjątkowych wypadkach, wypływających z koniecznych potrzeb służby, może Rada Ministrów na wniosek właściwego Ministra upoważnić go do awansowania w przeciągu miesiąca stycznia z pominięciem powyższych zasad.

3. Pozatem Rada Ministrów potwierdza uchwałę Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1923 r. co do awansowania poza terminem 1 stycznia i 1 lipca każdego roku.

Potwierdza się przytem wskazówki, zawarte w okólniku Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 września 1924 r. Nr. 12289.

Uchwała powyższa nie dotyczy sądownictwa i służby wojskowej.

Podając Panom powyższe do wiadomości i stosowania na podstawie okólnika Prezydjum Rady Ministrów z dnia 7 stycznia 1926 r. Nr. 3/100, jednocześnie uchylam doraźne zarządzenia swoje w przedmiotach temi uchwałami unormowanych, a mianowicie polecenia telegraficzne:

1) z dnia 9 grudnia 1925 r. Nr. AP. 14727 o wstrzymaniu przyjmowania do służby nowych funkcjonarjuszy i

2) z dnia 10 grudnia 1925 r. Nr. AB. 9208 o wstrzymaniu awansów.

Powołany w powyższej uchwale Rady Ministrów okólnik Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1925 r. był intymowany Panom okólnikiem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 4 grudnia 1925 r. Nr. 110/AP. 13854.

Potwierdzona uchwałą z dn. 16/XII 1925 r. uchwała Rady Ministrów z dnia 8 listopada 1923 r. była podana do wiadomości okólnikiem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30 grudnia 1923 r. Nr. 147/OP. 13378 (Dziennik Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 1 z r. 1924, poz. 9).

Wspomniany w uchwale okólnik Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 września 1924 r. Nr. 12289 zawiera następujące wskazówki:

1-o aby nominacje definitywne na stanowiska kierownicze następowały po uprzedniem dłuższem wypróbowaniu odnośnego urzędnika, oraz dokładnem zbadaniu, czy urzędnik ten jest w możności odpowiedzieć należycie zadaniom, związanym z powierzeniem mu na stałe funkcyj kierowniczych;

2-o awansowanie do wyższego stopnia służbowego nie może mieć miejsca w takich okolicznościach, gdy urzędnik przez awans równocześnie zyskuje możność być zwolnionym od egzaminu, przewidzianego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 czerwca 1924 r., Dz. Ust. R. P. Nr. 64, poz. 630.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

72

Okólnik Nr. 11 z dn. 19 stycznia 1926 r. Nr. AP. 444 do PP. Wojewodów. P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wykazów ruchu służbowego.

Uzupełniając okólnik Nr. 2 z dnia 4 stycznia 1926 r. Nr. AP. 15327 w sprawie wykazów ruchu służbowego, wyjaśniam:

1) W działach: A, B, C i D sprawozdania kwartalnego (kategorje: I, II — A, II B, III) winny być wykazywane liczby urzędników już ustalonych na stanowiskach danej kategorji w trybie art. 116 ustawy o służbie cywilnej, z pośród zaś nieustalonych jedynie liczby tych urzędników i praktykantów, którzy bądź posiadają pełne, ustawowo dla danej kategorji przepisane wykształcenie, bądź zaliczeni zostali do odnośnej kategorji służbowej za zgodą Ministerstwa.

Urzędników, powyższym warunkom nie odpowiadających, wykazywać należy w dziale „E“ sprawozdania.

1) W miarę posuwania się akcji ustalania urzędników i zaliczania ich do określonych kategorji służbowych—ubytek urzędników nieokreślonej kategorji zaznaczać się będzie w dziale „E“ w rubryce „ubyło“, fakt zaś jednoczesnego zaliczenia tychże urzędników do odpowiednich kategorji — w rubryce „przybyło“ w działach A, B, C i D.

3) W dziale: „udzielone urlopy specjalne“ winny być wyszczególnione wszystkie dłuższe ponad 8 dni urlopy, prócz wypoczynkowych, które bądź w całości przypadły na okres sprawozdawczy, bądź też zostały rozpoczęte lub zakończone w danym okresie sprawozdawczym.

4) Rubrykę sprawozdania, zatytułowaną: „z początkiem kwartału było urzędników“ należy wypełnić danemi według stanu z dnia 1 stycznia 1926 r. i tę część sprawozdania nadesłać Ministerstwu bezzwłocznie.

Treść pomienionej rubryki wejdzie następnie bez zmiany do sprawozdania za kwartał I r. b.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

73.

Okólnik Nr. 13 z dn. 19 stycznia 1926 r. Nr. BO 1188/26 do PP. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zaopatrzenia rolników udających się na sezonowe roboty rolne do Niemiec w bezpłatne paszporty.

Celem zapobieżenia nielegalnej emigracji rolników na roboty rolne sezonowe do Niemiec, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwami: Spraw Zagranicznych, Skarbu, Spraw Wojskowych oraz Pracy i Opieki Społecznej ustala przy wydawaniu tym rolnikom bezpłatnych paszportów następujący uproszczony tryb postępowania:

1. Rolnicy, zamierzający wyjechać na roboty sezonowe rolne oraz na roboty sezonowe do zakładów i przedsiębiorstw rolniczych do Niemiec, winni się zarejestrować w urzędach gminnych miejsca ich zamieszkania i złożyć tam po dwie fotografje oznaczone imieniem i nazwiskiem oraz na koszt blankietu paszportowego 50 gr. W związku z tem należy polecić urzędom gminnym, aby sporządzały w 3 egzemplarzach rejestracyjne listy (według załączonego wzoru) rolników zgłaszających się na wyjazd do Niemiec i wypełniały wszystkie rubryki listy pismem czytelnem. Listy te należycie wypełnione, urzędy gminne obowiązane są conajmniej dwa razy w tygodniu przesyłać w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach wraz ze wszystkimi fotografjami do odnośnych państwowych urzędów pośrednictwa pracy lub ich ekspozytur, trzeci zaś egzemplarz po odnotowaniu na nim daty wysłania danej listy rejestracyjnej urzędy te będą przechowywać w swych aktach. Każda z list rejestracyjnych wraz z dwoma odpisami winna być zanumerowana odpowiednim porządkowym numerem. Złożone przez strony kwoty za blankiety paszportowe—co należy zanotować w uwa-

dze listy rejestracyjnej—prześle urząd gminny bezpośrednio do Starostwa.

Urząd gminny winien odmówić wciągnięcia na rejestracyjną listę:

a) Mężczyzn obowiązanych do stawienia się przed komisję poborową w roku bieżącym, t. j. poborowym urodzonym w roku 1905 oraz tym z pośród urodzonych w latach 1904 i 1903, którzy obowiązani są stawić się do komisji poborowej;

b) takiej osoby, co do której ma uzasadnione podejrzenie, że zamierza udać się do Niemiec w celach innych, aniżeli dla objęcia sezonowej pracy na roli względnie w zakładach i przedsiębiorstwach rolniczych;

c) osoby, która nie posiada obywatelstwa polskiego, (nie jest zapisaną do ksiąg ludności stałej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, nie posiada przynależności gminnej i t. d.).

Jeżeli zgłaszający się rolnicy są w posiadaniu paszportów wydanych przez Konsulaty polskie w Niemczech, wówczas nie potrzebują dołączać fotografji swej oraz opłaty 50 gr. za blankiet paszportowy, lecz tylko załączą paszport, który urząd gminny obowiązany będzie dołączyć do wysyłanych list rejestracyjnych i zanotować to w uwadze.

2. Państwowe urzędy pośrednictwa pracy względnie ekspozytury jeden egzemplarz listy rejestracyjnej zatrzymają w aktach, drugi zaś po poświadczeniu i dołączeniu do niego odpowiedniej ilości kart rejestracyjnych, o których mowa w rozporządzeniu Min. Pracy i Opieki Społecznej z dnia 15/XII 1923 r. w przedmiocie statystyki egmigracji (Monitor Polski Nr. 296 z dn. 31/XII 1923 r.) (okólnik Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 6 z dnia 17 stycznia 1925 r.) prześlą wraz z fotografjami do właściwej władzy administracyjnej I instancji (Starostwa).

3. Władze administracyjne I Instancji (Starostwa) po otrzymaniu zaświadczonej przez odnośny państwowy urząd pośrednictwa pracy względnie jego ekspozyturę rejestracyjnej listy wraz z kartkami rejestracyjnemi i fotografjami (paszportami konsularnemi) obowiązane są w trybie jaknajbardziej przyspieszonym:

a) wystawić wymienionym w tej liście osobom (wyłącznie na podstawie listy i bez żądania okazania świadectwa kwalifikacyjnego, zaświadczenia wojskowego, zaświadczenia o opłaceniu podatków) bezpłatne paszporty do Niemiec z terminem ważności do dnia 31/XII 1926 r.

b) zaopatrzyć paszporty te na stronie trzeciej po słowach „udaje się do“ w adnotację następującej treści: (czerwonym atramentem) „Niemiec na sezonowe roboty rolne“.

c) przesłać wystawione w ten sposób paszporty odnośnym urzędom gminnym z poleceniem doręczenia tych paszportów ich właścicielom po uprzednim podpisaniu i wyciśnięciu przez nich na stronicy czwartej odcisku kciuka (dużego palca prawej ręki);

d) zawiadomić na podstawie list rejestracyjnych odnośne P. K. U. o wyjeżdżających w myśl § 565 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

4. W razie zgłoszenia się do którejkolwiek władzy administracyjnej I instancji posiadacza paszportu na sezonowe roboty rolne do Niemiec o zezwolenie na ponowny wyjazd do Niemiec, zezwolenie to winno być udzielone bezpłatnie i bez zwłoki.

5. Dla ułatwienia i przyspieszenia akcji zaopatrywania rolników udających się na roboty sezonowe do Niemiec w paszporty, Ministerstwo poleca upoważnić władze administracyjne I instancji do wykorzystywania posiadanych już przez robotników krótkoterminowych paszportów konsularnych, wydanych im na wjazd do Polski przez polskie placówki konsularne w Niemczech: Paszporty te władze administracyjne I instancji będą mogły prolongować do dnia 31/XII 1926 r. zaopatrzywszy je w adnotację następującej treści: (czerwonym atramentem) „Na zasadzię reskryptu Min. Spraw Wewn. z dnia 19/I 1926 r. Nr. BO. 1188/26 termin ważności paszportu przedłuża się do dnia 31 grudnia 1926 r. wyłącznie na wyjazd do Niemiec na sezonowe roboty rolne i napowrót do polski“.

6. Niezwłocznie wyda Pan Wojewoda zarządzenia podległym władzom administracyjnym I instancji, z których okręgu odbywa się sezonowa emigracja do Niemiec, aby urzędy gminne zaraz zawiadomiły mieszkańców gminy w sposób zwyczajem praktykowany o zarządzonych, niniejszym okólnikiem ułatwieniach w uzyskaniu bezpłatnych paszportów na pierwszy i ponowny wyjazd (punkt 4) do Niemiec na sezonowe roboty rolne i że powyżej wskazane ułatwienia w otrzymaniu bezpłatnego paszportu zostały przez władze państwową w tym celu zarządzone, aby zapobiegnąć nielegalnemu przekraczaniu granicy, które będzie surowo karane po myśli art. 9 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 20 lipca 1920 r. aresztem do trzech miesięcy i grzywną do 500 złotych.

Zarazem poleci Pan Wojewoda urzędom gminnym podać do wiadomości interesowanym, że rezerwiści i szeregowi pospolitego ruszenia wyjeżdżający na podstawie paszportów na roboty sezonowe do Niemiec powinni swój wyjazd meldować w gminie względnie urzędzie meldunkowym po myśli §§ 497 i 498 rozporządzenia wykonawczego do ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, oraz meldować się w odnośnym konsulacie R. P. w myśl § 500 powyższego rozporządzenia wykonawczego.

Równocześnie zwrócić należy uwagę urzędom gminnym, że pod odpowiedzialnością dyscyplinarną i sądowo-karną poza 50 gr. na koszta blankietu paszportowego, żadnych opłat ani wynagrodzeń nie wolno im pobierać.

Zwracając uwagę Pana Wojewody na tę okoliczność że emigracja sezonowa na roboty rolne do Niemiec rozpoczyna się już z końcem miesiąca stycznia i w pierwszych dniach lutego—zechce Pan Wojewoda zaraz wydać stosowne zarządzenia podwładnym władzom zdążające do ścisłego i sprawnego wykonania niniejszego zarządzenia.

Również postara się Pan Wojewoda zaopatrzyć na czas odnośne Starostwa z których emigracja jest masową w odpowiednią ilość blankietów paszportowych.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

LISTA REJESTRACYJNA Nr. ....

osób wyjeżdżających na sezonowe roboty rolne do Niemiec

Z GMINY .... POWIATU ....

L. b.	Imię i Nazwisko	Data	Miejsce urodzenia	Na jakiej podstawie jest obywatelem polskim (miejsce zapisania do ksiąg ludności stałej, przynależność gminna i t. d.)	Miejsce zamieszkania	RYSOPIS						Uwaga	Czem wykazał że ma zapewnioną pracę w Niemczech
						Zawód	Wzrost	Twarz	Włosy	Oczy	Znaki szczególne		

74.

Okólnik Nr. 6 z dnia 21 stycznia 1926 r. Nr. BO. 19731 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Delegata Rządu w Wilnie i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie intepretacji i uzupełnienia instrukcji paszportowej dla konsulatów R. P.

W związku z okólnikiem Nr. 88 z dnia 13 sierpnia 1925 r. Ministerstwo przesyła w załączeniu egzeml. okólnika Ministerstwa Spraw Zagranicznych Nr. 173 z dnia 7.IX.1925 r. Nr. K. III. a. 7227 w sprawie wystawiania i przedłużania paszportów, który jest uzupełnieniem Instrukcji paszportowej Min. Spraw Zagr. dla konsulatów R. P., celem rozesłania podległym urzędom administracyjnym dla zaznajomienia się z nim.

Jednocześnie Ministerstwo poleca zarządzić, aby urzędy administracyjne I-ej instancji przy wydawaniu paszportów zagranicznych pouczały petentów, że w razie przebywania zagranicą poza okres ważności paszportu krajowego są obowiązani przedłużyć ważność paszportu w którymkolwiek polskim konsulacie i że w tym wypadku zastosowane będą przez konsulat co do terminu ważności paszportu i wysokości opłaty, przepisy obowiązujące urzędy administracyjne w Polsce.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

MINISTERSTWO
SPRAW ZAGRANICZNYCH
Departament Konsularny
K. III a. 7227/25.
Warszawa, dn. 7.IX.1925 r.

Odpis.

Do wszystkich Urzędów Konsularnych, prócz honorowych niepełnoprawnych.

Okólnik Nr. 173.

W sprawie wystawiania i przedłużania paszportów.

I. W myśl Instrukcji Paszportowej, obywateli polskich, zgłaszających się do urzędów konsularnych w sprawach paszportowych, należy przedewszystkiem podzielić na dwie kategorje:

1) osoby, mające faktyczne miejsce zamieszkania zagranicą,

2) osoby, nie posiadające faktycznego miejsca zamieszkania zagranicą.

Tylko osobom I-ej kategorji przysługuje prawo do uzyskania normalnego paszportu konsularnego w urzędzie konsularnym, właściwym dla miejsca faktycznego zamieszkania, w innym zaś tylko za zgodą właściwego urzędu konsularnego.

Osoby, nie mające faktycznego miejsca zamieszkania zagranicą, mogą uzyskać tylko krótkoterminowy paszport konsularny, o ile pozatem zachodzą warunki, przewidziane w § 5 instrukcji, a nie posiadają paszportu, wydanego przez władze krajowe, lub paszport krajowy nie może być przedłużony.

Wobec tego, iż w wielu wypadkach wymiana po upływie 1 roku paszportu krajowego na krótkoterminowy paszport konsularny może się okazać niecelowa, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, polecając stosowanie w. zasadzie i wogóle postanowienia § 12 Instrukcji, zezwala na przedłużenie paszportu krajowego, od którego daty wydania upłynęło więcej niż rok, ale w każdym razie nie więcej niż 3 lata, o ile ze względów praktycznych przedłużenie paszportu krajowego okazałoby się bardziej celowe, niż wymiana na krótkoterminowy paszport konsularny. Jest rzeczą oczywistą, iż zezwolenie nie dotyczy osób, którym przysługuje prawo do paszportu konsularnego normalnego, lecz tylko osób, uprawnionych do korzystania z paszportu konsularnego krótkoterminowego.

Oceniając warunki faktycznego miejsca zamieszkania przy wydawaniu paszportów, należy przedewszystkiem brać pod uwagę, czy główne źródło dochodów znajduje się zagranicą. Co do osób, które wyjechały z kraju na studja zagraniczne i czerpią z kraju środki utrzymania, to, aczkolwiek nie mogą być uważane za faktycznie zamieszkałe zagranicą, Min. Spraw Zagranicznych zgadza się na wydawanie im normalnych paszportów konsularnych, o ile albo już dłuższy czas studjują zagranicą; albo wyjechały z kraju za paszportami ulgowemi, i o ile oddają się regularnie swoim studjom.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych zwraca uwagę, iż w myśl § 24 ustępu III instrukcji, na paszportach krajowych narówni z krótkoterminowemi paszportami konsularnemi nie może być udzielana wiza wyjazdowa, wobec czego paszport krajowy w żadnym wypadku nie może zastąpić paszportu konsularnego normalnego.

II. Jak to wynika z postanowień Instrukcji Paszportowej, osoby mające faktyczne miejsce zamieszkania zagranicą, nie są obowiązane do uzyskiwania i regularnego przedłużenia paszportów. Rozszerzenie jednak tej zasady na osoby, nie mające zagranicą faktycznego miejsca zamieszkania, nie jest możliwe z uwagi na przepisy krajowe, ograniczające wyjazd i przebywanie zagranicą obywateli, czerpiących z kraju środki utrzymania, Wobec czego osoby te winny przedłużać paszporty regularnie.

Opłaty paszportowe, przewidziane w § 30, stosują się tylko do osób, posiadających paszporty konsularne normalne. W stosunku do osób posiadających paszporty krajowe oraz paszporty konsularne krótkoterminowe, stosuje się powyższe opłaty tylko w tych wypadkach, gdy chodzi o wydanie, względnie przedłużenie, paszportu na termin najkrótszy (kilkudniowy), niezbędny do odbycia podróży powrotnej do kraju.

Jeżeli osoby te żądają paszportów, względnie przedłużenia paszportów na termin dłuższy, należy bezwzględnie stosować przepisy, w kraju obowiązujące co do wysokości opłaty i terminu ważności, przyczem paszporty ulgowe można przedłużać za opłatą ulgową tylko na podstawie decyzji kierownika urzędu konsularnego i tylko w tych wypadkach, kiedy cel pobytu zagranicą nadal może być uważany za uprawniający do korzystania z opłat ulgowych. W przeciwnym razie należy nawet posiadaczom paszportów ulgowych przedłużać je za pełną opłatą paszportową, obowiązującą w kraju. Przepisy powyższe stosują się również do posiadaczy paszportów konsularnych, którzy już utra-

cili faktyczne miejsce zamieszkania zagranicą, przyczem należy na paszportach tych osób uczynić adnotację, przewidzianą w § 26 Instrukcji.

Jeżeli posiadacz paszportu krajowego żąda ulgowego przedłużenia go z tytułu, niezgłoszonego przy wydaniu paszportu, kierownik urzędu konsularnego może przyznać opłatę ulgową na podstawie zaświadczeń, wymaganych przez władze krajowe. Jeżeli przedstawienie przez osoby zainteresowane odnośnych zaświadczeń, wydanych w kraju, okazało się niemożliwe albo niecelowe, osoby te mogą według uznania kierownika urzędu konsularnego przedstawić analogiczne i odpowiednie zaświadczenie, sporządzone zagranicą.

Wychodźcom, którzy otrzymali bezpłatne paszporty na mocy punktu B. § 1 Rozporządzenia z dn. 28.VIII. r. b. (Dz. Ust. Nr. 88, poz. 616) lub odpowiednich poprzednich przepisów, należy paszporty przedłużać bezpłatnie, o ile od daty wydania ich upłynęło mniej, niż rok. Po tym terminie należy stosować zasady ogólne.

Osoby, nie mające faktycznego miejsca zamieszkania zagranicą, które się zgłaszają do urzędów konsularnych dopiero po wygaśnięciu okresu ważności paszportu krajowego lub krótkoterminowego paszportu konsularnego, mogą otrzymać przedłużenie paszportu, względnie krótkoterminowy paszport konsularny, dopiero po uiszczeniu opłaty paszportowej za ubiegły okres. Co do osób, zgłaszających się bez paszportu, które paszport zgubiły lub wyjechały z kraju bez paszportu, należy, przed wydaniem paszportu konsularnego krótkoterminowego, ustalić termin wygaśnięcia ostatnio posiadanego paszportu, względnie termin przekroczenia granicy i na podstawie powyższych danych żądać uiszczenia przypadającej opłaty.

III. W stosunku do osób, którym przedłużono paszporty krajowe lub wydano, względnie przedłużono, paszporty konsularne krótkoterminowe, kredytowanie opłat może mieć miejsce tylko odnośnie do okresów ubiegłych, za równoczesnem przedłużeniem paszportów na czas najkrótszy (kilkudniowy), niezbędny na powrót do kraju. Tylko na termin najkrótszy może być również przedłużony paszport osoby, która nie uiściła jeszcze zalegającej opłaty (zakredytowanej na podstawie poprzednich przepisów).

Jednocześnie anuluje się okólnik Nr. 132 z dnia 7 lipca r. b. w sprawie opłat za wystawianie i przedłużanie paszportów Nr. K. III. a 4778/25.

Za Ministra Spraw Zagranicznych:

(—) *W. Babiński.*
Dyrektor Departamentu
Konsularnego

75.

Okólnik Nr. 14 z dnia 21 stycznia 1926 r. Nr. AP. 303 do P. P. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Pol. Państw. oraz do Tymczasowego Wydziału Samorz. we Lwowie, w sprawie przyznawania zaopatrzeń na zasadzie art. 8 ustawy z dnia 11/XII. 1923 r. (Dz. U. Nr. 6 z 1924 r. p. 46) i ustawy z dnia 11/XII. 1924 r. (Dz. U. Nr. 2 z 1925 r. p. 12).

Na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 1925 r. powzięła Rada Ministrów następującą uchwałę:

I. Na przeciąg czasu do dnia 1 lipca 1926 r. wstrzymuje się przedstawianie Prezydentowi Rzeczypospolitej wniosków o przyznanie, względnie podwyższenie zaopatrzeń emerytalnych na zasadzie art. 8 ustawy z dnia 11/XII 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 46) jak również wniosków o przyznanie darów z łaski na zasadzie ustawy z dnia 11/XII. 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 2, poz. 12). Wyjątki są dopuszczalne jedynie gdy w konkretnych wypadkach ważne względy przemawiają za pilnem załatwieniem sprawy.

Wnioski, które wpłynęły do Prezydjum Rady Ministrów o ile odpowiadają poniżej podanym warunkom mogą być Radzie Ministrów przedłożone do decyzji.

II. Na przyszłość stosować należy przy ocenie wniosków o przyznanie, względnie podwyższenie zaopatrzeń zasady następujące: Przestrzegając ściśle rozgraniczenia obydwu wyżej wymienionych ustaw co do ich osobowego zakresu działania nie należy posiłkowo stosować ogólniejszej ustawy o darach z łaski do osób, objętych zasadniczo ustawą o zaopatrzeniu emerytalnem (łącznie z art. 8) a więc do funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych, oraz osób po nich pozostałych.

Można więc naprzykład przyznać dar z łaski w wypadku zasługującym na szczególne uwzględnienie państwowemu pracownikowi kontraktowemu, nie należy zaś przyznawać go emerytowi b. państwa zaborczego z tego powodu, że posiadając obywatelstwo polskie nie na zasadzie art. 2 i 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7. poz. 44) niema w myśl art. 82 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem prawa do zaopatrzenia, a przyznanie go na zasadzie art. 8 tejże ustawy jest (dotychczas) niemożliwe. Innemi słowy służba państwowa w b. państwie zaborczem nie może być uznana sama przez się za okoliczność zasługującą na szczególne uwzględnienie w rozumieniu ustawy o darach z łaski. Analogicznym do poprzedniego byłby naprzykład wniosek o przyznanie w formie daru z łaski wyższego zaopatrzenia emerytowi b. państwa zaborczego.

Jako termin przyznania, względnie podwyższenia zaopatrzenia emerytalnego, względnie przyznania daru z łaski ustalać należy następny miesiąc po podpisaniu dekretu przez Prezydenta Rzeczypospolitej.

Każdy wniosek — nie wyłączając wniosków o przyznanie zaopatrzenia emerytalnego, w myśl postanowień art. 90 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. jak również wniosków o uwzględnienie ustawowo nie zaliczalnych lat służby — winien przynajmniej w uzasadnieniu określać zupełnie ściśle wysokość zaopatrzenia, które ma być przyznane.

Do uznania wypadku za zasługujący na szczególne uwzględnienie nie wystarcza stwierdzenie niezamożności, względnie niezdolności do zarobkowania osób, których wniosek dotyczy.

Nie wystarcza również przy wnioskach z art. 8 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. przesłużenie dłuższego lub krótszego czasu w służbie państwowej. Przytoczone okoliczności stanowią wprawdzie konieczny warunek jednak nie mogą dostatecznie uzasadnić wniosku.

Z pośród wniosków, które temu warunkowi odpowiadają mogą być uwzględnione jedynie te, za któremi przemawiają wyjątkowe okoliczności. Okoliczności te muszą być w każdym konkretnym wypadku szczegółowo przedstawione zarówno co do osoby kandydata jak i stanu majątkowego osób, obowiązanych w myśl ustaw cywilnych do jego utrzymania. Przy ich ocenie — o ile chodzi o zaopatrzenie emerytalne z art. 8 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r.— bierze się pod uwagę przedewszystkiem zasługi położone przez funkcjonarjusza państwowego lub zawodowego wojskowego, w ciągu jego służby (a zatem jego kwalifikacje, gorliwość służbową przewyższającą zwykłą miarę, specjalną dbałość o dobro służby, poświęcenie państwu pracy całego życia i pełnienie jej w sposób przynajmniej nienaganny etc.)

O uwzględnieniu wniosku decydować mogą dalej pewne okoliczności ze służbą ściśle nie związane, jak np. posiadanie lub pozostawienie przez funkcjonarjusza Państwowego, względnie zawodowego wojskowego liczniejszej niezaopatrzonej rodziny. podeszły wiek etc.

Przy wnioskach o przyznanie daru z łaski o uwzględnieniu decydować mogą prócz zasług osobistych względy ogólne.

Co do wysokości przyznanych zaopatrzeń, o ile ich wymiar nie opiera się na postanowieniach ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem, przestrzegać należy zasady, że zaopatrzenie ma na celu zapewnienie chociaż skromnej egzystencji.

Do wniosku dołączane być mają akta dochodzeń wdrożonych celem stwierdzenia okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 8 ustawy z dnia 11/XII. 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 6/924, poz. 46 względnie ustawy o darach z łaski).

Podając do wiadomości powyższą uchwałę Rady Ministrów, na podstawie okólnika Prezydjum Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 1926 r. Nr. 4/103, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca ściśle przestrzegać zasad tą uchwałą ustalonych, przy występowaniu z wnioskami o przyznanie zaopatrzeń na zasadzie art. 8 ustawy emerytalnej z dnia 11/12. 1923 r., art. 8 i 90 tejże ustawy, tudzież ustawy z dnia 11/12. 1924 r. o darach z łaski.

Jednocześnie z uwagi na to, że w wypadkach upływu okresu, na który był przyznany czasowy dar z łaski, tudzież w wypadkach spóźnionego zgłoszenia praw emerytalnych przez emerytów b. państw zaborczych oraz wdowy i sieroty po nich pozostałe, władze II instancji występują bardzo często z wnioskami o przedłużenie prawa poboru czasowego daru z łaski, względnie o przywrócenie terminu do zgłoszenia praw emerytalnych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że w myśl ustawy o darach z łaski, tudzież w myśl art. 90 i 8 ustawy emerytalnej z dnia 11/12.1923 r., w wyżej wymienionych wypadkach może mieć miejsce tylko przyznawanie zaopatrzeń, względnie nowych czasowych darów z łaski, nie może natomiast być dokonywane przywracanie terminu względnie przedłużanie prawa pobierania.

W końcu Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że do wniosków o przyznanie zaopatrzeń na zasadzie art. 8 ustawy emerytalnej z dnia 11/12. 1923 r., art. 8 i 90 tejże ustawy, tudzież ustawy o darach z łaski należy dołączać: 1) akta dochodzeń co do stanu majątkowego, rodzinnego i zdolności do zarobkowania odnośnych osób oraz istnienia w stosunku do nich uzasadniających wniosek wyjątkowych okoliczności, 2) jeżeli to są b. funkcjonarjusze polscy, względnie zaborczy, lub rodziny po nich pozostałe - odnośne akta osobowe oraz 3) w wypadkach przewidzianych w art. 90 ustawy emerytalnej z dn. 11/12.1923 r., wszystkie akta potrzebne normalnie do przyznania i wymierzenia zaopatrzenia emerytalnego.

W tych wypadkach, w których szczególne zasługi albo względy ogólne będą przemawiały za przyznaniem zaopatrzenia niezależnie od zdolności do zarobkowania, nie należy badać tej zdolności i co za tem idzie dołączać akt odnośnych dochodzeń.

We wnioskach należy wskazywać, jaki wymiar zaopatrzenia i dla jakich powodów byłby w danym wypadku odpowiednim.—Przy określaniu w punktach wysokości wymiaru zaopatrzeń dla b. funkcjonarjuszów państwowych polskich, względnie zaborczych, tudzież rodzin po nich pozostałych należy brać pod uwagę ilość lat służby odnośnego funkcjonarjusza, tudzież grupę uposażenia, do której wypadałoby go zaliczyć ze względu na ostatnio pobierane przez niego uposażenie w służbie czynnej.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) w/z *Olpiński.*

Podsekretarz Stanu.

76.

Pismo okólne z dn. 21 stycznia 1926 r. Nr. AB. 28 do wszystkich P. P. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. Warszawę i P. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach, w sprawie wypłacania remuneracyj w okresie świątecznym.

W ślad za reskryptem z dnia 4. XII. r. ub. Nr. AB. 8962 przesyłam w załączeniu okólnik Prezydjum Rady Ministrów z dnia 23 grudnia r ub. Nr. 20866 (kolejny Nr. 143) do wiadomości i stosowania się.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) w/z *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

PREZYDJUM
RADY MINISTRÓW
Nr. 20866

Odpis

Warszawa,
dnia 22 grudnia 1925 r.

Okólnik Nr. 143 do wszystkich Ministerstw w miejscu, w sprawie wypłacania remuneracji w okresie świątecznym.

W związku z okólnikami Pana Prezesa Rady Ministrów Nr. 6402/25 z dnia 9 kwietnia

i Nr. 17681/25 z dnia 5 listopada w sprawie wypłacania remuneracji — Prezydjum Rady Ministrów zawiadamia, że na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 16 grudnia b. r. zapadła w tej sprawie następująca uchwała:

„Remuneracja (nagroda pieniężna) jest jednorazowem wynagrodzeniem za prace niezwiązane ściśle ze stanowiskiem danego urzędnika wzgl. pracownika, za prace poza przepisanemi godzinami urzędowemi, spowodowaną wzrostem czynności w pewnych okresach i za szczególnie dodatnie wyniki pracy.

Z powyższego charakteru remuneracji (nagrody) wynika, że powinna być ona wypłacona bezpośrednio po ukończeniu pracy, z tytułu której ją przyznano:

Wypłacenie remuneracji nie powinno następować w okresach przedświątecznych, gdyż ten fakt odbiera jej wyżej przedstawiony istotny charakter, a nadaje jej natomiast charakter zapomogi, względnie remuneracji świątecznej, której nie przewidują istniejące przepisy.

Bezwarunkowo zaniechać należy wypłacania urzędnikom i pracownikom, zatrudnionym we wszystkich Władzach, Urzędach, Monopolach, Przedsiębiorstwach i wogóle instytucjach państwowych jakichkolwiek zapomóg przedświątecznych, jako nie mających oparcia w obowiązujących przepisach“.

Podając powyższe do wiadomości, Prezydjum Rady Ministrów zwraca szczególniejszą uwagę na ostatni ustęp tejże uchwały.

Prezes Rady Ministrów

(—) *Al. Skrzyński.*

77.

Pismo okólne z dnia 23 stycznia 1926 r. Nr. SZ. 159/26 do Pana Wojewody w Białymstoku, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łodzi, Nowogródku, Brześciu n/B., Łucku, Stanisławowie, Tarnopolu, Wilnie, w sprawie kwitowania należności przypadających P. D. U. W. oraz należności pobranych z tytułu kosztów egzekucyjnych.

Zdarzają się wypadki, że organy gminne, ściągające przymusowo składkę ogniową na rzecz Polskiej Dyrekcji Ubezpieczeń Wzajemnych, wydają kwity poborowe na mniejsze sumy niż kwoty faktycznie pobrane przez te organy egzekucyjne. W konkretnych przypadkach na nadwyżkę składały się procenta zwłoki oraz koszty egzekucyjne.

Ponieważ z tego powodu wynikają nieporozumienia, zechce Pan Wojewoda przypomnieć organom gminnym, by przy poborze składki ogniowej uwidoczniały na odwrocie kwitów P. D. U. W. kwoty pobrane tytułem odsetek zwłoki należnych P. D. U. W. a na kwoty pobrane z tytułu kosztów egzekucyjnych wydawały płatnikom osobne pokwitowania.

Otrzymują:
wszyscy P. P. Wojewodowie z wyjątkiem P. Woj. Poznańskiego, Pomorskiego i Śląskiego.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

78.

Pismo okólne z dnia 26 stycznia 1926 r. Nr. AB.-440, do wszystkich P. P. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, P. Komendanta Głównego Pol. Państw. i P. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach, w sprawie potrącania należności stemplowych od pokwitowań na zleceniach wypłat.

Na zasadzie pisma Ministerstwa Skarbu z dn. 13/I. 26 r. Nr. DK. 5441/26/WAK. wyjaśnia się, że poświadczenie odbioru, które winno być wystawione na asygnacji; względnie zleceniu wypłaty, podlega opłacie stemplowej niezależnie od tego, czy dostawca poświadczył już na rachunku odbiór przypadającej mu należności.

Poświadczenie odbioru należności, umieszczone na rachunku, wolne jest od opłaty stemplowej po myśli art. 14, poz. 12 ustawy z 28 października 1921 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 92, poz. 676.

Wobec tego obojętną jest rzeczą, czy dostawca pokwitował odbiór należności na rachunku, gdyż po myśli § 24 przepisów rachunkowo-kasowych (Monitor Polski Nr. 285 z 1921 r. i Dz. U. Min. Skarbu Nr. 45/921) rachunek sam stanowi tylko podstawę do wystawienia asygnacji, względnie zlecenia wypłaty, a dopiero łącznie z pokwitowaną w myśl § 94 Instrukcji dla kas skarbowych z dnia 24 listopada 1921 r. (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 45, p. 565) asygnacją, względnie pokwitowanem w myśl § 12 rozp. Ministra Skarbu z dnia 14 siepnia 1922 r. (M. P. Nr. 201, poz. 128) zleceniem wypłaty dowód rozchodowy.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

79.

Okólnik Nr. 15 z dn. 29 stycznia 1926 r. Nr. BP. 656/26 do wszystkich PP. Wojewodów i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

Przesyłam do wiadomości.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. B. P. 656/26.
Warszawa, dn. 29.I.1926 r.

Odpis.

Do Pana Głównego Komendanta Policji Państwowej.

W związku z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. o reorganizacji okręgowych komend policji państwowej (Dz. Ust. Nr. 114, poz. 1014) i w celu uzgodnienia formy pism i dokumentów o charakterze urzędowym z postanowieniami tego rozporządzenia, zarządzam, co następuje:

Wszystkie pisma i dokumenty o charakterze urzędowym wychodzące od Komendantów Wojewódzkich winny być zaopatrzone nagłówkiem:

WOJEWÓDZTWO N.
Komendant Wojewódzki
Policji Państwowej

W tekście pism i dokumentów urzędowych używać należy formy „Komendant Wejewódzki P. P." lub „Komendant Wojewódzki P. P. w N.". Ta ostatnia forma winna być używana również w adresie: np. „Do Pana Komendanta Wojewódzkiego P. P. w Białymstoku" podpis Komendanta Wojewódzkiego winien być zaopatrzony stampilą „Komendant Wojewódzki P. P.".

W korespondencji i innych dokumentach, w których mowa o poszczególnych funkcjonarjuszach p. p. na terenie danego Województwa, np. w dekretach mianowania, przeniesienia i t. p., należy używać zwrotu „ . . . policji państwowej w Województwie N.".

W mieście stoł. Warszawie do czasu ostatecznego ustalenia organizacji władz administracyjnych może być nadal używana obecna forma „Komendant policji państwowej na m. stoł. Warszawę".

Zechce Pan Komendant wydać zarządzenia, co do niezwłocznego wprowadzenia w życie i ścisłego przestrzegania powyższego. Zaznaczam przytem, że druki nieodpowiadające powyższym wymaganiom mogą być używane nadal aż do wyczerpania, jednakże należy je odpowiednio poprawiać.

W końcu zauważam, że poszczególni Komendanci Wojewódzcy jeszcze obecnie pomieszczają w pismach ogłoszenia i zawiadomienia z nagłówkiem: „Komenda Wojewódzka P. P. w . . . ." Nagłówek taki jest wyraźnie sprzeczny z wyżej wymienionem rozporządzeniem z dnia 27 grudnia 1924 r., zechce zatem Pan Komendant zarządzić co należy aby wypadki takie więcej nie miały miejsca.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

80.

Okólnik Nr. 16 z dn. 29 stycznia 1925 r. Nr. AP· 611 do PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę i do Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie sprawozdań rocznych i miesięcznych ze stanu spraw w Komisjach Dyscyplinarnych oraz dalsze wskazówki dla rzeczników dyscyplinarnych.

Na podstawie zarządzenia Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 1926 r. Nr. 20213 (okólnik Nr. 9) oraz w ślad okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 47 z dnia 4 maja 1925 r. Nr. A. P. 4395 przesyłam w załączeniu nowe wzory sprawozdań z działalności Komisyj Dyscyplinarnych, a mianowicie:

1) formularza „C" dla miesięcznych sprawozdań sumarycznych, w którym wprowadzono pewne zmiany, których konieczność wykazała dotychczasowa praktyka; formularz ten wchodzi w życie od dnia 1 lutego 1926 r.;

2) formularza „A" dla rocznych sprawozdań szczegółowych. Według tego formularza należy sporządzić bezzwłocznie szczegółowy wykaz stanu spraw dyscyplinarnych, zawisłych w tamtejszej Komisji Dyscyplinarnej za rok ubiegły i przedłożyć go jaknajrychlej Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w dwóch egzemplarzach.

Jednocześnie zechcą PP. wydać podwładnym sobie rzecznikom dyscyplinarnym następujące polecenie:

a) akt oskarżenia (wniosek rzecznika) ma zawierać umotywowany wniosek co do wymiaru kary dyscyplinarnej, żądanej przez rzecznika z równoczesnem wymierzeniem jej stopnia.

Wniosek ten ma być wygotowany w dwóch egzemplarzach, z których jeden służy do użytku rzecznika instancji odwoławczej i może być przez niego wyjęty z aktów.

Na wniosku ma się znajdować adnotacja, kiedy rzecznik otrzymał akty sprawy do postawienia wniosku,

b) odwołania rzecznika przeciw zbyt niskiemu wymiarowi kary lub kwalifikacji czynu karygodnego mają być również sporządzone w dwu egzemplarzach, w których drugi służy do użytku rzecznika instancji odwoławczej i może być przez niego wyjęty z aktów sprawy.

Wreszcie należy zarządzić, aby orzeczenia Komisyj wygotowywano w kilku egzemplarzach z których jeden służy również do użytku rzeczników w instancjach odwoławczych. Ponieważ orzeczenia sporządzane są zawsze na maszynach, przeto zarządzenie to nie przyczynia pracy Komisjom, a oszczędza jej rzecznikom w instancjach odwoławczych.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

Komisja Dyscyplinarna

PRZY

....

Załącznik do ref. 20213.

W Z Ó R A.

(dla Komisyj Dyscyplinarnych oraz Wyższych Komisyj Dyscyplinarnych działających jako instancja I).

W Y K A Z

wpływu i stan spraw dyscyplinarnych będących w toku przeciw funkcjonarjuszom państwowym (§ 9 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 grudnia 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 990) w roku 1925.

L. p.	Data wpływu sprawy do Kom. Dyscyplinarnej	IMIĘ I NAZWISKO stopień, charakter i miejsce służbowe funkcjonarjusza	Data i treść uchwały zakończającej postępowanie bez rozprawy przez umorzenie wzgl. nałożenie kary porządkowej	Data i treść uchwały przed rozprawą główną

Data i treść uchwały przekazującej	Termin wyznaczony na rozprawę główną	Data i treść orzeczenia na rozprawie głównej	Data odwołania przeciw orzeczeniu wniesionego przez:	Data przesłania sprawy Komisji Dyscyplinarnej II instancji	Data i treść orzeczenia WKD. II instancji	Data zwrotu akt K.D. I instancji	Uwagi (przeszkody w ukończeniu sprawy i t. d.)

Załącznik do ref. 20213.

Formularz „C" sprawozdania sumarycznego o stanie spraw dyscyplinarnych

za miesiąc .... 19.......... r.

Nazwa Komisji Dyscyplinarnej i jej siedziba	Ogólna ilość spraw w toku w miesiącu sprawozdawczym	Ile nowych spraw wpłynęło w miesiącu sprawozdawczym	Ilość spraw załatwionych ostatecznie w miesiącu sprawozdawczym	ZE SPRAW, BĘDĄCYCH W TOKU, ILE TRWA						Uwaga:
				do 3 miesięcy		od 3 do 6 mies.		ponad 6 mies.		
				w których funkcjonarjusza zawieszono w urzędowaniu	innych	w których funkcjonarjusza zawieszono w urzędowaniu	innych	w których funkcjonarjusza zawieszono w urzędowaniu	innych	
Razem . .										

Data.. *19*.......... *r.*

Podpis..

81.

Pismo okólne z dnia 29 stycznia 1926 r. Nr. SZ. 5415/25 do Pana Wojewody (wszystkich, oprócz śląskiego w sprawie uzgodnienia reskryptu z dnia 30/VI 1925 r. N. SZ. 4356/25 z rozporządzeniem Min. Rob. Publ. i Min. Spraw Wewn. z dn. 26/VI 1924 r. Dz. U. Nr. 61 poz. 611.

Ze względu na zakaz zawarty w § 8 rozporządzenia Ministra Robót Publicznych i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26/VI 1924 r. regulującego używanie i ochronę dróg (Dz. U. Nr. 61, poz. 611)) należy w reskrypcie okólnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 30/VI 1925 r. Nr. SZ. 4356/25 na stronie 5-ej w ustępie 3-cim z góry wiersz 14 i 15-ty, skreślić następującą ujętą w nawias część tekstu: „n. p. prawo wypasu bydła w rowach przydrożnych, użytkowanie przydrożnych pasów gruntu i t. p.“. W miejsce skreślonego należy wstawić tekst następujący: „n. p. prawo koszenia i korzystania ze skoszonej trawy rosnącej w rowach przydrożnych, na skarpach, poboczach i pasach przydrożnych“.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński.*
Podsekretarz Stanu

82.

Pismo okólne z dnia 29 stycznia 1926 r. Nr. AB. 9628, do wszystkich PP. Wojewodów, (z wyjątkiem śląskiego) oraz Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w przedmiocie sposobu wystawiania asygnacyj.

Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Najwyższą Izbą Kontroli postanawia, że na wypłatę uposażenia i innych należności, przewidzianych w ostatniem zdaniu § 29 przepisów rachunkowo-kasowych i w § 77 Instr. dla Kas Skarbowych (Dzien. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 45, Monitor Polski Nr. 285 z r. 1921), mogą być wystawiane asygnacje na imię Kierowników urzędów względnie Dowódców lub Kwatermistrzów poszczególnych formacyj wojskowych bez wskazywania imion i nazwisk tych osób, z tym jednak warunkiem, że Kierownik Urzędu względnie Dowódca lub Kwatermistrz dostarczy każdorazowo właściwej Kasie Skarbowej urzędowe upoważnienie (pełnomocnictwo) do odbioru należności, zaopatrzone swym podpisem i odciskiem urzędowej pieczęci danego urzędu względnie danej formacji wojskowej, nawet w tych wypadkach, gdy po odbiór asygnowanej sumy zgłosi się do kasy sam osobiście.

Wymienione pełnomocnictwo będzie uważane za integralną część asygnacji, a zatem winno być wystawione do każdej asygnacji zosobna.

Talony takich asygnacyj winny być doręczane względnie wysyłane w listach poleconych do własnych rąk Kierowników urzędów względnie Dowódców lub Kwatermistrzów, a wzory podpisów osób uprawnionych do podpisywania upoważnień (pełnomocnictw) winny być dostarczane wraz z odciskiem pieczęci urzędowej właściwym Kasom Skarbowym.

Powyższe podaje się do wiadomości i zastosowania na podstawie okólnika Min. Skarbu z dnia 17/XII 1924 r. Nr. DK. 3011/25 WAK.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu

83.

Pismo okólne z dnia 29 stycznia 1926 r. Nr. AB. 585, do wszystkich p. p. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego) w sprawie dodatku do uposażenia dla Starostów.

Rada Ministrów uchwałą z dnia 13 stycznia 1926 r. na podstawie art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. Ust. Nr. 116 p. 924) zarządziła, co następuje:

1. „Wszystkim starostom względnie kierownikom starostw, niepobierającym dodatków z funduszów powiatowych związków komunalnych (Sejmików) w jakiejkolwiek formie, przyznaje się dodatek do uposażenia po 300 punktów miesięcznie.

2. Uchwała niniejsza obowiązuje od dnia 1 lutego 1926 r.“

Powyższe udzielam do wiadomości i wykonania.

Zarazem zaznaczam, że wydatek z tytułu przyznanego powyższą uchwałą dodatku pokrywać należy z kredytu, rozporządzalnego w Dz. II § 1 p. 1 budżetu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych na rok 1926.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu

84.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa,
dnia 30 stycznia 1926 r.
Nr. BP. 47/26.

Odpis

Do Pana Głównego Komendanta Policji Państwowej.

Zmieniając reskrypt z dnia 15 lutego 1925 r. Nr. Pr. 1331, w sprawie stosunku policji państwowej do prasy, zarządzam co następuje:

Zezwalam Panu Głównemu Komendantowi i Komendantom Wojewódzkim na umieszczanie w prasie komunikatów i sprostowań z zakresu dotyczącego stanu wyszkolenia, uzbrojenia zaopatrzenia, uzupełnienia, dyscypliny i kontroli służbowej, z tem, że komunikaty i sprostowania w sprawach personalnych wyższych funkcjonarjuszów P. P. mogą być podawane jedynie przez Pana Głównego Komendanta P. P., przyczem Komendanci Wojewódzcy komunikaty i sprostowania

mogą zamieszczać jedynie w czasopismach, wychodzących na obszarze danego Województwa. W czasopismach wychodzących poza granicami danego Województwa, należy umieszczać komunikaty i sprostowania za pośrednictwem właściwego Komendanta Wojewódzkiego. Podawanie komunikatów do prasy następować może wyłącznie za pośrednictwem P. A. T. lub jego oddziałów.

W wypadkach podawania do prasy ważniejszych komunikatów i sprostowań z powyższego zakresu, należy odnośny projekt przedstawiać do aprobaty mnie, względnie właściwemu Wojewodzie. Jako ważniejsze komunikaty i sprostowania, wymagające takiej aprobaty, rozumieć należy wszystkie te sprawy, które nie dotyczą wyłącznie kompetencji Pana Głównego Komendanta P. P., względnie Komendanta Wojewódzkiego, lecz mają związek z ogólną charakterystyką stosunków miejscowych lub ogólno-państwowych, lub dotyczą zarządzeń władz zwierzchnich lub faktów mających źródło w takich zarządzeniach, przyczem o ile zarządzenie pochodziło od władzy centralnej, nawet w sprawach, należących do kompetencji Komendanta Wojewódzkiego sprostowanie względnie komunikat wymaga aprobaty tej władzy.

Udzielanie prasie wywiadów przez funkcjonarjuszów policji jest zakazane. W wyjątkowych wypadkach wywiady w zakresie wymienionym powyżej, udzielane być mogą jedynie przez Głównego Komendanta P. P., lub przez Komendanta Wojewódzkiego, za uprzednią aprobatą moją, względnie właściwego Wojewody.

Poza powyższem organa policji upoważnione przez Głównego Komendanta lub Wojewódzkich Komendantów P. P. mogą udzielać prasie informacyj z zakresu wypadków bieżących, jak wykazy wypadków, wykrytych przestępstw i t. p., w każdym razie jednak informacje te udzielane być mogą tylko o tyle, o ile nie zachodzi potrzeba zachowania tajemnicy służbowej, lub obawa, że udzielona informacja może być szkodliwa dla przebiegu dochodzeń.

Wykraczających przeciwko powyższym zarządzeniom należy pociągać do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

O wydanych zarządzeniach zawiadomi mnie Pan w ciągu tygodnia.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Raczkiewicz.*

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Warszawa,
dn. 30 stycznia 1926 r.
Nr. BP. 47/26.

Do PP. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

Przesyłam do wiadomości w ślad za reskryptem z dnia 15 lutego 1925 r. Nr. Pr. 1331.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Wł. Raczkiewicz*

85.

Pismo okólne z dnia 1 lutego 1926 r. Nr. BO. 1645/26 do wszystkich pp. Wojewodów, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie fotografji do paszportów dla sezonowych robotników rolnych.

W związku z okólnikiem Nr. 13 z dnia 19/I b. r. w sprawie zaopatrzenia rolników udających się na sezonowe roboty rolne do Niemiec w bezpłatne paszporty, polecam zaraz wydać stosowne zarządzenie urzędom gminnym, aby ogłosiły w gminach zwyczajem przyjętym o tem, że osoby, zamierzające udać się na sezonową pracę rolną do Niemiec, nie powinny zwlekać, lecz już obecnie zaopatrzyć się w dwie fotografje, potrzebne dla otrzymania bezpłatnego paszportu zagranicznego.

Zarazem poleci Pan Wojewoda tym władzom administracyjnym I-ej instancji, z których okręgu jest masową emigracja na roboty rolne, aby zarządziły stosowne środki, ułatwiające ludności wiejskiej zaopatrzenie się w fotografje potrzebne dla otrzymania paszportów bezpłatnych.

Również zadaniem władz administracyjnych I-ej instancji jest dopilnować, aby koszta nabycia fotografji były jaknajmniejsze i aby ludność z tego powodu nie była narażoną na wyzysk ze strony fotografów.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

86.

Pismo okólne z dnia 5 lutego 1926 r. Nr. AB. 833 do wszystkich PP. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i P. Komendanta Głównego Pol. Państw., w sprawie wykazu zbędnego inwentarza w urzędach podległych Min. Spr. Wewn.

W uzupełnieniu okólnika Nr. 101 z dn. 25/X.25 r. (AB. 7429) zarządzam na podstawie uchwały zapadłej na posiedzeniu Rady Ministrów w dn. 16/XII. 25 r. by zakup mebli biurowych dla urzędów podległych Panu Wojewodzie (P. Komisarzowi Rządu, P. Komendantowi Głównemu) był dokonywany zgodnie z powyższym okólnikiem z zapasów mebli zbędnych, posiadanych przez inne urzędy, a będących w ewidencji Ministerstwa Skarbu. Tylko w wypadkach, gdy zapotrzebowanie nie może być pokryte z tychże zapasów, może Ministerstwo Skarbu upoważnić do zakupna mebli z wolnej ręki.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:
(—) *Olpiński.*
Podsekretarz Stanu.

87.

Pismo okólne z dnia 5 lutego 1926 r. Nr. SA. 208/26 do pp. Wojewodów, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie § 5 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20/II 1923 r. (Dz. Ustaw Nr. 22, poz. 139).

Ustawa z dnia 5 sierpnia 1922 r. w przedmiocie zmian w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r.

o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. Ustaw Nr. 69, poz. 618) oraz wydane w wykonaniu tej ustawy rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lutego 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 22. poz. 139) uprawniając Radę Ministrów, względnie Ministra Spraw Wewnętrznych do wkładania na posiadaczy przedsiębiorstw, zajmujących się sprzedażą przedmiotów powszedniego użytku, obowiązku sporządzania i przedstawiania faktur (rachunków), miały na celu ułatwić w ten sposób właściwym władzom ich zadanie przy wykrywaniu i dochodzeniu przestępstw, przewidzianych w art. 19 ustawy z dn. 2 lipca 1920 r. (Dz. Ust. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu noweli z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 69, poz. 618).

Z wpływających do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zażaleń organizacyj kupieckich oraz poszczególnych osób, zajmujących się handlem, wynika, iż funkcjonarjusze władz administracyjnych oraz Policji Państwowej, nie orjentując się należycie, jaki cel miały na względzie przytoczone wyżej postanowienia prawne o obowiązku posiadania faktur (rachunków), żądają przedstawienia sobie wspomnianych faktur, kierując to żądanie przeważnie do drobnych sprzedawców i to wtedy, gdy nie zachodzą żadne wątpliwości, że cenę artykułu, ujawnioną w cenniku, należy uważać za godziwą i usprawiedliwioną w danej miejscowości ogólnemi i lokalnemi warunkami gospodarczemi. Dzieje się to nawet wtedy, gdy gatunek towaru nie jest gorszy i ujawniona cena niższa od niezakwestjonowanych, a wyższych cen tego przedmiotu w innych przedsiębiorstwach handlowych w tejże miejscowości.

Ten sposób postępowania funkcjonarjuszy państwowych nieprzysparzający realnych korzyści ludności, a narażający handlujących na kary, nieraz dotkliwe, wywołuje jedynie rozgoryczenie i podkopuje zaufanie uczciwego handlu do bezstronności tych funkcjonarjuszy oraz do celowości zarządzenia władzy centralnej.

Stwierdzając iż posiadacze przedsiębiorstw handlowych nie zostali zwolnieni od obowiązku posiadania faktur (rachunków), albowiem § 5 rozporządrzenia z dn. 20 lutego 1923 r. pozostaje i nadal w mocy, zaznaczam jednakże, że nie uważam za celowe i wskazane żądać od sprzedawców, zwłaszcza drobnych, przedstawienia faktur (rachunków) w wypadkach, gdy nie zachodzi podejrzenie pobierania ceny nadmiernej, niezależnie od tego, czy cennik sporządzony został przez samego handlującego, czy też przez organizację kupiecką.

Należy natomiast faktur (rachunków) żądać, pod groźbą kary, od tych posiadaczy przedsiębiorstw handlowych, którzy mają w wywieszonych cennikach ujawnione ceny, wzbudzające wątpliwości co do ich wysokości. Przytem, w wypadku wywieszenia cennika, sporządzonego przez organizację kupiecką, właściwy organ wykonawczy nie stanie w sprzeczności z zarządzeniami Ministerstwa, zwracając się z żądaniem przedstawienia faktur (rachunków), na których oparto cennik, przedewszystkiem do właściwej organizacji, dopiero wrazie nie otrzymania od niej żądanych dokumentów, usprawiedliwiających ujawnioną w cenniku cenę, — do handlującego, jako do ponoszącego wszelkie konsekwencje.

Powysze zechcą P. P. Wojewodowie (P. Komisarz Rządu w Warszawie) podać do wiadomości i właściwego zużytkowania podwładnym Sobie organom.

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

88.

Pismo okólne z dnia 5 lutego 1926 r. Nr. AO. 3083/25 do Pana Wojewody (wszystkich z wyjątkiem śląskiego) w sprawie zmian terytorjalnych.

W związku z akcją oszczędnościową Rządu winny być również i sprawy zmian terytorjalnych oceniane i ze stanowiska oszczędnościowego. — Wobec tego będę mógł uwzględniać w obecnym okresie czasu tylko takie wnioski w sprawach zmian terytorjalnych, których zrealizowanie nie będzie wymagało specjalnych ze strony Skarbu wydatków i znajdzie normalne pokrycie w budżecie.

Powyższej zasady zechce Pan Wojewoda ściśle przestrzegać.

Minister Spraw Wewnętrznych.
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

89.

Okólnik Nr. 18 z dnia 12 lutego 1926 r. Nr. AB. 801 do wszystkich pp. Wojewodów i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie odstępowania talonów asygnacyj.

W myśl § 36 Przepisów rach. kas z 1921 r. (Monitor Polski Nr. 285 i Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 45 z 1921 r.) i § 86 Instrukcji dla Kas Skarbowych (Dzien. Urzęd. Min. Sk. Nr. 45 z 1921 r.) talon asygnacji może przestawić Kasie do wypłaty osoba na imię której została sporządzona asygnacja, albo osoba posiadająca jej ogólne lub specjalne pełnomocnictwo, wreszcie osoba upoważniona do odbioru na odwrotnej stronie talonu.

Wyjątek stanowią talony asygnacyj zbiorowych gdyż talony te nie mogą być odstępowane, a więc osoby, na imię których talony te opiewają, nie mogą umieszczać na nich upoważnienia do odbioru innym osobom.

Wobec powstałych wątpliwości, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych stosownie do okólnika Min. Skarbu z dn. 27 stycznia 1926r. za Nr. DK. 5182/WAK. wyjaśnia, że upoważnienie do odbioru sumy asygnowanej, umieszczone na odwrotnej stronie talonu, tak pod względem prawnym jak i pod względem opłaty stemplowej, należy traktować jako *pełnomocnictwo ograniczone, uprawniające upoważnionego jedynie do podjęcia i pokwitowania sumy asygnowanej*, bez prawa udzielenia dalszego upoważnienia innej osobie, a tem mniej prawa odstępowania (cesji) należności z asygnacji innej osobie.

Zarazem wyjaśnia się, że aczkolwiek przepisy rachunkowe i kasowe nie przewidują wyraźnie możności odstępowania (cesji) należności, płatnych na podstawie asygnacyj, to jednak odstępowanie (cesja) jest zasadniczo z mocy postanowień prawa cywilnego dopuszczalne.

Akt odstąpienia (cesji), podlegający opłacie stemplowej w wysokości 1% od sumy cedowanej, może być sporządzony na talonie. Co do formy tego aktu zaznacza się, że przepisy prawa cywilnego nie wymagają formy specjalnej dla uskutecznienia aktu odstąpienia (cesji), z treści jednak tego aktu musi niedwuznacznie wynikać, iż osoba, na imię której opiewa talon asygnacji, odstępuje należność swą bez zastrzeżeń innej osobie, muszą być przeto użyte wyrażenia: „odstępuję, ustępuję, przelewam, ceduję" a nie wyrażenia: „proszę wypłacić", lub „upoważniam do podjęcia" i t. p.

W wypadku, gdy podpis osoby, na imię której asygnacja została wystawiona, nie jest znany odnośnej Kasie Skarbowej, żądać należy urzędowego poświadczenia autentyczności podpisu cedenta.

Wreszcie się zaznacza, że talony asygnacyj zbiorowych, zgodnie z § 42 Przepisów rach.-kas. i § 86 Instr. dla Kas Skarbowych, nie mogą być ani odstąpione (cedowane) na rzecz innej osoby, ani też — jak to wyżej wskazano — osoba na imię której opiewa talon asygnacji zbiorowej nie może upoważnić innej osoby do podjęcia sumy asygnowanej. Również sumy, asygnowane na imię urzędników, nie z tytułu należności im przypadających, lecz na potrzeby urzędu, nie mogą być przez nich cedowane.

Zasady powyżej omówione w odniesieniu do asygnacyj i talonów, mają analogiczne zastosowanie także do zleceń wypłaty z rachunków bieżących, otwartych w myśl rozp. Ministerstwa Skarbu z dnia 14/8 1922 (Monitor Polski Nr. 201 i Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 21 z r. 1922).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

90.

Okólnik Nr. 19 z dnia 14 lutego 1926 r. Nr. SF. 1083/26 do wszystkich PP. Wojewodów (prócz Woj. Śląskiego) w sprawie komunalnego podatku od budynków na obszarze gmin miejskich w r. 1926.

Nawiązując do okólnika Nr. 61 z dnia 8 czerwca r. ub. Nr. SF. 42/25 w sprawie komunalnego podatku od budynków na obszarze gmin miejskich w r. 1925, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu oznajmia, że i w roku 1926 pobierany być może podatek komunalny od budynków w postaci dodatku do państwowego podatku od nieruchomości w wysokości 25%.

Gminy miejskie, które prowadzą budowę, kanalizację, lub wodociągi, jakoteż gminy, które podejmą roboty inwestycyjne dla zatrudnienia bezrobotnych, mogą wyjątkowo pobrać dodatek komunalny w wysokości 50% państwowego podatku od nieruchomości o ile zwiększone wpływy z tego źródła użyte być mają na wymienione cele.

Powyższe Pan Wojewoda zechce podać do wiadomości Magistratom miast (Zwierzchnościom gmin miejskich), znajdującym się na terenie podległego Panu Województwa.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

91.

Pismo okólne z dnia 14 lutego 1925 r. Nr AB. 561 do wszystkich pp. Wojewodów, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę i p. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach w sprawie zapomóg i nagród pieniężnych.

Nawiązując do pisma okólnikowego z dnia 21 stycznia r. b. Nr. AB. — 28 zawiadamiam, że na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 7 stycznia zapadły uchwały następującej treści:

1. Istota, sposób i czas wypłaty nagród pieniężnych określony został uchwałą Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 1925 r. (podana w piśmie okólnikowem Min. Spr. Wewn. z dn. 21/I. 1926 r. Nr. AB. 28.

Używany dotychczas termin „remuneracja" znosi się.

2. Pod „zapomogą" rozumieć należy jednorazowy zasiłek bezzwrotny dla pracownika, który wskutek nadzwyczajnych wypadków i nie z własnej winy znalazł się w ciężkiem położeniu materjalnem. Zgodnie z tą definicją zapomogi mogą być tylko indywidualne, nigdy zaś nie mogą byc wpłacane gremjalnie, ani też w takich okolicznościach, które mogłyby nadawać im charakter zapomóg świątecznych.

3. Rada Ministrów przypomina przepisy zawarte w drugim zdaniu art. 4 i w art. 6 p. 1 ustawy skarbowej z dnia 30 czerwca 1925 r. na rok 1925 (Dz. U. 66, poz. 465), w myśl których nie mogą być używane na wypłaty nagród pieniężnych, zapomóg i t. d. ani kredyty osobowe preliminowane w § 1, ani oszczędności na wydatkach rzeczowych.

4. Zaliczki na uposażenie przewidziane w art. 15 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. 116/23 poz. 924) mogą być udzielone w wypadkach i na zasadach ustalonych obecnie w okólniku Prezesa Rady Ministrów Nr. 544 z dnia 21 stycznia 1924 r. (pismo okólnikowe Min. Spr. Wewn. z dnia 25/I 1924 r. Nr. OBR.

553), zmienionym względnie uzupełnionym okólnikiem Ministerstwa Skarbu Nr. 3646/DB/1 z dnia 31 października 1924 r. (pismo okólnikowe Min. Spr. Wewn. z dn. 19/XI 1924 r. Nr. AB. 7391).

Zaliczki na uposażenie nie mogą być wypłacane zbiorowo, nie należy ich również wypłacać w takich okolicznościach, które nadawałyby im charakter świąteczny zapomóg zwrotnych.

Podając powyższe do wiadomości na podstawie okólnika Prezydjum Rady Ministrów z dnia 12 stycznia r. b. Nr. 161 (kolejny Nr. 7), polecam Panu ściśle stosować się do podanych uchwał. Poruszone tu sprawy w przedsiębiorstwach państwowych będą uregulowane oddzielnie.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

92.

Okólnik Nr. 20 z dnia 15 lutego 1926 r. Nr. SF. 1106 do wszystkich P. P. Wojewodów (z wyjątkiem P. Wojewody Śląskiego) w sprawie terminu zatwierdzania budżetów związków komunalnych.

W myśl § 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 51, poz. 522) powinna władza nadzorcza dokonać zatwierdzenia budżetu związku komunalnego w ciągu dni 30 od dnia otrzymania preliminarza. Na konieczność przestrzegania tego terminu zwróciło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uwagę w reskrypcie z dn. 4. XI. 1925 r. Nr. SF. 2216/25.

Wydając to polecenie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dążyło do tego, aby budżety związków komunalnych były załatwiane w jaknajspieszniejszym trybie; zdawało sobie wszakże przytem również sprawę z tego, że mogą zajść przypadki, gdy wskutek równoczesnego otrzymania większej liczby budżetów do zatwierdzenia władze nadzorcze nie będą w możności rozpatrzeć wszystkich przedłożonych budżetów w ciągu zakreślonego terminu trzydziestodniowego.

Ani jednakże wymieniony § 8 rozporządzeni Prezydenta Rzeczypospolitej, ani wspomniane zarządzenie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nie upoważniało związków komunalnych do wyciągania z nich tak daleko idących wniosków, do jakich — wedle posiadanych w Ministerstwie wiadomości — niektóre z tych związków doszły, a mianowicie, że w tych przypadkach, gdy władza nadzorcza w terminie trzydziestodniowym nie doręczyła związkom komunalnym zawiadomienia o decyzji swojej w sprawie ich budżetów, budżety te należy uważać za zatwierdzone wskutek upływu terminu ustawowego, zakreślonego do zatwierdzenia.

Tego rodzaju wnioski uważa Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Ministerstwo Skarbu za nieuzasadnione z następujących powodów:

Zatwierdzenie przez władzę nadzorczą uchwał organów związków komunalnych wyrażać się musi z natury rzeczy — zgodnie zresztą ze stanowiskiem Najwyższego Trybunału Administracyjnego, wyrażonem w wyroku z dn. 17 listopada 1922 r. L. Rej. 62/22 — w pozytywnem oświadczeniu woli. To pozytywne oświadczenie woli może być zastąpione przez milczącą zgodę władzy nadzorczej tylko wtedy, gdy odnośne przepisy prawne wyraźnie to postanawiają. Taki przepis zawarty jest np. w art. 39, ustęp 3, ustawy z dn. 11.VIII 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 94, poz. 747). Skoro zaś podobnego przepisu nie zawiera § 8 wymienionego wyżej rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 czerwca 1924 r., należy uznać, że przez sam upływ zakreślonego w tym paragrafie terminu budżet związku komunalnego nie może być uważany za zatwierdzony. Określenie trzydziestodniowego terminu w § 8 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej należy zatem rozumieć tylko jako nakaz, skierowany do władzy nadzorczej, mający na celu terminowe załatwianie odnośnych spraw; za niestosowanie się władz nadzorczych do tego nakazu mogą one być pociągnięte we właściwej drodze do odpowiedzialności. Natomiast fakt niedotrzymania przez władzę nadzorczą powyższego terminu nie pociąga za sobą żadnych prawnych konsekwencyj dla uchwał związków komunalnych w sprawie budżetów tych związków.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

93.

Pismo okólne z dnia 15 lutego 1925 r. Nr. 883, do Pana Wojewody (wszystkim) i Pana Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przekazów pieniężnych.

Stosownie do pisma Min. Spraw Zagranicznych z dn. 30 stycznia r. b. za Nr. O. III. R. C. 31470 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zawiadamia, że konto czekowe 30101 Kasy Konsularnej Min. Spraw Zagranicznych w P. K O. zostało z dniem 9 stycznia 1926 r. zlikwidowane, wobec czego wszelkie sumy pieniężne dla Min. Spraw Zagranicznych na cele specjalne, lub też dla przesłania ich następnie zagranicę należy przesyłać do Urzędu Płatniczego Min. Spraw Zagranicznych za pośrednictwem poczty w formie zwykłych przekazów pocztowych lub listów wartościowych.

Jednocześnie nadmienia się, że sum stanowiących należności tytułem opłat konsularnych, opłat stemplowych, lub zwrotu porta i rzeczywistych wydatków poniesionych przez Urzędy zagraniczne Min. Spr. Zagr., nie należy nadsyłać do Min. Spraw Zagranicznych, lecz wpłacać do P. K. O., za pośrednictwem Urzędów pocztowych, na konto czekowe C. K. P. 30110, przyczem w blankietach nadawczych wskazywać należy co suma stanowi, na czyje żądanie wpłacona zostaje i jak winna być zarachowana.

Sumy, o których mowa, podlegają zarachowaniu na następujące pozycje budżetowe:

a) Dział I § 8 budżetu dochodów Min. Spr. Zagr.—zwrot wydatków na porto oraz zwrot rzeczywistych wydatków, poniesionych przez Urzędy zagraniczne Min. Spr. Zagr.

b) Dział III § 10 budżetu dochodów Min. Spr. Zagr.—opłaty konsularne.

c) Dział VI § 13 budżetu dochodów Min. Skarbu—opłaty stemplowe.

Wydane przez P. K. O. „potwierdzenie dla wpłacającego" należy nadsyłać do Min. Spraw Zagranicznych w powołaniu się na numer i datę pisma, na mocy którego wpłatę uskuteczniono.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

94.

Pismo okólne z dnia 15 lutego 1926 r, Nr. AB. 1041 do wszystkich P. P. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie ścisłego stosowania § 24 przepisów rachunkowo-kasowych.

Ministerstwo Skarbu w piśmie swem z dn. 5 lutego r. b. za Nr. DK. 5396 W. A. K. zawiadomiło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych o ujawnieniu przez kontrolę państwową w jednym z urzędów nadużyć, polegających między innemi na tem, że zatrudniony tam urzędnik fałszował rachunki oraz przedkładał do powtórnej opłaty rachunki raz już opłacone, które wykradał z akt.

Z uwagi na to, że ścisłe przestrzeganie przez władze i urzędy asygnujące postanowień § 24 przepisów rachunkowo-kasowych (Dzien. Urzęd. Min. Skarbu Nr. 45, Monitor Polski Nr. 285 z r. 1921) przy badaniu każdego rachunku przed wystawieniem asygnacji powinno dawać dostateczną rękojmię, iż zamierzone nadużycie zostanie udaremnione lub ujawnione we właściwym czasie, t. j. w toku sprawdzania rachunku, przedłożonego do opłaty. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przypomina, by na każdym dowodzie rachunkowym, stanowiącym podstawę do asygnowania były wyraźnie uwidocznione wszystkie adnotacje przewidziane § 24 przepisów rachunkowo-kasowych oraz by dowody rachunkowe były należycie przechowywane.

Za zaniedbanie obowiązku dopilnowania, by postanowienia § 24 przep. rach.-kas. i powyższe wskazówki były ściśle wykonywane spada odpowiedzialność na urzędników podpisujących i kontrasygnujących asygnacje.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

95.

Pismo okólne z dnia 18-go lutego 1926 r. za Nr. AB. 1113, do wszystkich Pp. Wojewodów, p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz p. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach w sprawie wykazów o pobranych opłatach emerytalnych.

Na skutek zapytania jednej z władz, w jaki sposób należy sporządzać wykazy o pobranych opłatach emerytalnych w ciągu 1926 roku, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 7 lutego b. r. L. 2007/DB/Em oznajmiło, że okólnik z dn. 4 grudnia 1924 r. L. 14664/DB/Em. (pismo okóln. Min. Spraw Wewnętrznych Nr. AB. 8389 z dn. 29.XII 1924 r.), dotyczący w mowie będących wykazów, zostaje nadal zachowany z tą tylko różnicą, że potrącenia opłat należy dokonywać w złotych (nie w punktach).

Pozatem należy w wykazach podawać oddzielnie wysokość kwot, pobieranych na zasadzie ustępu 1 art. 7 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 6/24, p. 46) i kwot, potrącanych w myśl ustupu 3 go tegoż artykułu.

W końcu nadmienia się, że 3% opłaty emerytalne na czas od 1.I — 31.III 1926 r. należy potrącać jak dotychczas w myśl § 2 rozporządzenia wykonawczego do wyż. powołanej ustawy (Dz. Ust. Nr. 32, poz. 320/24) od kwoty, *pozostałej po uprzednio dokonanem potrąceniu* 6%, 5% *względnie* $4^1/_2$% z wyjątkiem XV i XVI grupy uposażenia, które to grupy podlegają opłacie z art. 7 ustawy emerytalnej bez stosowania procentowych obniżek, przewidzianych dla innych grup uposażenia w I kwartale r. b.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych:

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

96.

Pismo okólne z dnia 18 lutego 1926 r. Nr. AB. 1052 do wszystkich P. P. Wojewodów, P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz P. Naczelnika Urzędu do spraw mniejszości w Katowicach w sprawie wykazu szkół na r. szkolny 1925/26, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej.

W załączeniu przesyła Ministerstwo Spraw Wewnętrznych ustalone przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na rok szkolny 1925/26 wykazy*) prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich kursów nauczycielskich, tudzież szkół artystycznych, w których

*) Powołany wykaz szkół ogłoszony został w Monitorze Polskim z 11 marca 1926 Nr. 57.

nauka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej w myśl ustępu trzeciego art. 10 ustawy uposażeniowej z dnia 9 października 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 116, p. 924).

Co do wysokości opłat, podlegających zwrotowi, zwraca się uwagę na pkt. 6 okólnika Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 12 września 1925 r. Nr. AB. 6810 (kol. 91), względnie, o ile chodzi o prywatne szkoły artystyczne średnie na postanowienia okólnika Min. Spr. Wewn. z dnia 17 grudnia 1924 r. Nr. AB. 7891 (kol. 117).

Zwrot opłaty szkolnej za dzieci, uczęszczające do prywatnych seminarjów nauczycielskich i ochroniarskich oraz kursów nauczycielskich, następuje według norm, jak dla szkół średnich zawodowych.

Sprawa przekazywania odpowiednich kredytów na opłaty szkolne tudzież dokonywania wydatków i zarachowywania ich—unormowana została pismem okóln. Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 14 stycznia 1925 r. Nr. AB. 8423.

Równocześnie — zgodnie z okólnikiem Min. Wyznań Religijnych i Ośw. Publ. z dn. 5/II b. r. L. O. Prez. 126/26 - zmienia się częściowo postanowienia okólnika Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 8 marca 1924 r. Nr. OBR. 1407 i pisma okólnego Min. Spraw Wewnętrznych z dn. 14 stycznia 1925 r. Nr. AB. 8423 w ten sposób, że począwszy od 1 półrocza roku szkolnego 1925/26 podległe Min. Spr. Wewn. władze nie mają potrzeby przedkładania Ministerstwu szczegółowych wykazów wypłaconych zasiłków na opłaty szkolne do sprawdzenia.

Sposób przedkładania sprawozdań miesięcznych w/g wzoru Nr. 18 do przepisów rach. — kasowych z wydatkowania przydzielonych na zwrot opłat szkolnych kredytów pozostaje nadal bez zmiany i zachowuje moc obowiązującą.

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

97.

Okólnik Nr. 23 z dnia 25 lutego 1926 r. Nr: AA. 711/26 do wszystkich P. P. Wojewodów i P. Komisarza Rządu w Warszawie w sprawie wyjaśnienia do art. 83 ust. o powsz. obow. sł. wojsk. i do § 549 rozp. wyk.

W załączeniu przesyła się odpis zarządzenia Min. Spraw Wojsk. z dn. 18/II. 1926 r. L. 26909/Pob. Ew. w sprawie zawierania małżeństw przez mężczyzn podlegających pow. ob. sł. wojsk., do wiadomości i wydania dalszych zarządzeń podległym władzom admin.

Zarazem, w związku z zapytaniami P. P. Wojewodów, jakie kryterja mieć należy na uwadze przy opinjowaniu próśb o zezwolenie na zawarcie małżeństwa (§ 549 rozp. wyk.), wyjaśnia się, co następuje:

1) Artykuł 82 i 83 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej oraz §§ 545—552 rozp. wyk. normują kwestje zawierania małżeństwa przez osoby podlegające pow. ob. sł. wojsk., zasadniczo i w odrębny sposób niż to miało miejsce do dnia 18/11. 1924 roku, w którym ustawa z 23/5. 1924 r. Dz. U. Nr. 61, p. 609 weszła w życie. Wobec tego wszystkie z przed tej daty pochodzące i na Tymczas. Ustawie z 13/X. 1918 oparte normy, instrukcje i zarządzenia, utraciły automatycznie swoją moc i stosowane być nie mogą, niezależnie od tego czy formalnie zostały późniejszem zarządzeniem uchylone, czy nie.

2) Zezwolenie na zawarcie małżeństw przez osoby, o których w art. 83 ust. o pow. ob. sł. wojsk. i zarządzeniu Min. Spr. Wojsk. z 18/I. 1926 r. L. 26909/Pob. Ew. mowa, może być udzielone tylko w wypadkach na szczególne uwzględnienie zasługujących. Pochodzi to stąd, że po pierwsze, nie leży w interesie armji, by służbę w wojsku stałem, absorbującą znacznie rekruta, odbywała osoba mająca żonę i ewent. dzieci, o których myśl i troska uniemożliwi należycie ochocze oddanie się obowiązkom służby, po drugie nie jest objawem normalnym i korzystnym, by w związki małżeńskie wchodzili ludzie, nad którymi ciąży 2-letni okres służby wojskowej, w czasie której żona i dzieci pozostaną bez opieki i pomocy.

3) Zgodnie z powyższem przewidziana w 549 rozp. wyk. opinja władzy administracyjnej I-ej instancji w tym tylko wypadku powinna podanie o zezwolenie popierać, jeżeli zamierzony związek małżeński istotnie jest koniecznością życiową czy to poborowego, czy jego narzeczonej, i to koniecznością tego rodzaju, że w razie odmowy narzeczony lub narzeczona ponieśliby niepowetowane straty moralne lub materjalne: Jak np. a) posiadanie przez poborowego gospodarstwa domowego pozbawionego opieki kobiecej, które w razie nie ożenienia się uległoby zniszczeniu, powodując znaczny ubytek w majątkowej sytuacji właściciela, b) posiadanie przez narzeczoną gospodarstwa rolnego lub warsztatu wymagającego bezwzględnie siły i opieki męskiej. a pozbawionego tej siły i opieki, c) obecność drobnych sierot wymagających opieki kobiecej, d) znaczniejsza korzyść majątkowa, jaka wyniknie dla narzeczonej lub narzeczonego, jeżeli w pewnym terminie zawrą związek małżeński i t. p.

4) Do podań o zezwolenie na zawarcie małżeństwa należy dołączyć następujące załączniki:

1) metrykę urodzenia narzeczonego i narzeczonej,

2) zezwolenie na zawarcie małżeństwa od rodziców lub władz nadopiekuńczej i opiekuna, o ile chodzi o osoby nie mające zdolności do działań prawnych, w szczególności zaś do zawarcia małżeństwa,

3) świadectwo moralności obojga narzeczonych,

4) możliwie wyczerpujące dowody stwierdzające konieczność zawarcia małżeństwa w zamierzonym terminie i okoliczności za tą koniecznością przemawiające.

O powyższem należy zawiadomić podległe władze admin. I-ej instancji, wydając im zarazem polecenie ścisłego stosowania się do niniejszych wskazówek.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
Departament I Piechoty
L. dz. 26909/Pob. Ew.
Warszawa,
d. 18 stycznia 1926 r.

Odpis.

Zawieranie małżeństw przez mężczyzn podlegających powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej — wyjaśnienie.

Na zapytanie jednego z D. O. K. w sprawie granic wieku obowiązującego przy udzielaniu mężczyznom podlegającym powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej zezwoleń na zawarcie związku małżeńskiego — wyjaśniam:

Art. 2 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23.V.1924 r. nakłada obowiązek tejże służby na wszystkich obywateli Rzeczypospolitej płci męskiej.

Z treści postanowień art. 83 rzeczonej ustawy i § 545 rozporządzenia wykonawczego do niej wynika, że każdy, podlegający powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej do chwili ostatecznego określenia jego stosunku do tej służby, o ile chce zawrzeć związek małżeński, musi uzyskać zezwolenie władz wojskowych.

Ponieważ jednak ani ustawa, ani rozporządzenie wykonawcze nie zawiera żadnych przepisów, normujących wiek podlegających powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, z nadejściem którego obowiązani są przed zawarciem związku małżeńskiego uzyskać na nie zezwolenie władz wojskowych, przeto należy ostatecznie wnioskować, mając na uwadze art. 2 i 83 ustawy, oraz § 545 rozporządzenia wykonawczego, że każda osoba płci męskiej, do chwili ostatecznego ustalenia jej stosunku do służby wojskowej, musi uzyskać zezwolenie władz wojskowych, niezależnie od wieku.

Władzami powołanemi do udzielania zezwoleń na zawarcie związku małżeńskiego dla tej kategorji osób i w tym okresie czasu są, w myśl § 548 rozporządzenia wykonawczego, właściwe P. K. U., względnie urzędy konsularne.

Wcieleni do szeregów podlegają innym przepisom, obowiązujących szeregowych armji czynnej.

W szczególności zaś:

a) uznani przy poborze za zdolnych do służby w wojsku stałem (kategorja A.), mają w czasie od przeglądu aż do chwili wcielenia uzyskać zezwolenie na zawarcie małżeństwa, od właściwych P. K. U., względnie urzędu konsularnego (§ 546 rozporządzenia wykonawczego);

b) uznani przy poborze za zdolnych do służby w pospolitem ruszeniu z bronią lub bez broni, (kategorja C. i D.) od chwili wydania orzeczenia przez Komisję Poborową — o ile nie pełnią czynnej służby w wojsku — mogą zawierać związki małżeńskie bez zezwolenia władz wojskowych;

c) uznani przy poborze za zupełnie niezdolnych do służby wojskowej (kategorja E.), od chwili wydania tego orzeczenia, nie potrzebują zezwolenia władz wojskowych na zawarcie związku małżeńskiego;

d) zakwalifikowani przez Komisję Poborową jako czasowo niezdolni do służby w wojsku stałem (kategorja B.), jako tacy, którzy nie uzyskali jeszcze ostatecznego określenia swego stosunku do służby wojskowej, aż do chwili gdy Komisja Poborowa nie zaliczy ich ostatecznie do kategorji A., C., D. lub E. — obowiązani są, w myśl art. 83 ustawy z dnia 23.V.1924 r. i § 545 rozporządzenia wykonawczego do niej — uzyskać od władz wojskowych zezwolenie na zawarcie małżeństwa.

Prośby o zezwolenie na zawarcie związku małżeńskiego należy wnosić za pośrednictwem właściwych władz administracyjnych I instancji, które opinjują każdą prośbę i stwierdzają warunki, uzasadniające konieczność zawarcia związku małżeńskiego przed odbyciem służby obowiązkowej w szeregach.

Zezwoleń udzielać należy tylko w wypadkach wyjątkowych, zasługujących na uwzględnienie (np. objęcie gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa, zaopiekowanie się potrzebującemi opieki matczynej sierotami i t. p.). Powodem jedynym jednak nie powinna być ciąża narzeczonej.

Zezwoleń udzielają Komendanci P. K. U. osobiście.

Zezwolenia na zawarcie związku małżeńskiego udzielone mężczyznom będącym w wieku od 18 do 20 lat życia, dla których w P. K. U. nie ma jeszcze list poborowych, wpisują Komendanci P. K. U. do osobnego protokółu, który prowadzić należy według wzoru załączonego do niniejszego wyjaśnienia.

Po otrzymaniu od władz administracyjnych I instancji list poborowych rocznika, do którego należą mężczyźni wpisani do protokółu udzielonych małżeństw, należy fakt udzielenia zezwolenia wpisać do rubryki 12 listy poborowej, w protokóle zaś, w rubryce „Uwaga“, wpisanie to odnotować, podając przytem Nr. listy poborowej, pod którą dany poborowy w niej figuruje.

Jednocześnie dla ujednostajnienia podaję wzór, według którego należy udzielać zezwoleń na zawarcie związku małżeńskiego.

W imieniu Ministra
Szef Departamentu I Piech.
(—) *Stanisław Wieroński.*
Pułkownik Sztabu General.

Otrzymują:
P. P. Gen. D-cy Okr. Korp. Nr. Nr I—X.
P. Gen. Szef Oddz. I Szt. Gen.
P. Gen. Szef Gabinetu Ministra
P. P. Gen. Szefowie Dep. II—X.

do wiadomości
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Ministerstwo Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.
Kurja Biskupia.

POWIATOWA KOMENDA UZUPEŁNIEŃ

....

WZÓR.

L. dz. ....

ZEZWOLENIE

na zawarcie związku małżeńskiego

....

(Imię i nazwisko)

urodzonemu .... w .... gmina ....

.... powiatu .... województwa ....

.... religji .... zamieszkałemu ....

....

zezwalam na zawarcie związku małżeńskiego z ....

....

urodzoną .... w .... gminy ....

.... powiatu .... województwa ....

.... zamieszkałą ....

o ile temu związkowi nie stoją na przeszkodzie przepisy natury prawnej.

Niniejsze zezwolenie traci moc obowiązującą, jeżeli w przeciągu jednego roku od dnia wystawienia zezwolenia, związek małżeński nie zostanie zawarty.

.... *dnia* .... *192*..... *r.*

(Podpis Komendanta P. K. U.).

(Pieczęć okrągła
P. K. U.)

UWAGA: W myśl art. 82 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, samo zawarcie małżeństwa nie daje prawa do żadnych świadczeń ze Skarbu Państwa na rzecz rodziny z tytułu, i w czasie trwania służby w wojsku stałem, ani też prawa do odroczenia obowiązku pełnienia powszechnej służby wojskowej.

P. K. U. ....

Wzór do L. 26909/Pob. Ew.
M. S. Wojsk.

Format 21 × 35.

PROTOKÓŁ

udzielonych zezwoleń na zawarcie związku małżeńskiego mężczyznom będącym w wieku od 18 do 20 lat życia.

Liczba porz.	Data i miejsce urodz.	NAZWISKO I IMIĘ	Imiona rodziców	Miejsce faktycznego zamieszk. (pobytu)	Liczba dz. P.K.U., pod którą załatwiono udzielenie zezwolenia, imiona i nazw. narzeczonej, data udzielonego zezwolenia i podpis Komendanta P. K. U.	UWAGI
1	2	3	4	5	6	7

98.

Okólnik Nr. 24 z dnia 23 lutego 1926 r. Nr A. P. 818 do P. P. Wojewodów w sprawie kwalifikowania urzędników rachunkowych i kancelaryjnych, zatrudnionych w Dyrekcjach Robót Publicznych.

Dla wydawania opinji o urzędnikach Okręgowych Dyrekcyj Robót Publicznych utworzone zostały przy Urzędach Wojewódzkich przez Ministerstwo Robót Publicznych osobne Komisje kwalifikacyjne, a to w myśl ustępu 2-go § 3 i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 7/I 1925, Dz. Ust. R. P. Nr. 6 poz. 50.

Komisjom tym nie podlegają jednak zatrudnieni w tychże Dyrekcjach Robót Publ. urzędnicy rachunkowi i kancelaryjni, którzy jako zaliczeni w myśl § 11 rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 11/II 1924 r., Dz. Ust. Nr. 21, poz. 225 — na etat Ministerstwa Spraw Wewn., kwalifikowani są przez ogólne Komisje kwalifikacyjne, ustanawiane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Ponieważ pomienieni urzędnicy wykonywują służbę pod faktycznym nadzorem Dyrekcyj Robót Publicznych, należy przy ich kwalifikowaniu powoływać do składu obradującej Komisji jednego ze starszych urzędników Dyrekcji sprawującemu nad kwalifikowanymi bezpośrednią kontrolę służbową. W tym celu powinien być skład Wojewódzkiej Komisji Kwalifikacyjnej uzupełniony przez dodatkowe ustanowienie zastępców członków z pośród pomienionych przedstawicieli miejscowej Dyrekcji Robót Publicznych.

Gdyby takie uzupełnienie składu Komisji było ze względu na miejscowe warunki niewskazane, to należy przynajmniej czynić w tych wypadkach użytek z upoważnienia, nadanego Komisjom kwalifikacyjnym postanowieniem ustępu drugiego § 6 rozporządzenia z dn. 7 stycznia 1925 r. i powoływać w porozumieniu z właściwym Dyrektorem Robót Publicznych dla potrzebnych wyjaśnień — urzędników, mogących udzielić informacyj co do podlegających kwalifikacji osób wymienionych kategoryj.

Analogicznie postępować należy we wszystkich wypadkach, gdy kwalifikowany urzędnik pełni służbę nie pod nadzorem przełożonego, któremu organizacyjnie podlega, lecz pod bezpośrednim nadzorem innego wyższego urzędnika.

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

99.

Okólnik Nr. 25 z dnia 25 lutego 1926 r. Nr. B. O. 2163/26 do wszystkich P.P. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zmniejszenia opłaty za blankiet paszportowy dla emigrantów robotników i żeglarzy.

Niniejszem Ministerstwo uzupełnia względnie częściowo zmienia punkt 11-ty okólnika Nr. 32, z dnia 12 marca 1925 r. i poleca zarządzić władzom administracyjnym I-ej inst., aby od osób, które otrzymują paszport na zasadzie przepisu § 1 lit. B, oraz § 3, Rozporządzenia z dnia 22 grudnia 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 133, poz. 949) pobierały za blankiet paszportowy tak wzór Nr. 1 i wzór Nr. 2, jak i za świadectwa tożsamości (Certificat d'identicé) opłatę w wysokości 50 groszy.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

100.

Pismo okólne z dn. 25 lutego 1926 r. Nr. BO. 2168/26 do wszystkich pp. Wojewodów i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wizy Urzędu Emigracyjnego na paszportach emigrantów.

Doszło do wiadomości Ministerstwa, że niektóre władze administracyjne I-ej instancji zaopatrują w stempel „paszport ważny po uzyskaniu wizy Urzędu Emigracyjnego“ także i te paszporty zagraniczne, które zostały wystawione na podstawie zaświadczeń Państwowych Urzędów Pośrednictwa Pracy robotnikom oraz emigrantom, wyjeżdżającym do krajów europejskich. Ministerstwo poleca przypomnieć władzom administracyjnym I-ej instancji, że po myśli § 1, lit. B. Rozporządzenia wykonawczego z dnia 22 grudnia 1925 r. w celu wykonania Ustawy z dn. 17 lipca 1924 r. w sprawie opłat za paszporty na wyjazd za granicę (Dz. Ust. Nr. 133, poz. 949) Urząd Emigracyjny wydaje zaświadczenia emigrantom na otrzymanie paszportów do krajów zamorskich i że tylko na takich paszportach władze administr. powinny umieszczać stempel o powyższej treści; natomiast nie należy umieszczać stempla, o którym wyżej mowa, na paszportach wydawanych na zasadzie zaświadczeń państwowych urzędów pośrednictwa pracy wystawianym robotnikom i emigrantom wyjeżdżającym do krajów kontynentalnych.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

101.

Okólnik Nr. 26 z dnia 28 lutego 1926 r. Nr. Pr. 1468 do P. P. Wojewodów (wszystkich) i Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w sprawie korespondencji związków samorządowych z placówkami konsularnemi R. P. i obcemi placówkami kons. w Polsce.

W uzupełnieniu okólnika z dnia 28.VIII. 1923 r. Nr. 99 Pr. 6708 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych zarządza, co następuje:

1. Wszystkie magistraty miast wydzielonych, następnie miast podlegających galicyjskiej ustawie krajowej z roku 1889, oraz wszystkie wydziały powiatowe w sprawach, dotyczących ich zakresu działania, winny korespondować z placówkami polskiemi zagranicą t. j. konsulatami Rz. P. i Oddziałami Konsularnemi Przedstawicielstw Dyplomatycznych Rzeczypospolitej Pol-

skiej bezpośrednio (z wyjątkiem przesyłek pieniężnych i wartościowych, które należy w toku instancji przedkładać Ministerstwu Spraw Wewnętrznych celem nadania tym przesyłkom dalszego biegu). O ile korespondencja dotyczy ważniejszych spraw gospodarczo-administracyjnych lub interesów zbiorowych i powstaje wątpliwość co do sposobu ich załatwienia, należy całą korespondencję wraz z projektem odpowiedzi przesłać do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Korespondencja z placówkami Rz. P. na obszarze Zw. Socjal. Rep. Rad. odbywa się na tych samych zasadach z tą jednak różnicą, że pisma i przesyłki kierować należy odpowiednio zaadresowane i zakopertowane do Głównego Biura Ekspedycyjnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, które uskuteczni dalszą wysyłkę.

O ile w związku z korespondencją placówek Rz. P. zagranicą ze wspomnianemi władzami komunalnemi zajdzie potrzeba pobrania opłat stemplowych od osób zamieszkałych na terytorjum Rz. P. odnośne urzędy komunalne będą pobierały na żądanie placówek należną opłatę stemplową w znaczkach, które to znaczki, po skasowaniu, zachowają w swoich aktach, nie zawiadamiając i o tem zainteresowanych placówek.

Na kopertach pism przesyłanych do placówek Rz. P. zagranicą, należy adres pisać wyłącznie w języku francuskim z podaniem ulicy i Nr. domu, w którym mieści się placówka.

Adresy winny brzmieć następująco:

a) A l'Ambassade de la Rėpublique Polonaise
a...
(nazwa miejscowości)

b) A la Légation de la Rėpublique Polonaise
a...
(nazwa miejscowości)
Nr. rue, place

c) Au Consulat Général de la Rėpublique Polonaise
a...
(nazwa miejscowości)
Nr. rue, place

d) Au Vice Consulat de la Rėpublique Polonaise
a...
(nazwa miejscowości)
Nr. rue, place

e) A l'Agence Consulaire de la Rėpublique Polonaise
a...
(nazwa miejscowości)
Nr. rue, place.

Skrót telegraficzny, zarejestrowany we wszystkich urzędach pocztowych miejscowości, w których znajdują się placówki Rz. P., brzmi:

Polambassade a .... (ambasada)
Polmission a .... (poselstwo)
Polconsul a .... (konsulat)

Szczególną uwagę należy zwrócić na właściwe frankowanie korespondencji, wysyłanej zagranicę. Nie należy bowiem przez niewłaściwe frankowanie narażać placówki na poważne straty wywołane koniecznością dopłaty.

Nowa taryfa opłat pocztowych ogłoszona jest w Dzienniku Ustaw Nr. 37 poz. 397 z r. 1924.

Należy przestrzegać wszelkich dalszych zmian w taryfie pocztowej, które są ogłaszane w „Dz. Ustaw".

Tak samo należy zwracać stosowną uwagę na formę zewnętrzną korespondencji.

II. Korespondencja urzędów komunalnych, wyliczonych w p. I. z konsulatami i wydziałami konsularnemi państw obcych w Polsce odbywa się bezpośrednio, konsulatom bowiem i wydziałom konsularnym służy prawo korespondowania ze wszystkiemi urzędami w ich okręgach konsularnych. Korespondencja ta ma się odbywać wyłącznie w języku polskim. Pismo obcego konsulatu (wydziału konsularnego) zredagowane w obcym języku należy zwrócić bezzwłocznie z nadmienieniem, że może ono być załatwione po przetłumaczeniu na język państwowy.

Wyjątki od powyższych zasad stanowią przypadki interwencji w obronie zbiorowych interesów obcokrajowców (np. majątkowych, podatkowych i t. d.) sprawy wynikające z wykonania traktatów, sprawy te zastrzega do swej decyzji Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Pisma konsulatów państw obcych w powyższych sprawach otrzymane przez magistraty i wydziały powiatowe po należytem przygotowaniu przez ustalenie stanu faktycznego, oraz zebranie potrzebnych informacji i wszelkich danych winny być przesyłane za pośrednictwem Panów Wojewodów wraz z dotyczącem sprawozdaniem Ministerstwu Spraw Wewnętrznych, które ze swej strony udzieli odpowiedzi odnośnej placówce zagranicznej.

Jeżeli wskutek dochodzenia wdrożonego w pewnej sprawie na skutek interwencji konsulatu stwierdzono fakt naruszenia prawa przez urzędy komunalne w stosunku do obcokrajowca, winni p. p. Wojewodowie wydać odpowiednie zarządzenia, nie czekając na polecenie władzy wyższej, której natychmiast należy o tem donieść.

W razie wątpliwości co do sposoby załatwienia konkretnej sprawy, poruszonej przez Konsulat, wspomniane urzędy komunalne winny przedłożyć odnośne akta wraz z ewentualnym projektem załatwienia do decyzji Wojewody.

O ile zachodzi potrzeba przeprowadzenia korespondencji z zagranicą w sprawach dotyczących obywateli polskich, celem zebrania informacji, uzyskania dokumentu i t. d. wówczas należy zwracać się tylko do właściwej polskiej placówki zagranicą. Wskazówki powyższe nie dotyczą korespondencji z placówkami konsularnemi Związku Socjalistycznych Republik Rad do czasu uprawomocnienia się umowy konsularnej z tym Związkiem, o czem zostaną p. p. Wojewodowie we właściwym czasie zawiadomieni.

Z cudzoziemskiemi misjami specjalnemi np. wojskowemi, ekonomicznemi i t. d. wymienione wyżej urzędy komunalne korespondują za pośrednictwem państwowych urzędów administracyjnych II-ej instancji.

Ambasady i Poselstwa państw obcych w Polsce w przeciwstawieniu do konsulatów i wydziałów konsularnych przy poselstwach, mogą korespondować z polskimi urzędami komunalnemi jedynie za pośrednictwem Min. Spraw Zagranicznych.

III. Korespondencja polskich urzędów komunalnych wyliczonych w ustępie 1-ym, z urzędami zagranicznemi może się odbywać tylko w drodze dyplomatyczno-konsularnej, t. zn. za pośrednictwem właściwego konsulatu Rz. P. zagranicą, który też pośredniczy w dalszem załatwieniu spraw.

Urzędy zagraniczne mogą korespondować z urzędami komunalnemi polskiemi tylko za pośrednictwem swoich placówek konsularnych w Polsce, o ile specjalna umowa z danem państwem nie zawiera innych przepisów.

Obywatele państw obcych zamieszkali zagranicą mogą korespondować z urzędami komunalnemi polskiemi również za pośrednictwem swoich placówek konsularnych w Polsce.

Wszelką korespondencję urzędów państw zagranicznych i obywateli państw obcych zamieszkałych zagranicą, skierowaną do urzędów komunalnych z pominięciem drogi dyplomatyczno-konsularnej, należy niezwłocznie przesłać konsulatowi, względnie właściwemu wydziałowi konsularnemu z nadmienieniem, że danej sprawy nie poddaje się urzędowaniu z powodu nadesłania jej w niewłaściwej drodze.

Powyższe nie dotyczy podań obywateli państw obcych zamieszkałych zagranicą, o ile podania te zredagowane są w języku polskim. W wypadkach tych należy udzielić odpowiedzi za pośrednictwem właściwej placówki Rz. P.

O ile podanie nie było zaopatrzone w obowiązującą opłatę stemplową zagraniczna placówka Rz. P. na żądanie władzy krajowej ściągnie od proszącego opłatę oraz ewentualne koszta związane z załatwieniem danej sprawy.

IV. Zarządy wszelkich samodzielnych przedsiębiorstw komunalnych jak tramwai, kolei, elektrowni, zakładów aprowizacyjnych i t. d. korespondują z polskiemi placówkami dyplomatyczno-konsularnemi zagranicą oraz z takiemi placówkami zagranicznemi w Polsce wyłącznie za pośrednictwem właściwych dla nich magistratów, względnie wydziałów powiatowych.

V. Magistraty miast niewydzielonych z powiatu oraz urzędy gmin wiejskich w sprawach dotyczących ich zakresu działania korespondują z konsulatami i wydziałami konsularnemi państw obcych oraz placówkami polskiemi zagranicą za pośrednictwem wydziałów powiatowych na zasadach powyżej określonych.

VI. Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie oraz Magistrat m. st. Warszawy prowadzą korespondencje na prawach władz administracyjnych II instancji.

Minister Spraw Wewnętrznych:
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

102.

Okólnik Nr. 27 z dnia 5 marca 1926 r. Nr. BP. 786/26 do wszystkich PP. Wojewodów i P. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie ochrony bezpieczeństwa i porządku na drogach publicznych.

Wobec często powtarzających się wypadków utrudniania ruchu na drogach publicznych zwłaszcza samochodom oraz karygodnych zamachów na bezpieczeństwo życia lub mienia jadących, przypominam w porozumieniu z Panem Ministrem Robót Publicznych obowiązek ścisłego przestrzegania przepisów ustawy z dnia 7.X 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, p. 656).

W myśl art. 4 powyższej ustawy nie wolno tamować lub utrudniać ruchu na drogach publicznych, wobec czego każda przeszkoda lub utrudnienie w ruchu z rozmysłu, z braku ostrożności lub niedbalstwa stanowi karalne wykroczenie.

Do przeszkód w ruchu zalicza się nietylko bezpośrednie tamowanie ruchu na drodze publicznej, lecz także wykonywanie obok drogi czynności lub umieszczenie obok drogi przedmiotów, które w jakikolwiek sposób utrudniać mogą ruch na drogach oraz układanie dużych kamieni na drodze, rozrzucanie na drogach rozbitych butelek, starego żelaza i innych ostrych przedmiotów dziurawiących gumy, obrzucanie ziemią i kamieniami jadących, rozmyślne nieusuwanie się z drogi przed przejeżdżającymi samochodami, przebieganie z jednego pobocza drogi na drugie mimo sygnału samochodowego, nieusuwanie się pojazdów na prawą stronę jezdni na dany sygnał przez samochód wyprzedzający itp.

O ile zatem poszczególne wykroczenie nie stanowi czynu podpadającego pod surowsze sankcje kodeksów karnych, należy stosować doń przepisy karne wspomnianej poprzednio ustawy, przyczem zwracam uwagę na postanowienia art. 25 o odpowiedzialności majątkowej osób trzecich za wyrządzoną szkodę na drogach publicznych i wyjaśniam, iż przez szkodę należy rozumieć nietylko uszkodzenie drogi, o czem wspomina dział II §§ 4—12 rozp. z dn. 26.VI 1924 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 61 p. 611), lecz także wszelką szkodę wyrządzoną osobom, pojazdom etc. korzystającym z drogi.

Zechce P. Wojewoda (P. Komisarz Rządu na m. st. Warszawę) wydać podległym sobie urzędom odpowiednie pouczenie i zarządzić podanie do wiadomości publicznej przepisów o odpowiedzialności za wykroczenia przeciwko wspomnianej na wstępie ustawie oraz odnieść się także do duchowieństwa, nauczycielstwa, magistratów miast i urzędów gminnych z wezwaniem, by stale zwracały uwagę tak młodzieży jak i dorosłych, że podobne zamachy zagrażają mieniu i życiu ludzkiemu i mogą wywołać nieobliczalne szkody tak dla przejeżdżających jak i dla sprawców względnie ich rodziców i ewentualnie spowodować odpowiedzialność majątkową całej wsi, osady lub miasta.

Według bowiem przepisów obowiązujących, w razie popełnienia któregokolwiek z tych wykroczeń na drogach publicznych za szkody z tego powodu wynikłe odpowiedzialność majątkowa ciąży za dzieci nieletnie na rodzicach, za służbę niżej lat 14, na służbodawcach, w razie zaś niewykrycia sprawcy szkód, odpowiedzialność ponosi wieś, osada lub miasto, na terenie których popełniono wykroczenie i wyrządzono szkodę.

Zauważam w końcu, że w wypadkach, gdy szkody takie dotykają cudzoziemców przejeżdżających przez nasz kraj, wyrabia się ujemna opinja o naszej kulturze.

Minister Spraw Wewnętrznych:
w/z. (—) *Olpiński.*

103.

Pismo okólne z dnia 5 marca 1926 r. Nr. BP. 6135/25, do pp. Wojewodów i p. Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, w sprawie inspekcji komend i posterunków policji państwowej.

W załączeniu przesyła się p. Wojewodzie (p. Komisarzowi Rządu na m. st. Warszawę) do użytku służbowego 1 egzemplarz „przepisów o kontroli urzędów policyjnych" skompletowany uzupełnieniami, przy jednoczesnem powołaniu się na wydanie w tym przedmiocie reskrypty Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 31.X 1924 r. Nr. BP. 7853/24 oraz z dnia 9.XII 1924 r. Nr. BP. 9899/24 W związku z tem przypominam, że z uwagi na ściśle określony wzmiankowanemi przepisami zakres obowiązków służbowych organów inspekcyjnych policji państwowej, nie może mieć miejsca stawianie ze strony władz administracyjnych rzeczonym organom inspekcyjnym żądań, wykraczających poza ramy powołanych przepisów inspekcyjnych.

W razie zachodzącej potrzeby dokonania w odnośnych przepisach uzasadnionych zmian mogą pp. występować do Min. Spr. Wewn. z umotywowanemi wnioskami w tym przedmiocie.

O treści powyższego reskryptu zechcą pp. pouczyć podległych sobie naczelników władz administracyjnych I-ej instancji.

Minister Spraw Wewnętrznych.
(—) *Wł. Raczkiewicz.*

Obwieszczenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

104.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 października 1925 r. Nr BB. 5178/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1431 stowarzyszenie pod nazwą „Zawodowe Zrzeszenie Nauczycielstwa Szkół Powszechnych R. P."

105.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1925 r. Nr. BB. 5784/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1432 stowarzyszenie pod nazwą „Stow. Przyjaciół Żeńskiej Szkoły Handlowej Marji Danielskiej w Warszawie".

106.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 października 1925 roku. Nr. BB. 5580/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1433 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Obrońców Sądowych".

107.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 października 1925 roku. Nr. BB. 5503/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1434 stowarzyszenie pod nazwą „Katolicki Zw. Badań Międzynarodowych".

108.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1925 roku. Nr. BB. 5795/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1435 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Zw. Słuchaczów i b. Słuchaczów Akademji Prawa Międzynarodowego w Hadze".

109.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1925 roku. Nr. BB. 5748/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1436 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Polskich Instytucyj Ziemskiego Kredytu Długoterminowego".

110.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1925 roku Nr. BB. 5719/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1437 stowarzyszenie pod nazwą „Centr. Zw. Osadników".

111.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1925 roku. Nr. BB. 5579/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1438 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Towarzystw Kredytowych Miejskich".

112.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1925 roku. Nr. BB. 5628/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1439 stowarzyszenie pod nazwą „Tow. Racjonalnego Polowania „Rogacz".

113.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 października 1925 r. Nr. BB. 5665/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1440 stowarzyszenie pod nazwą „Odrodzenie Mieszczaństwa Polskiego".

114.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 listopada 1925 r. Nr. BB. 5744/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1441 stowarzyszenie pod nazwą „Zjednoczenie Polsko-Tureckie".

115.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 listopada 1925 r. Nr. BB. 5825/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1442 stowarzyszenie pod nazwą „Zrzeszenie Pracowników Banku Polskiego".

116.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 listopada 1925 r. Nr. BB.

5695/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1443 stowarzyszenie pod nazwą Stowarzysz. Obrony interesów drobnych akcjonarjuszy Sp. akc. „Elibor" Sp. akc. Handlowo-Przemysłowej „L. J. Borkowski".

117.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 listopada 1925 r. Nr. BB. 5775/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1444 stowarzyszenie pod nazwą „Gmilas Chasodym Tyferes Bachurym" Udzielanie bezprocentowych pożyczek przez inteligentną młodzież żydowską.

118.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 listopada 1925 r. Nr. BB. 5764/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1446 stowarzyszenie pod nazwą „Żydowska Bibljoteka Ludowa im. J. L. Pereca w Warszawie-Powązki".

119.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 listopada 1925 r. Nr. BB. 5664/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1447 stowarzyszenie pod nazwą „Stow. Chrześcijańsko-Narodowe Nauczycielstwa Szkół Powszechnych".

120.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych dnia 9 listopada 1925 r. Nr. BB. 5867/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1448 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Kupców Tytuniowych K. P.".

121.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 18 listopada 1925 r. Nr. BB. 5951/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1449 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Zawodowy Ulicznych Sprzedawców Gazet m. st. Warszawy".

122.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 listopada 1925 r. Nr. BB. 6087/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1450 stowarzyszenie pod nazwą „Polska Unja Katolickich Organizacji Kobiecych".

123.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 listopada 1925 r. Nr. BB. 5852/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1451 stowarzyszenia pod nazwą Tow. Zawodowego Kształcenia Grafików.

124.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 listopada 1925 r. Nr. BB. 5881/25 wciągnięto do rejestru stowarzyń i związków pod Nr. 1452 stowarzyszenie pod nazwą Tow. Rybackie w Warszawie.

125.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 listopada 1925 r. Nr. BB. 5745/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1453 stowarzyszenie pod nazwą Zw. Ochotników Wojsk Polskich.

126.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 listopada 1925 r. Nr. BB. 5974/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1454 stowarzyszenie pod nazwą T-wo pomocy chorym żydom w W-wie „Linas Hacedek 6".

127.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 listopada 1925 r. Nr. BB. 6168/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1455 stowarzyszenie pod nazwą Stow. Przyjaciół Młodzieży Akademickiej Zjednoczenie.

128.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6386/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1456 stowarzyszenie pod nazwą T-wo Doraźnej Pomocy Lekarskiej w Warszawie (Pogotowie Ratunkowe).

129.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6333/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1457 stowarzyszenie pod nazwą „Zw. Przyjaciół Młodzieży".

130.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6119/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1458 stowarzyszenie pod nazwą Kasa popierania prywatnych badaczów naukowych.

131.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6391/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1459 stowarzyszenie pod nazwą Zrzeszenie Sióstr Polskiego Czerwonego Krzyża.

132.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6341/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1460 stowarzyszenie pod nazwą Zrzeszenie pomocy bezrobotnym pracownikom umysłowym.

133.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 10 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6385/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1461 stowarzyszenie pod nazwą Kółko Myśliwskie „Argali“.

134.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 14 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6539/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1462 stowarzyszenie pod nazwą Tow. Wychowawczo-Oświatowe.

135.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6515/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1463 stowarzyszenie pod nazwą komitet budowy gmachu dla mającego powstać Wydziału Farmaceutycznego Uniwersyt. Warszawskiego.

136.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6563/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1464 stowarzyszenie pod nazwą Koło b. Wychowańców Szkoły im. Mikołaja Reja w Warszawie.

137.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6442/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. Rj. 1465 stowarzyszenie pod nazwą Zw. Eksporterów Drzew.

138.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 23 grudnia 1925 r. Nr. BB. 6614/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1467 stowarzyszenie pod nazwą Towarzystwo Popierania Ogrudków Szkolnych.

139.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 grudnia 1925 r. Nr. BB. 5853/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1468 stowarzyszenie pod nazwą Polskie T-wo Chemiczne.

140.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 października 1925 r. Nr. BB. 5349/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1427 stowarzyszenie pod nazwą Zw. Rezerwistów Wojska Polskiego na Województwo Warszawskie.

141.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 września 1925 r. Nr. BB. 4969/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1412 stowarzyszenie pod nazwą Tow. Ogrodnicze Warszawskie.

142.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 września 1925 r. Nr. BB. 4836/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1406 stowarzyszenie pod nazwą Robotnicze Stow. Sportowe.

143.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 sierpnia 1925 r. Nr. BB. 4744/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1404 stowarzyszenia pod nazwą Tow. Przyjaciół Pragi.

144.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 sierpnia 1925 r. Nr. BB. 3901/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1399 stowarzyszenie pod nazw. Tow. do badania stanu psychicznego i fizycznego żydów.

145.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 sierpnia 1925 r. Nr. BB. 4701/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1396 stowarzyszenie pod nazwą Liga Niezapominajki.

146.

Na zasadzie postanowienia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 13 lipca 1925 r. Nr. BB. 3549/25 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 1370 stowarzyszenie pod nazwą Żydowski Klub Sportowy „Z. A. W. F. dawniej Klub Sportowy Z. A. W. F.“

Dział Personalny.

Ruch służbowy

w czasie od 1 września do 1 grudnia 1925 r.

I. P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 15 października 1925 r. zwolnił na własną prośbę ze służby państwowej urzędnika VII st. sł. w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim Dr. Józefa Drabczyka.

II. P. Minister Spraw Wewnętrznych zarządził następujące zmiany personalne:

A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych:

Mianowani:

Dr. Tarczyński Stanisław prow. urzędnikiem I kat. w VI st. sł. dnia 1 października 1925 r.

Urzędnik Min. Pracy i Opieki Społecznej — Paprocki Stanisław — prow. urzędnikiem VI st. sł. dnia 9 października 1925 r.

Prow. urzędniczka IX st. sł. Hipplówna Eugenja—urzędniczką II kategorji w IX st. sł.—dnia 23 września 1925 r.

Prow. urzędnik X st. sł. w Najwyższym Trybunale Administracyjnym Kopczyński Kazimierz—prow. urzędnikiem X st. sł. — dnia 28 listopada 1925 r.

Przeniesieni:

Urzędniczka VI st. sł. Dr. Karpfówna Leokadja — do Państwowego Zakładu Badania Żywności w Warszawie dnia 23 września 1925 r.

Referendarz w VII st. sł. Dr. Lubczyński Józef — do Oddziału Państwowej Szkoły Higjeny w Państwowym Zakładzie Higjeny w charakterze Kierownika Szkoły—dnia 1 listopada 1925 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

Urzędnik w V st. sł. Dr. Morawski Aleksander—z dniem 31 grudnia 1925 r.

Urzędnik VI st. sł. Garczyński Franciszek — z dniem 15 października 1925 r.

Zwolnieni ze służby:

Urzędnik VII st. sł. Dr. Bagdach Konrad — dnia 30 września 1925 r. na własną prośbę.

Prow. urzędniczka VIII st. sł. Dąbrowska Marja – dnia 30 września 1925 r., na własną prośbę.

Prow. urzędnik X st. sł. Żelechowski Franciszek — dnia 30 listopada 1925 r., wobec zamianowania go prow. urzędnikiem w Najwyższym Trybunale Administracyjnym.

B. W Zakładach Państwowej Służby Zdrowia:

Mianowani:

Rychlik Mieczysław — prow. urzędnikiem VIII st. sł. w Państwowym Zakładzie Badania Żywności w Krakowie dnia 1 września 1925 r.

Dr. Blauth Opieńska Janina — prow. urzędniczką VIII st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie dnia 1 września 1925 r.

Gradowski Edward—prow. urzędnikiem w Państwowym Zakładzie Badania Żywności w Łodzi dnia 1 września 1925 r.

Przeniesiony:

Chemik w VII st. sł. Dr. Ruszkowski Mieczysław z Państwowego Instytutu Farmaceutycznego w Warszawie do Państwowego Zakładu Badania Żywności w Warszawie dnia 1 listopada 1925 r.

Zwolnieni ze służby:

Dyrektor Państwowego Zakładu Badania Żywności w Warszawie Matejko Władysław — dnia 30 września 1925 r., na zasadzie art. 116 ustawy o państw. służbie cywilnej.

Urzędniczka VI st sł. w Państwowym Instytucie Farmaceutycznym w Warszawie Dr. Garczyńska Janina — dnia 30 września 1925 r., na własną prośbę.

Prow. urzędnik VIII st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie Dr. Raabe Henryk—dnia 30 września 1925 r. na własną prośbę.

Prow. urzędniczka VIII st. sł. w Filji Państwowego Zakładu Higjeny we Lwowie Dr. Borysewicz—Achidżanjanc Janina—dnia 31 października 1925 r., na zasadzie art. 62 ustawy o państw. służbie cywilnej.

C. We władzach administracyjnych II instancji.

Mianowani:

w Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku:

Janowski Władysław—prow. urzędnikiem VI st. sł. dnia 5.X.1925 r.

Starosta w VI st. sł. w Kopyczyńcach Karasiński Walerjan - Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. z poruczeniem funkcji Wicewojewody dnia 13.XI.1925 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach:

Michael Artur—prow. urzędnikiem VII st. sł. dnia 30.IX.25 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu:
Wojewódzki Sąd Administracyjny.

Inspektor Starostw Mravincsics Saturnin — Wiceprezesem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu w V st. sł. ad personam dnia 16.XI.25 r. Sędzia zawodowy Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu Łaszewski Władysław—Radcą Wojewódzkim w dotychczasowym VI st. sł. dnia 30.XI.25 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Śląskim:
Wojewódzki Sąd Administracyjny.

Szatko Jan — Prezesem Woj. Sądu Administracyjnego w Katowicach w V st. sł. dnia 16.XI 1925 r.

w Urzędzie Wojewódzkim Poleskim:

Starosta święciański w VI st. sł. Zabierzowski Zygmunt—Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. dnia 4.IX.25 r.

Przeniesieni:

Urzędnik VII st. sł. Dr. Riess Marjan — z Urzędu Woj. w Katowicach do Starostwa w Pszczynie dnia 5.IX.25 r.

Naczelnik Wydziału w V st. sł. Tłuchowski Jan — z Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie do Komisarjatu Rządu na m. st. Warszawę z poruczeniem zastępstwa Komisarza Rządu dnia 4.X 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Orzechowski Franciszek—z Urzędu Woj. w Lublinie do Starostwa w Lublinie dnia 26.X 25 r.

Urzędnik VI st. sł. Grabczyński Stefan z Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi do Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie dnia 30.X.25 r.

Naczelnik Wydziału Dr. Kałuski Wincenty z Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku do Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach dnia 25.X.25 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Stoszko Mieczysław—z Urzędu Delegata Rządu w Wilnie do Starostwa dziśnieńskiego dnia 7.X.25 r.

Naczelnik Wydziału w Urzędzie Wojewódzkim w Kielcach Dr. Morawski Aleksander do Zarządu Centralnego Min. Spr. Wewnętrznych dnia 13.XI.25 r.

Radca Wojewódzki w VI st. st. Czerski Henryk z Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach do Starostwa w Będzinie dnia 14.XI.25 r.

Urzędnik VI st. sł. Guckier-Wisłocki Władysław—z Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu dnia 11.XI.25 r.

Referendarz VII st. sł. Holuka Leon — z Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie do Starostwa w Kołomyji dnia 25.XI.25 r.

Radca Wojewódzki w VI st sł. Schwarz Karol — z Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie dnia 29.XI.25 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

Radca Wojewódzki w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Hofman Andrzej Bolesław dnia 30.IX.25 r.

Naczelnik Wydziału w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnopolu Dniestrzański Józef dnia 29.IX 1925 r.

Naczelnik Wydziału w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Matkowski Jan dnia 30.IX.25 r.

Naczelnik Wydziału w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Prokopowicz Roman dnia 30.IX 1925 r.

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku Cydzik Napoleon z dniem 31.X.25 r.

Naczelnik Wydziału i Wicewojewoda w Tarnopolu Jaworczykowski Kazimierz dnia 25.X.25 r.

Naczelnik Wydziału w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie Szwedzicki Justyn dnia 8.XI.25 r.

Naczelnik Wydziału w Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie Tyszkowski Stanisław dnia 8.XI. 1925 r.

Radca Wojewódzki w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie Białobrzeski Władysław dnia 20.XI 25 r.

Zwolnieni:

Urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Tarnopolu Dr. Kruczek Szczepan z dniem 30.IX.25 r. na własną prośbę.

Urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu Dr. Janiszewski Kazimierz — z powodu przejścia do służby w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej dnia 7. X. 25 r.

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie Lewicki Hieronim na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej, dnia 14. XI. 25 r.

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie Potocki Stanisław na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 14. XI. 25 r.

Urzędnik rachunkowy VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie Karaczewski Mikołaj na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 14. XI. 25 r.

Prow. urzędnik VI st sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Downar-Zapolski Henryk — z powodu przejścia na służbę do Ministerstwa Sprawiedliwości dnia 9. XI. 25 r.

Zmarł:

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu Moszczeński Stefan dn. 31. VIII. 25 r.

D. We władzach administracyjnych I instancji.

Mianowani:

Trzeciak Tadeusz — urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie w Białymstoku dnia 25. IX. 25 r. prow. lekarz pow. w VII st. sł. w Sokołowie Dr. Polkowski Stanisław — lekarzem powiatowym VII st. sł. dnia 3. X. 25 r.

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Delegata Rządu w Wilnie Chodakowski Bronisław—Starostą w Horochowie 3. X. 25 r.

Bagiński Bronisław — urzędnikiem VII st. sł. w Komisarjacie Rządu na m. Łódź dnia 30.X.25 r.

Emerytowany urzędnik VII st. sł. Towarnicki Stanisław — prow. urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie w Trembowli dnia 16.XI 25 r.

Kontraktowy lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Kobryniu Dr. Niewiarowski Edward — prowizorycznym lekarzem powiatowym w VII st. sł. dnia 28.XI.25 r.

Żórawski Witold — prow. urzędnikiem VI st. sł. z poruczeniem kierownictwa Starostwa w Święcianach dnia 18.XI.25 r.

Janowski Edmund — prow. urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie w Duniłowiczach dnia 19.XI 1925 r.

Przeniesieni:

Urzędnik VII st. sł. Milewski Stanisław — ze Starostwa w Bóbrce do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie dnia 14.IX.25 r.

Urzędnik VII st. sł. Snarski Stanisław—z Komisarjatu Rządu w Wilnie do Starostwa dziśnieńskiego dnia 12.IX.25 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Dworzecki-Bohdanowicz Aleksander—ze Starostwa dziśnieńskiego do Komisarjatu Rządu na m. Wilno dnia 12.IX.25 r.

Urzędnik VII st. sł. Miszewski Kazimierz — ze Starostwa w Lublinie do Starostwa we Włodawie dnia 26.X.25 r.

Urzędnik VII st. sł. Cwojdziński Stefan — ze Starostwa w Lublińcu do Starostwa w Katowicach dnia 11.X 25 r.

Referendarz VII st. sł. Kisielewski Henryk — ze Starostwa w Lisku do Starostwa w Krośnie dnia 14.X.25 r.

Starosta w Horochowie Emeryk Jan — do Urzędu Delegata Rządu w Wilnie w charakterze urzędnika VI st. sł. dnia 3.X.25 r.

Starosta Staniszewski Michał—ze Starostwa w Duniłowiczach do Starostwa dziśnieńskiego dnia 21.X.25 r.

Starosta Obrocki Kazimierz — ze Starostwa w Oszmianie do Starostwa w Duniłowiczach dnia 21.X.25 r.

Starosta Kowalewski Zygmunt—ze Starostwa dziśnieńskiego do Starostwa w Oszmianie dnia 21.X.25 r.

Referendarz VII st. sł. Haciewicz Marjan — ze Starostwa lubelskiego do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie dnia 8.XI.25 r.

Urzędnik VII st. sł. Szarewski Tadeusz — ze Starostwa w Gostyninie do Starostwa w Mińsku-Mazowieckim dnia 14.XI.25 r.

Starosta w Łasku Słupczyński Aleksander — do Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi w charakterze urzędnika VI st. sł. dnia 17.XI.25 r.

Referendarz VII st. sł. Klein-Nanowski Cezar Lucjan — ze Starostwa w Zbarażu do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu dnia 8.XI.25 r.

Urzędnik VII st. sł. Ruebenbauer Tadeusz — ze Starostwa w Katowicach do Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego dnia 10.XI.25 r.

Referendarz VII st. sł. Scherff Jan — ze Starostwa w Samborze do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie dnia 18.XI.25 r.

Referendarz VII st. sł. Tabęcki Jan—ze Starostwa w Kosowie do Starostwa w Tłumaczu dnia 25.XI.25 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Piekutowski Jan— ze Starostwa w Oszmianie do Starostwa w Święcianach dnia 16.XI.25 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Montwiłł Teodor— ze Starostwa w Święcianach do Urzędu Delegata Rządu w Wilnie dnia 16.XI.25 r.

Urzędnik VII st. sł. Kostołowski Wojciech — ze Starostwa w Kowlu do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie dnia 20.XI.25 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Suchorski Jerzy — ze Starostwa dziśnieńskiego do Starostwa wilejskiego dnia 21.XI.25 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Szczęsnowicz Wojciech—ze Starostwa duniłowickiego do Starostwa dziśnieńskiego dnia 21.XI.25 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Usajewicz Franciszek—ze Starostwa w Pińsku do Starostwa w Łunińcu dnia 28.XI.25 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

Referendarz w VI st. sł. w Starostwie we Lwowie Gawroński Wilhelm dnia 30.IX.25 r.

Kierownik Starostwa spisko-orawskiego dr. Bednarski Jan dnia 25.X.25 r.

Lekarz powiatowy w VI st. sł. w Sierpcu dr. Zaleski Jan z dniem 31.X.25 r.

Lekarz powiatowy w VII st. sł. w Mościskach dr. Lebedowicz Emil z dniem 30.XI.25 r. na własną prośbę.

Urzędnik VII st. sł. w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę Gacki Bronisław z dniem 30.XI.25 r.

Zwolnieni:

Urzędnik V st. sł. w Komisarjacie Rządu na m. st. Warszawę Moldenhawer Józef z dniem 30.IX 25 r. wobec zamianowania podprokuratorem przy Sądzie Najwyższym.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie dziśnieńskiem Snarski Stanisław z dniem 30.IX.25 r. na własną prośbę.

Prow. lekarz powiatowy w VII st. sł. w Stolinie dr. Kowalewski Eugenjusz z dniem 30.IX.25 r. na własną prośbę.

Lekarz powiatowy w VII st. sł. w Mławie dr. Kłosek Antoni z dniem 30.IX.25 r. na własną prośbę.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Gródku Jagiellońskim Nowacki Tadeusz z dniem 31.X.25 r. na podstawie art. 116 — ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Kierownik Starostwa w Łucku Grzybowski Mieczysław Romuald na własną prośbę dn. 7.X.25 r.

Prowizoryczny lekarz powiatowy w VII st. sł. w Stołpcach dr. Rutski Leonard z dniem 31.X.25 r. na własną prośbę.

Lekarz powiatowy w VI st. sł. w Szamotułach dr. Kukliński Stefan z dniem 31.X 25 r. na własną prośbę.

Zmarł:

Lekarz powiatowy w VI st. sł. w Obornikach dr. Stefanowicz Edmund dnia 7.X.25 r.

W czasie od 1 grudnia 1925 r. do 1 lutego 1926 r.

A. W Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Mianowany:

Urzędnik VIII st. sł. Hładki Zygmunt—urzędnikiem VII st. sł. dnia 12/XII 1925 r.

Przeniesiony w stan spoczynku:

Radca ministerjalny w VI st. sł. Mazarek Adam z dniem 31/XII 1925 r. na własną prośbę.

B. W zakładach Państwowej Służby Zdrowia.

Mianowani:

Adjunkt zakładów służby zdrowia w VII st. sł. w Państwowym Instytucie Farmaceutycznym w Warszawie Kosmalski Stanisław — adjunktem w VI st. sł.

Referendarz w VII st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie Dr. Lubczyński Józef — kierownikiem oddziału Szkoły Higjeny w VI st. sł.

Urzędnik VII st. sł. w Państwowym Zakładzie badania Żywności w Warszawie Dr. Ruszkowski Mieczysław — urzędnikiem I kategorji w VI st. sł.

Prow. asystent w IX st. sł. w Filji Państwowego Zakładu Higjeny we Lwowie Dr. Zabiega Tadeusz — Prow. urzędnikiem I kategorji w VIII st. sł.

Prow. urzędnik XI st. sł. w Filji Państwowego Zakładu Higjeny w Toruniu Pawlikowski Roman — prow. urzędnikiem III kategorji X st. sł.

Zwolnieni:

Urzędniczka VIII st. sł. w Filji Państwowego Zakładu Higjeny w Łodzi Koenigowa Halina z dniem 31/I 1926 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Urzędniczka VIII st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie Stegemanowa Marja z dniem 31/I 1926 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Urzędniczka IX st. sł. w Państwowym Zakładzie Higjeny w Warszawie Pniewska Halina z dniem 31/I 1926 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Urzędniczka X st. sł. w Państwowym Zakładzie żywności w Łodzi Piasecka Marja z dniem 31/I 1926 r. na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

Prow. urzędniczka IX st. sł. w Państwowym Instytucie Farmaceutycznym w Warszawie Grabiańska Zofja z dniem 31/I 1926 r.

C. We władzach administracyjnych I instancji.

Mianowani:

W Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie:

Urzędnik VI st. sł. Dr. Grużewski Bolesław — Naczelnikiem wydziału w V st. sł. dnia 11/XII 1925 r.

W Urzędzie Wojewódzkim we Lwowie:

Starosta w VI st. sł. w Przemyślu Eckhardt Czesław — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. z poruczeniem funkcji Wice-wojewody lwowskiego dnia 19/XII 1925 r.

W Urzędzie Wojewódzkim w Stanisławowie:

Starosta w VI st. sł. w Tarnopolu Koncowicz Antoni — Naczelnikiem Wydziału w V st. sł. z poruczeniem funkcji Wice-wojewody stanisławowskiego dnia 19/XII 1925 r.

W Urzędzie Wojew. Pomorskim w Toruniu:

Kontraktowy pracownik VII st. sł. Ornass Jan — prow. urzędnikiem administracyjnym I kategorji dnia 23/I 1923 r.

W Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu:

Urzędnik VI st. sł. Gluk Władysław — Naczelnikiem Wydziału w dotychczasowym VI st. sł. dnia 23/I 1926 r.

W Urzędzie Woj. Poleskim w Brześciu n/B.:

Kontraktowy pracownik VII st. sł. Dr. Kalisch Alfred — prow. urzędnikiem administracyjnym I kategorji w VII st. sł. dnia 22/XII 1925 r.

Starosta w Łunińcu Siwik Kazimierz — urzędnikiem administracyjnym I kategorji w VI st. sł. dnia 10/I 1926 r.

w Urzędzie Wojewódzkim w Wilnie:

Naczelnikowi Wydziału i zastępcy Delegata Rządu w Wilnie Malinowskiemu Olgierdowi poruczono funkcje Wicewojewody wileńskiego dnia 28/I 1926 r.

Przeniesieni:

Naczelnik Wydziału w V st. sł. Siedlecki Stanisław z Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu z poruczeniem funkcji Wicewojewody tarnopolskiego dnia 12/XII 1925 r.

Naczelnik Wydziału w V st. sł. Leurman Franciszek z Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie dnia 12/XII 1925 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Seib Mieczysław — z Urzędu Wojewódzkiego Poleskiego do Starostwa w Pińsku dnia 20/XII 1925 r.

Prow. urzędnik VI st. sł. Krahelski Jan — z Urzędu Wojewódzkiego Poleskiego do Starostwa w Łunińcu w charakterze kierownika Starostwa dnia 10/I 1926 r.

Urzędnik VIII st. sł. Cisło Stanisław — z Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie do Starostwa w Stanisławowie dnia 26/I 1926 r.

Naczelnik Wydziału Zdrowia w Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie Dr. Krysiński Andrzej z dniem 1/I 1926 r. na takież samo stanowisko do Torunia.

Inspektor lekarski w VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Łodzi Dr. Weyland Maurycy z dniem 1/XII 1925 r. na stanowisko kierownika referatu sanitarnego w Komisarjacie Rządu na m. Łódź.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Wydziale Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach Gałżewicz Władysław — na takież stanowisko do Poznania z dniem 1/XII 1925 r.

Zwolnieni:

Urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu Wadyński Stanisław na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31/XII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim Poleskim Zabiełło Marjan — na własną prośbę dnia 9/XII 1925 r.

Radca Wojewódzki w Urzędzie Wojewódzkim w Nowogródku Iwanucha Jan z powodu przejścia na służbę do Ministerstwa Skarbu dnia 23/I 1926 r.

Przeniesiony w stan spoczynku:

Urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Krakowie Podwiński Stanisław dnia 31/XII 1925 r.

D. We władzach I instancji:

Mianowani:

Urzędnik VII st. sł. i tymczasowy kierownik Starostwa w Katowicach Dr. Seidler Wilhelm — Starostą tamże w VI st. sł. dnia 4/XII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu Dr. Put Stanisław — Starostą w Międzychodzie w dotychczasowym st. sł. dnia 20/XII 1925 r.

Starosta w VII st. sł. w Lubaczowie Dychdalewicz Jan — Radcą Wojewódzkim w VI st. sł. w Województwie łódzkiem z poruczeniem kierownictwa Starostwa w Łasku dnia 20/XII 1925 r.

Referendarz VII st. st. sł. w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Rohoziński Tadeusz — Starostą w VI st. sł. w Łucku dnia 4/XII 1925 r.

Radca Ministerjalny w VI st. sł. w Zarządzie Centralnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Witkowski Lucjan — Starostą Wileńsko-Trockim w VI st. sł. dnia 9/XII 1925 r.

Referendarz VII st. sł. w Starostwie w Tarnopolu Krzyżanowski Józef — Starostą w Kopyczyńcach w VII st. sł. dnia 18/I 1926 r.

Lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Tarnopolu Dr. Feit Henryk — lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Brzeżanach Dr. Ławrowski Włodzimierz — lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Borszczowie Dr. Bartel Józef—lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Lekarz powiatowy w Starostwie w Trembowli Dr. Wassung Marjan—lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Przemyślanach Dr. Zimmerman Franciszek — lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Kopyczyńcach Dr. Polański Jan— lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Radziechowie Dr. Stenzel Rudolf—lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Lakarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Kamionce Strumiłowej — Dr. Wiewiórski Kazimierz lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Lekarz powiatowy w VIII st. sł. w Starostwie w Buczaczu Dr. Hamerski Włodzimierz—lekarzem powiatowym w VII st. sł. tamże.

Przeniesieni:

Prow. urzędnik VII st. sł. Burkhard Jan ze Starostwa w Sochaczewie do Urzędu Wojewódzkiego w Nowogródku i mianowany prowizorycznym urzędnikiem VII st. sł. dnia 7/XII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Kawczyński Feliks — ze Starostwa w Przasnyszu do Starostwa w Mińsku Mazowieckim dnia 9/XII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. Życzyński Michał — ze Starostwa w Podhajcach do Starostwa w Zborowie dnia 13/XII 1925 r.

Kierownik Starostwa w VII st. sł. Kutzner Władysław — ze Starostwa w Pleszewie do Starostwa w Szubinie dnia 30/XII 1925 r.

Starosta Wileńsko-Trocki w VI st. sł. Grabowski Bolesław do Urzędu Wojewódzkiego w Wilnie i mianowany Radcą Wojewódzkim w VI st. sł. dnia 9/XII 1925 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Dłużniewski Felicjan — ze Starostwa w Sarnach do Starostwa w Drohiczynie dnia. 20/XII 1925 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Niedźwiecki Wiktor — ze Starostwa w Łunińcu do Urzędu Wojewódzkiego Poleskiego dnia 20/XII 1925 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Dr. Balawelder Zdzisław — za Starostwa Święciańskiego do Starostwa Wilensko-Trockiego dnia 19/XII 1925 r.

Referendarz VII st. sł. Krykiewicz Jan — z Dyrekcji Policji we Lwowie do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie dnia 26/I 26 r.

Urzędnik VI st. sł. Goliński Kazimierz — ze Starostwa w Stanisławowie do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie dnia 26/I 1926 r.

Starosta w VII st. sł. Frankowski Roman — ze Starostwa w Starym Samborze do Starostwa w Przemyślu dnia 30/I 1926 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. Małuszyński Adolf — ze Starostwa w Wołkowysku do Ekspozytury Starostwa bielskiego w Siemiatyczach w charakterze kierownika tej ekspozytury dnia 18/I 1926 r.

Urzędnik VII st. sł. Trzeciak Tadeusz — ze Starostwa w Białymstoku do Starostwa w Wołkowysku dnia 19/I 1926 r.

Lekarz powiatowy w VI st. sł. Dr. Kujawski Czesław — ze Starostwa w Lublinie do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie na stanowisko p. o. Naczelnika Wydziału z dniem 1/I 1926 r.

Prow. lekarz powiatowy w VII st. sł. Dr. Romecki Bronisław ze Starostwa w Oszmianie do Starostwa w Sarnach z dniem 1/I 1926 r.

Zwolnieni:

Starosta w VI st. sł. w Szubinie Jackowski Stefan — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31/XII 1925 r.

Starosta w VI st. sł. w Międzychodzie Urbański Józef — na podstawie art. 116 ustawy: o państwowej służbie cywilnej z dniem 31/XII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. i kierownik Starostwa w Kałuszu Brückmann Otton — na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej dnia 28/XII 1925 r.

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Katowicach Popek Ferdynand na własną prośbę dnia 31/I 1926 r.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Równem Kuszell Józef — na własną prośbę dnia 21/I 1926 r.

Prow. lekarz powiatowy w VII st. sł. w Starostwie w Nowogródku dr. Halicki Witold na podstawie art. 62 ustawy o państwowej służbie cywilnej z dniem 31/XII 1925 r.

Przeniesiony w stan spoczynku

Urzędnik VI st. sł. w Starostwie w Bielsku Pongratz Kuno dnia 16/I 1926 r.

Zmarł:

Urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Dubnie dr. Winkler Władysław dnia 31/XII 1925 r.

Drukarnia Policyjna, Warszawa, Długa 38. —3.000·